

o into Sydere

reumur supplicat.

mis eccly

ca a nunciis

VITA ET ACTA
SANCTISSIMI PATRIS
ET
PATRIARCHÆ
ROMUALDI,
FUNDATORIS
Camaldulensium,

Latino Idiome

A B. PETRO DAMIANI
ejusdem Discipulo composita,

Nunc denuð in lucem data,
mysteriosæ per visionem Scalæ - ejus
miræ translationis - ac quarumdam devo-
tionis scintillarum additione - nec non
latinis versibus exornata.

A quodam in Eremitorio S. Josephi
propè Viennam Professo Eremita ac
Sacerdote,

Anno Salutis reparatæ

M. DCC. XXIII.

VIENNÆ AUSTRIÆ,

Typis Mariæ Theresiæ Voigtin, Viduæ, 1726.

Quis Romualdus erat, vis noscere
Lector amice?

Casuros tumulis, dans Romualdus
erat.

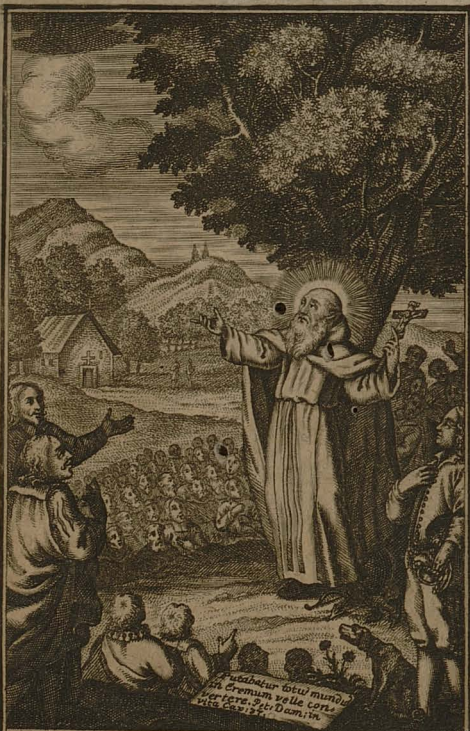
In vitia, & barathrum Casuros ille
mori quot

Fecerit, & Clausuris ceu tumulis
dederit,

Præfens (qVam Cernis) pIa VIta Le-
genDa, reVoLVe,

VerIVs atqVe pVtas nosCere,
aMICE! DabIt.

M. II 18

Programma:
Sanctissimus ROMVALDVS

Anagramma:
 Sim Casuros dans tumulis.

F. A. Dietell sc. Vi. 7.

g
m

L
g

gn
mo
Ta
cip
mi
inj
im
sm
De
rit
cep
ves
na
ali
per
ani
lev
sua
ut f
ret :

SANCTISSIMO PARENTI
ROMUALDO.

MUnus Te dignum exhibere Tibi
 audet quidam , Magne Parens Romual-
 de ! filiorum tuorum undequaque indi-
 gnus : quid enim Te dignius esse potest , quam piis
 mores Tui , heroicae virtutes Tuæ , sancta vita Tua ,
 Tu ipse ? Dignum nobis filiis , quorum gloria præ-
 cipua Tu es ; ideoquæ tantum Patrem jure rene-
 mur amare , colere , ac venerari , in ejus virtutes
 inspicere , admirari , commendare , & pro viribus
 imitari : Dignum Scriptore filio , Parenti non ab-
 simili , nimirum Petro Damiani Sanctimoniâ , ac
 Doctrinâ apprimè nobili , qui , an majorem accepe-
 rit à Romana Purpura splendorem , an dederit ? an-
 ceptus est . Siquidem ille , postquam mores Tuos cum
 vestibus Tui ordinis induit , in sancti Vincentii Mo-
 nasterio degens , ubi Tu antea sanctissimè vixeras ,
 aliisque ex Tua disciplina viri Sanctimoniâ vitæ
 percelebres diem extremam clausurunt : cùm inibi
 animadverteres eximiarum virtutum vestigia non
 leviter impressa , ipsique parietes vitæ Tuæ beatae
 suavissimos spiritus illi afflarent : adjecit animum ,
 ut facta Tua heroica publicis monumentis consigna-
 ret : non modò , ut officium , cultumque suum erga

Parentem ostenderet : verum etiam ut in se ipso , aliisque religiosissimis fratribus amorem in te maximum excitares. Quæ causæ impulere me pariter , ut in præsentia hanc eandem vitam Tuam nonnullis efficaciter cooperantibus ex tibi piè addictis noviter prælo subjicerem ; utpote quod sinceri erga Te amoris argumentum , nec non & mihi , cæterisque fratribus ad Tua non lento gradu sectanda vestigia sit incitamentum. Exempla enim optimorum Parentum filiis quid aliud sunt , quàm speculum lucidissimum ? quod dum inspiciunt , primùm mores suos , si quos habent degeneres , intuentur , eosque totis viribus emendare contendunt ; deinde se ipsos paulatim fingunt , & componunt , ut in actibus suis similitudinem , quàm possunt , exprimant , tam excelsæ virtutis.

Igitur , Pater optime ! intuere bonam intentionem filii tui indignissimi , secunda votum ejusdem , accipe libenter , quod tibi offert : quia Tutum est ; fac nos assequi , quod exoptamus , discamus à Te veram amandi artem amantem nos Deum. Ardeat in nobis fervor virtutes æmulandi tuas : nec unquam cessemus per tritas à Te semitas ad Tuos in æterna felicitate amplexus properare ,

A M E N.

SAN-

SANCTI
ROMUALDI
SCALA.

DE terra hærentem Scalam miratur Olympo,
Prole Camaldulea clarus in orbe Parens.

Hæc aliqui scandunt referati ad limina cœli ;

Hæc reliqui in niveis vestibibus ima petunt.

Fortunate Senex ! Superum cui templa patefcunt ,

Cui Deus his gradibus mollit in astra viam.

Conscendant alii flammanti sydera curru ,

Scala tibi currus , nec minor ignis amor.

DE BEATO
 PETRO DAMIANI
 Scribente vitam Sancti
 ROMUALDI.

GLoria purpurei Petrus veneranda Senatûs ,
 Quem Sacra Tempia colunt , quem Sophus
 omnis amat.

Dum Romualdi almi memorat pia gesta Parentis ,
 Fit genitus , magno non genitore minor.

Nam quod charta refert calamo signata fideli ,
 Imprimat in docili corde Magister amor.

Ergo quis à nato valeat dignoscere Patrem ;
 Incluta si virtus par utriusquè fuit ?

PRO-

PROLOGUS
S. PETRI DAMIANI, con-
querentis adversùs mundum in-
gratum.

ADVERSUM te prorsùs, imunde mun-
de, conquerimur: quia habes in-
tolerabilem stultorum sapientium
turbam tibi facundam, Deo mutam. Ha-
bes, qui per vanam eloquentiam, & ina-
nem Philosophiam se sciunt in superbie
cornibus arroganter extollere: non habes,
qui profuturum aliquid edificationi pro-
ximorum, ad posterorum velit memoriam
schedulis annotare. Habes, inquam, qui
in pratoriis Judicum negotiorum secula-
rium lites, & causarum jurgia continuis
valeant declamationibus perorare: non
autem habes, qui possit in sancta Ecclesia,
vel unius Sanctorum virtutes & clara ge-
sta describere. Sapientes siquidem sunt,
ut faciant mala, bona autem facere ne-
sciunt.* Ecce enim tria jam ferè lustra
transacta sunt, ex quo Beatus Romualdus
deposito carnis onere ad aetherea Regna

A 4

migra-

* Jerem, 4. 22.

migravit, & nemo adhuc ex hujusmodi Sapien-
 tibz extitit, qui de tot mirabilis
 vitæ ejus præconiis pauca saltem historico
 stylo digereret, & avidissimæ devotioni fi-
 delium satisfaciens, ad communem utili-
 tatem recitanda, Legivo S. Ecclesiæ tradi-
 disse. Nobis autem in angusto cellule an-
 gulo residentibus, utiliùs erat, sicut propo-
 suimus, propria peccata ad mentis oculos
 assiduè revocare, quàm alienæ virtutis hi-
 storiam texere; magis expedire commissæ
 reatùs tenebras plangere, quàm splendida
 sanctitatis insignia imperitis sermonibus
 offuscare. Verumtamen cum ad sepul-
 chrum ejus ex longinquis terrarum parti-
 bus toto anno, maximèque in ejus festivi-
 tate fidelium multitudo conveniat, mira-
 cula per eum divinitùs facta conspiciat;
 audire vitæ ejus historiam desiderabiliter
 querat, sed utpote, quæ non sit, audire non
 valeat; non irrationabiliter pertimesci-
 mus, nè celeberrima ejus fama, quæ adhuc
 populi totius ore depromitur, labente cur-
 riculo temporum, de memoria hominum
 penitùs deleatur. Quapropter hoc timore
 compulsus, multorùmque fratrum preci-
 bus,

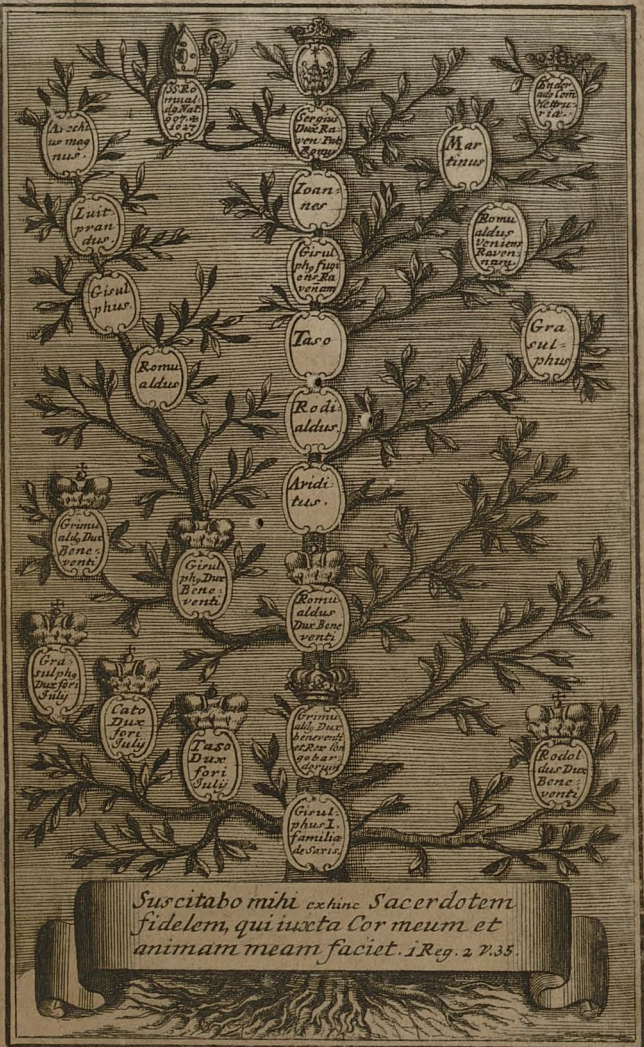
bus, & germana charitate devinctus, quod de prædicto mirabili Viro ab egregiis ejus Discipulis didici, aggrediar, Deo auctore, describere: vitæque ejus initium, cursum, & finem, nimirum imperitus homo, non historiam texens, sed quoddam quasi breve comonitorium faciens, quibuscunque tentabo literarum apicibus exarare.

Hoc autem unum in primis Lectorem meum nôsse desidero: quia non multa per eum facta miracula in hac ego descriptiuncula colligam, sed potius quod ad ædificationem omnimodis attinet, conversationis ejus ordinem referre contendam. Beatus siquidem Vir in tantum se humilitatis tegmine à vento vanæ gloriæ custodivit, quod undecunque humanis oculis videri mirabilis potuit, studiosissima occultatione suppressit. Quæ tamen miracula etiamsi minimè fecisset, mirabilem vitam ducens, minori veneratione dignus non esset; neque enim Præcursor Domini fecisse miracula legitur, Quo majorem nullum inter natos mulierum surrexisse, Veritas ipsa testatur. * Nonnulli enim Deo se deferre existimant, si in extollendis San-

Etorum virtutibus mendacium fingant Hi
 nimirum ignorantes Deum nostro non ege-
 re mendacio, relicta veritate, quæ ipse est,
 falsitatis ei putant se placere posse comen-
 to. Quos benè Hieremias redarguit, di-
 cens : Docuerunt linguas suas loqui
 mendacium, ut iniquè agerent, labo-
 raverunt. * Qui enim ultrò oblatam sim-
 plicem veritatem referre facile poterant,
 in componendis, quæ nesciunt, casso labore
 desudant : & quò se pro Deo stare quasi
 adjuutores autamant, eo ut re vera falsi te-
 stes contra Deum pertinacitè pugnant ;
 Apostolo Corinthiis attestante, qui ait :
 Si Christus non resurrexit, inanis est
 prædicatio nostra, inanis est fides ve-
 stra : * deinde subjungit : Invenimur
 falsi testes Dei, quoniam diximus testi-
 monium adversus Deum, qui suscita-
 vit Christum, quem non suscitaverit. *
 Sed quia necessitate ad scribendum coa-
 cti, velut commoti ista præmissimus, jam
 precibus ejus, de quo loquimur, Deo opi-
 culante ad narrationis ordinem
 veniamus.

* Jerem. 9. 5. * 1. Cor. 15. 14. * 1. Cor. 15. 15.

Inci-

Ad
cehu
mag
nus.

Roma
nat
do Nat
1672
1677

Gregorius
Dux Ra
ven. Urb
Romae

Martinus

Gregorius
Dux Romae
1672

Luitprandus

Joannes

Romus
aldus
Dux Ravennae

Giulphus

Giulphus
Dux Ravennae

Gratulphus

Romus
aldus

Taso

Rodolphus

Gratwaldus
Dux Beneventi

Aridus

Giulphus
Dux Beneventi

Romus
aldus
Dux Beneventi

Gratulphus
Dux Urbis

Cato
Dux Urbis

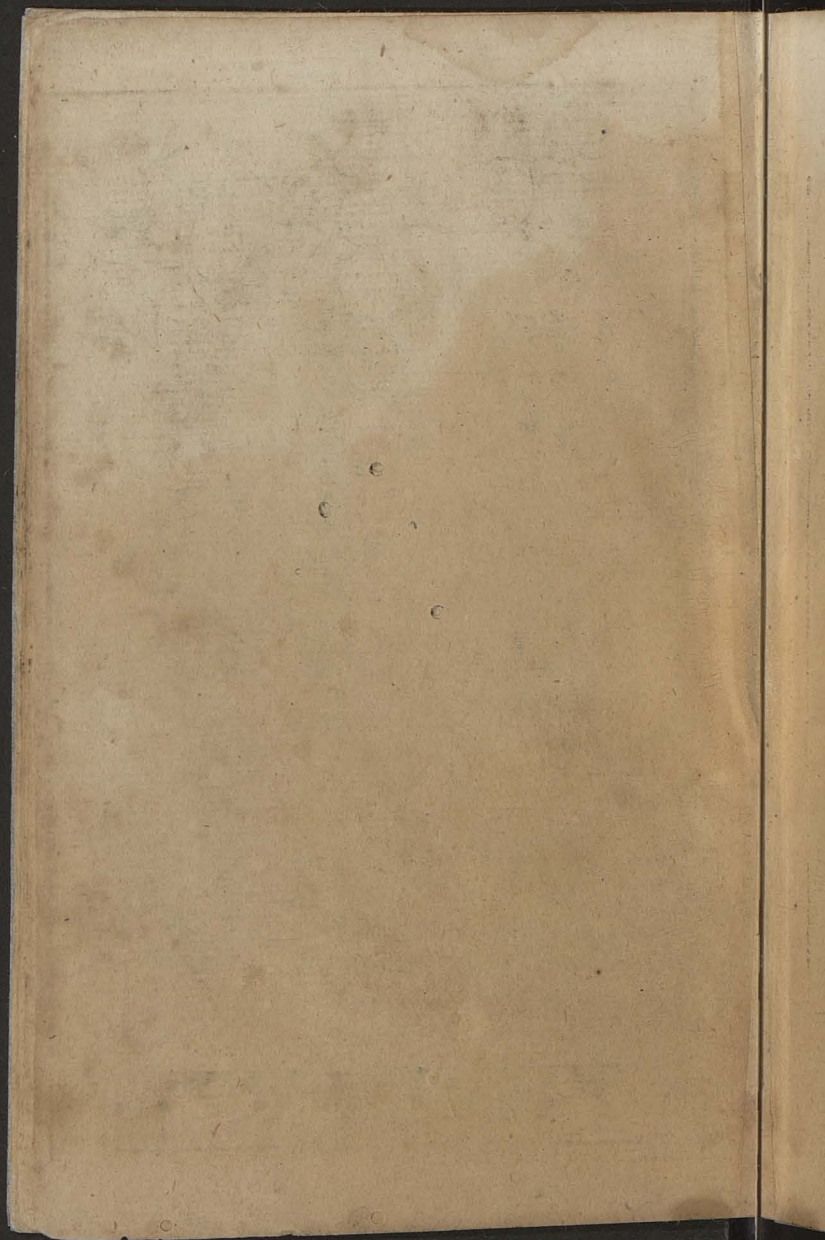
Taso
Dux Urbis

Gratwaldus
Dux Beneventi

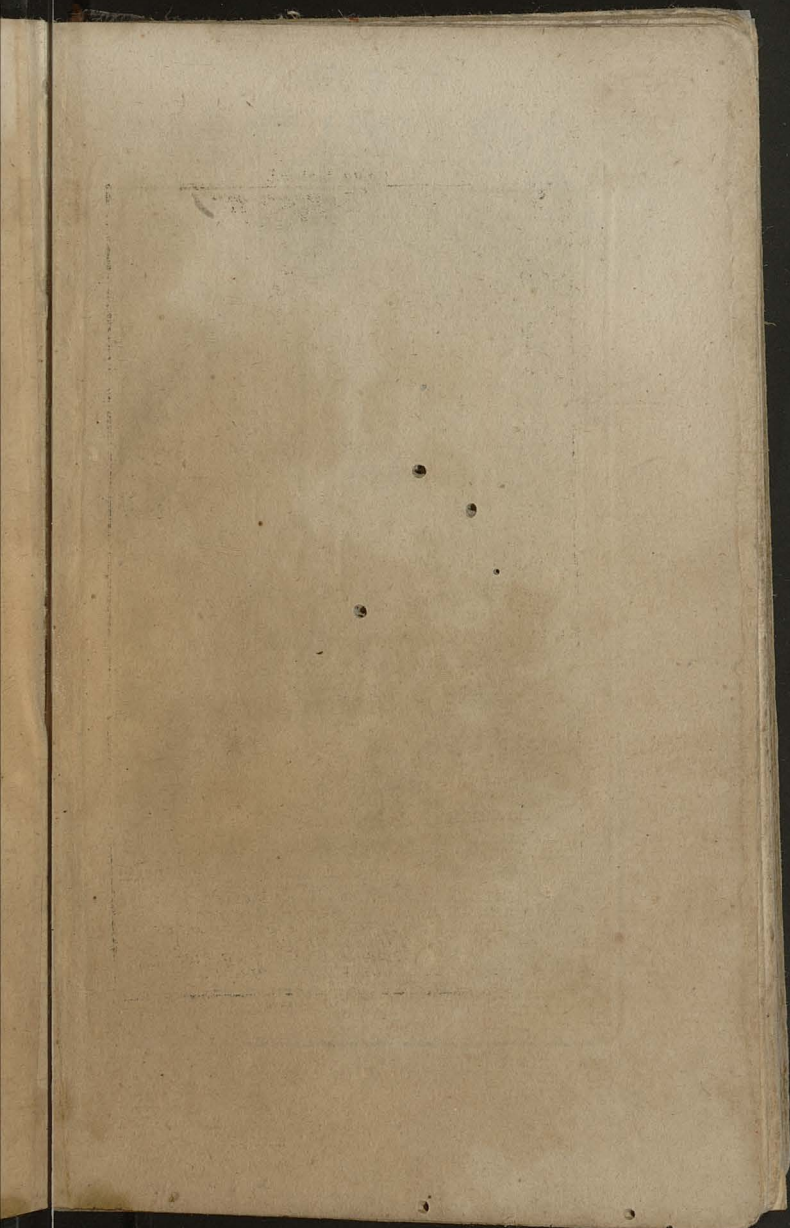
Rodolphus
Dux Beneventi

Giulphus
I. familia
de Sora

Suscitabo mihi ex hinc Sacerdotem
fidelem, qui iuxta Cor meum et
animam meam faciet. 1 Reg. 2 7.35.

CLARA Coelo benedicta si Irpe RaVenia
nobilis exortus flos Romualdus erat.
hunc ubi bis denos vantis in amoribus annos
egit solitaria tedia mentis agunt.
unda puer venans per sylvas saepe gemit
o loca pro obsequijs Numinis apta mei!

Incipit Vita
 SANCTISSIMI PATRIS
 ET
 PATRIARCHÆ
 ROMUALDI.
 PARS PRIMA,

Primi Capitis membrum primum.

Causa Conversionis Sancti
 ROMUALDI.

ECLARA CœLO benEDICTa stirpe RaVennæ
 Nobilis exortus flos Romualdus erat.

Hunc (ubi bis denos vanis in amoribus annos
 Egit) sollicitæ tædia mentis agunt.

Unde puer venans per sylvas sæpè gemebat ;
 O loca pro obsequiis Numinis apta mei !

ROmualdus igitur Ravennæ Ci-
 vitatis oriundus , ex Illustrissima
 Ducum fuit stirpe progenitus. Qui
 cùm jam in adolescentiam provenisset, cœ-
 pit in peccato carnis proclivis existere, quo
 vide-

videlicet vitio illa ætas impugnare homines præfertim divites, vehementiùs solet. *Mente tamen Deo devotus, frequenter se tentabat erigere, facturumque se magnum aliquid proponebat. Nam & si quando se ad studium venationis accingeret, ubicunque per sylvas amœnum locum reperire poterat, mox se ad eremi desiderium ejus animus accendebat, dicens intra se : O ! quàm benè poterant Eremitæ in his nemorum recessibus habitare, quàm congruè possent hìc ab omni sæcularis strepitùs perturbatione quiescere ! & ità mens ejus cœlitus inspirata, jam divinabatur in amore, quod impleturus erat postmodùm opere.*

omi-
plet.
er se
num
lo se
cun-
tire
ejus
O!
cessi-
ecu-
ens
r in

RE

Sergius ecce Parens malè fortè cupidine raptus
auri, Cognatum provocat ense suum.
filius invito vocitatur adesse duello
quo spectante miser Patruus ense cadit.
jussa Patris fecisse dolet, sibi consulit ergo
Classensis timidus tectis subire domus

PRIMI CAPITIS

Membrum Secundum.

Sergius ecce Parens malè fortè cupidine raptus
Auri cognatum provocat ense suum.

Filius invitè vocitatur adesse duello,

Quo spectante miser Patruus ense cadit.

Iussa Patris fecisse dolet, sibi consulit ergò

Classensis timidus testa subire domûs.

Huic erat Pater, nomine Sergius, mun-
do vehementèr intentus, & omninò
secularibus negotiis implicatus. Qui dum
adversùs quemdam propinquum suum ex-
ortis simultatibus pro possessione prati ini-
micitias exercebat, videns filium suum Ro-
mualdum in contentione mollèscere, cri-
ménque fratricidii médullitùs formidare,
minari cœpit exhæredem facere, si in ea-
dem diutiùs sententia permaneret. Quid
plura? tandem utrâque inimicantium par-
tes ex urbe ad litis materiam proruunt, ar-
ma corripunt, bellum sociale committunt:
& dum cominùs hinc inde pugnatur, re-
pentè manu Sergii inimicus, & affinis occi-
ditur. Romualdus autem licèt nullum
perempto vulnus inflixerit, quia tamen in-
terfuit, pœnitentiam tanti reatûs accepit,
moxque ad Classense Monasterium Beatî
Apollinaris, more homicidarum diebus
quadraginta permansurus in luctibus
properavit.

*Frater in obsequium datus illi multa perorat
 linquere cum mundo tecta paterna monet.
 fraude pia hinc juveni. misa tu quid muneris offeras
 sanctus Apollinaris, sibi visus erit!
 ille, relinquam Orbem, sibi nocte apparuit almo.
 Ex hoc. enj VC IVs. j brachia VIC ta Dav at.*

Ip
 B.

F
 Fra

Ille

I

so
 eti
 exh
 Qu
 rec

& a

nar

nul

vel

inq

eum

mi

qui

mox

ulre

sus

por

ora

CAPUT II.

Ipsa conversio, & quia corpus
B. Apollinaris sine dubio in Classensi
Monasterio jaceat.

FRater in obsequium datus illi multa perorat,
Linguere cum mundo tecta paterna monet.
Fraude piâ hinc juveni: mihi tu quid muneris offers,
Sanctus Apollinaris, si tibi visus erit?
Ille: relinquam orbem; sibi nocte apparuit Almus:
EX hoc (en frVCtVs) braChla VICta Dabat.

ILlic autem districta se pœnitentiâ jugiter
imacerans, cœpit cum quodam conver-
so quotidianum habere colloquium, à quo
etiam juxta mediocritatem sensus, bonæ
exhortationis audiebat sæpè consilium.
Quem cum conversus frequentèr admone-
ret, sæcularem vitam omninò postponere,
& ad sanctæ conversationis ordinem festi-
nare, sed ad hoc mentem ejus humiliare
nullatenùs posset, aliquando inter cætera
velut gratulabundus intulit, dicens: Si tibi,
inquit, ego B. Apollinarem corporali specie, ita ut
eum manifestè videre possis, ostendero, quid à te præ-
mii reportabo? ad hæc Romualdus, firma, in-
quit, & inviolabili me obligatione constringo, quia
mox, ut Beatum Martyrem videro, apud seculum
ulteriùs non manebo. Hortatur ergò, Conver-
sus, ut ipsa nocte Romualdus dormire post-
poneret, & unâ secum intra Ecclesiam in
orationibus vigilaret.

Cúm-

Cúmque nocturno silentio longanimiter ambo in oratione persisterent, ecce circa gallicinium noctis Beatus Apollinaris, his duobus manifestè videntibus, exiit de sub-altari, quod in medio Ecclesiæ ad honorem Beatissimæ Virginis Mariæ cernitur esse constructum. Visus est autem exire ab orientali parte, illinc videlicet, ubi marmor porphyreticum jacet. Confestim verò tantus splendor totam replevit Ecclesiam, ac si sol fulgoris sui radios intra ipsos parietes cohiberet. Tunc Beatissimus Martyr Sacerdotalibus infulis mirabiliter exornatus, aureum in manu portans thuribulum, cuncta Ecclesiæ incensavit altaria, & hóc factò, statim undè exiêrat, rediit, & mox omnis ille splendor eum prosequens, apparere cessavit.

Cœpit itaque Conversus Romualdo durus nimirum exactor vehementer insistere, & ut impleret, quod ultrò promiserat, anxie postulare. Cúmque Romualdus adhuc resisteret, & eandem visionem cernere denuò flagitaret, alia nocte similiter in oratione persistunt, & Beatum Martyrem per omnia, sicut prius aspiciunt. Unde etiam postmodum si de corpore prædicti Martyris aliquando quæstio oriretur, Romualdus penitus affirmabat in ipsa Ecclesia esse reconditum : & quamdiù Vir sanctus vixit,

vixit, hoc proferre testimonium non cessavit. Habebat quóque Romualdus consuetudinem ante præcipuum altare Ecclesiæ orationi frequenter incumbere, ibiq; postquam fratres abscederent, multis Deum fatagebat gemitibus exorare. Dúmque hoc quodam die post visionem attentius faceret, tantò mox Divini amoris igne mentem illius Spiritus Sanctus accendit, ut in fletum repentè prorumperet, uberes a-chrymarum rivos restringere non valeret, Monachorum se pedibus prostratus advolveret, tradi sibi monasticum habitum innarrabili desiderio flagitaret. Monachi verò dum Patris ejus duritiem metuunt, conversioni illius aditum, pandere non præsumunt. Honestus autem, qui tunc Ravennæ Archiepiscopalem Cathedram obtinebat, olim Classensis Cœnobii Abbas extiterat. Hunc ergo Romualdus impiger adiit, eique omne sui cordis desiderium pate fecit. Qui alacer factus castæ concupiscentiæ exhortationis stimulos addidit, fratribusque ut eum suo Collegio incunctantèr asciscerent, imperavit. Hujus itaque patrociniò Cœnobitæ suffulti, Romualdum intrepida securitate suscipiunt, eique sanctæ conversationis habitum tradunt. In eo igitur Monasterio triennium ferè transegit.

*jam novus hic Monachus, quò non ferventior ullus,
reddita vota Deo temnere quòq; notat.
increpat intrepidus, laxosq; redarguit omnes,
in Christo fratres, dum cupit esse pius
a gravior hocce ferunt, tractant de morte Novelli,
verit at omnipotens impia vota Deus.*

CAPUT III.

Quomoddò Monachi correpti,
Sanctum Romualdum de solario
præcipitare voluerunt.

JAm novus hic Monachus, quò non ferventior ullus,
Reddita vota Deo temnerè quémque notat.
Increpat intrepidus, laxòsque redarguit omnes,
In Christo fratres, dum cupit esse pios.
Ægrìus hoc cè ferunt, tractant de morte Novelli,
Vertit at Omnipotens impia vota Deus.

SEd cum ibi cerneret nonnullos per lata
gradientes remissiùs vivere, sibi autem
arduam perfectionis semitam, quam mens
dictabat, arripere non licere; quid sibi
agendum esset, solicitè in semetipso cœpit
inquirere, multisque cogebatur cogitatio-
num fluctibus æstuarè. Præsumebat autem
levitèr conversantium vitam durè corri-
pere, & sapè ad eorum confusionem præ-
cepta Regulæ in testimonium convocare.
Cùmque in redarguendis eorum vitiis ve-
hementèr insisteret: illi autem junioris, &
Novitii verba pro nihilo deputarent, tan-
dem hoc opprobrium non ferentes, dum
propriam emendare vitam despiciunt, de
corripientis morte tractare cœperunt. So-
lebat denique Romualdus per noctem cæ-

teris fratribus maturiùs surgere, & si oratorii adhuc janua clausa esset intra ipsum dormitorium in orationibus excubare. Erat autem prædictum ædificium more Solarii altè ædificatum. Hoc itáque invenerunt filii Cain diabolo dictante, ut dum Romualdus antè alios solito more consurgeret, ipsi eum per Solarii speculum, verso deorsum capite, in terram præcipitent. Quæ res, postquam Romualdo per conscium conspirationis innotuit, ille jam de cæterò intrà cordis cubiculum clauso oris ostio, orans Patrem suum, imminens periculum devitavit. Hoc itáque modo dum sibi cavit præcipitum corporis, fratribus, nè in animarum mortem corræerent, barathrum clausit iniquitatis.

ora-
um.
Erat
larii
runt
ual-
ipfi
um
res,
spi-
trà
ans
evi-
ræ-
ma-

A-

trans mare ut audivit quod eremo Vita Marino
 sancta sit, ut valeat liber abire petit,
 quem venia Abbatis sic ad se pervenientem.
 ILLIC CongoDens EXCLIPIT Iste senex.
 sic flamma eripit, latrat quæ corde per annos
 multos, en nemorum jam pia lustra colit!

CAPUT IV.

Quomodò Romualdus se ad Eremum contulit.

TRans mare ùt audivit, quòd eremo vita Marino
 Sancta sit; ut valeat, liber abire petit.
 Quem veniâ Abbatis sic ad se pervenientem
 ILLICò CongaVDens eXCIPIt Iste senEX.
 Sic flamma erupit, latuit, quæ corde per annos
 Multos; en nemorum jam pia lustra colit!

Cùmque in ejus animo perfectionis amor
 magis, ac magis in dies cresceret, nul-
 lãmque mens ejus requiem inveniret, audi-
 vit, quia in Venetiãrum partibus quidam
 spiritualis vir esset, Marinus nomine, quĩ
 Eremiticam duceret vitam. Consensu itã-
 que ab Abbate, & fratribus, nimirum facil-
 limè impetratò, ad prædictum venerabilem
 Virum navigio discurrente pervenit, & sub
 illius regimine degere humillima mentis de-
 votione instituit. Erat autem Marinus in-
 ter ceteras virtutes vir simplicis animi, &
 sincerissimæ admodùm puritatis, nullo qui-
 dem magisteriò eremiticæ conversationis
 edoctus, sed ad hanc solummodò bonæ vo-
 luntatis impulsu fuerat incitatus. Porrò
 autem hunc vivendi morem habebat, ut per
 continuum anni circulum tribus in hebdo-

mada feriis mediam panis buccellam, & pugillum fabæ gustaret: tribus verò vinum & pulmentum discreta sobrietate perciperet. Psalterium quidem per dies singulos totum canebat. Sed nimirum rudis, & nullatenus ordine vitæ singularis instructus, sicut ipse postmodum Beatus Romualdus hilariter referebat, plerumque de cella exiens, unà cum Discipulo passim per latitudinem eremi psalendo spatibatur, nunc sub ista arbore vicens, nunc sub illa tricenos, vel quadragenos continens Psalmos. Romualdus autem, quia sæculum idiota reliquerat, aperto Psalterio, vix suorum versuum notas syllabatim explicare valebat: & hæc oculorum in ima defixio intolerabilem sibi importunitatem accidiæ generabat. Marinus verò virgam in dextera gerens, Romualdo è diverso sedenti sinistram capitis partem sæpissimè verberabat. Post multa autem Romualdus gravi admodum necessitate compulsus, humiliter ait: *Magister, si placet, à dextero me deinceps tempore percute, quia jam lævæ auris auditum funditus perdo.* Tunc ille tantam ejus patientiam admiratus, indiscretæ severitatis temperat disciplinam.

pu-
m &
ret.
rum
ate-
cut
ari-
ns,
nem
ista
vel
aal-
rat,
no-
nac
sibi
Ma-
Ro-
itis
lta
ef-
, si
uit
ille
di-

A-

*Grande nefas o Petre patras! ut sceptr'a teneres,
 non herres mortis causa fuisse ductis?
 noxam fac doleas, Supremi iudicis ira
 ne te praveniat, durius inde luas,
 hæc Romualdus. ij. Petrus, complexus, Joannes
 nuntia dant mundo, se dat uterq; Deo.*

CAPUT V.

Qualiter Petrus Urseolus est
primò Dux factus, & postmodùm
sit conversus.

GRande nefas ô Petre patras ! ut Sceptra teneres ;
Non horres mortis causa fuisse Ducis ?

Noxam fac doleas , Supremi Iudicis ira

Ne te præveniat , duriùs inde Iuas ,

Hæc Romualdus. Ii: Petrus, complèxque Joannes

Nuncia dant mundo , se dat uterque Deo.

EOdem ferè tempore Petrus cognomi-
ne Urseolus, Dalmatici Ducatùs guber-
nabat habenas. Qui videlicèt ad hujus fa-
stigiùm dignitatis ascendere idcirco merue-
rat : quia decessoris sui, Vitalis scilicèt Can-
diani, peremptoribus fautor extiterat. Cur
autem ille à suis extinctus sit, non abs re esse
arbitror, si servatæ compendiò brevitatis
exponam. In conjugium námque Germa-
nam Hugonis magni illius Marchionis ac-
ceperat, & æmulatione Leviri suadente,
multos, ex Longobardiæ & Tusciarum par-
tibus milites profligatis pecuniarum stipen-
diis, acquirebat. Hoc autem Venetiarum

incolæ non ferentes, clam inière consilium, ut repentino impetu Ducis palatium armati violentè irrumperent, eúmque cum omni domo sua in ore gladii absq̃ne ulla retractione necarent. Hujus denique conventiculæ conjuratione comperta, Vitalis Dux, nocturnis, diurnisque vallatus excubiis, hostiles insidias ad nihilum redigebat. Illis autem hæc, & illa tentantibus, sed ad inceptæ factionis effectum attingere non valentibus, tandem visum est, ut Domum Petri, quæ Ducis Palatio adjacebat contigua prius incenderent: Istoque modo, & Ducem caperent, & universa ejus domestica concremarent. Istius verò rei experiendæ consensum à Petro, qui eorum consilii particeps fuerat, flagitantes, hujus tandem mercedis fœdere pacti sunt, ut pro una ejus domo, quam igne consumerent totam ditioni illius Venetiam subderent: & deleto illò, quem exosum habebant, Ducem hunc locò ejus protinùs subrogarent. Hoc igitur modò Petrus Dalmatici Regni adeptus est Principatum, qui postmodùm ambitionis suæ jam voluptate potitus, respectu Divinæ gratiæ demum corde compunctus est.

Quidam autem venerabilis Abbas, Guarinus nomine, ex ulterioris Galliæ finibus
ora-

orationis gratiâ per diversas mundi regiones peregrinari solitus erat. Hic quoque ad Ducem veniens, ab eo protinùs, ut sibi ad evadendum tanti reatûs periculum, consultum præberet, exactus est. Accersitîs igitur Marino & Romualdo hoc sibi communi jubetur sententiâ; ut sæculum, simul cum ipso, quem per nefas invaserat, Ducatu, relinqueret: & quia ad alienæ dominationis arcem injustè proruperat, ipse se alienæ potestatis dominio subjugaret. Ille autem homo nimirum in potestate positus: quia conversionem suam manifestè facere ausus non est, tutum putavit hoc utendum esse consiliò. Imminente igitur festivitate sancti cujusdam Màrtyris, ex cujus vocabulo Basilicam in propria possessione adhuc privatus habuerat, illic pridie Uxorem suam præmisit, ipse quasi mox secuturus; hoc ei præcipiens, ut & ornatum Ecclesiæ accuratissimum provideret, & secum venientibus sumptuosas epularum delicias in crastinum præpararet. Ipse autem post conjugem remanens, his de suis thesauris, quæ sibi videbantur, ablatis, cum quodam suo familiari, Joanne scilicèt Grandenico, qui præfatæ conjurationis conscius fuerat, & cum tribus illis Beatis Viris, quos præposuimus, navem ascendit, deinde in Galliam

ad Monasterium Quarini magnus conver-
sus aufugit. Petro igitur & Joanne Mona-
chis in sancti Michaelis cœnobio factis;
Marinus & Romualdus non longè à Mona-
sterio degentes ad singularem vitam, cui
asueti fuerant, revertuntur. Quibus etiam
ipsi jam dicti fratres, peractô vix annuô spa-
tiô, ad perferendam ejusdem solitudinis
districtiorem aggregati
sunt.

CAPUT VI.

Qualiter Sanctus Romualdus
uno annò de pugillo ciceris per diem,
& tribus annis de sua agricultura
vixit.

ANnus abit; ciceris, quò non nisi fortè pugillus
Elixì fuerat quâlibet esca die.

Tres abiêre, quibus simul is, sociúsque Joannes
Terram indefesâ concoluêre manu.

Tanta Senex spectat multùm miranda Marinus
De VoVet hInC se nVn6, CVI CapVt ante fVIt.

INterea Romualdus accenso mentis desi-
derio, cœpit de virtutibus in virtutes mi-
rabilitèr crescere, & reliquos fratres san-
ctæ conversationis gestibus longiùs antei-
re: ut jam quidquid inter fratres, sive de
spiritualibus, sive etiam de corporalibus ip-
se decerneret, cunctis volentibus, ejus om-
ninò sententia prævaleret. Ipse quoque
Marinus gaudebat Romualdo esse devo-
tus, cui nuper fuerat ipse prælatus. Per
continuum quippè annum Romualdus ni-
hil aliud in cibum habuit, nisi tantùm per
singulos dies ex uno pugillo elixi ciceris vi-
xit. Tribus verò annis ipse, & Joannes
Grandenicus sarculis terram frangentes,
& triticum seminantes, ex manuum suarum
labore vixerunt. Qui nimirum dum agri-
culturam exercebant, pondus jejuniâ
duplicabant.

*Hic miles Christi quæ non monstra, horrida monstra
 sustulit, et stimulos, Carnis, honoris, opum?
 quinque quiescentis daemones crura occupat annis,
 Corpus ut infestans, læderet ipsam animam.
 Sed hæc cuncta uno Romualdus Nomine Jesu
 vicerat inde Deo grata trophæa ferens.*

CAPUT VII.

De diversa pugna diaboli, quam sustinuit.

Hic Miles Christi quæ non monstra, horrida monstra
Sustulit, & stimulos, carnis, honoris, opum?
Quinque quiescentis dæmon crura occupat annis,
Corpus ut infestans, læderet ipsam animam.
Sed hæc cuncta unò Romualdus nomine JESU
Vicerat, inde Deo grata trophæa ferens.

Impugnabat tamen diabolus Romualdum
multis, & variis tentationum immissioni-
bus, maximè initio conversionis, mentem-
que ejus per multa vitiorum incentiva ra-
ptabat, modò illi in memoriam revocans,
quæ & quanta, ut puta vir strenuus in sæcu-
lo aquirere potuit; modò, quæ ingratis pro-
pinquis, nec dum post se concupiscibilitèr
hæreditanda reliquit; modò parva nimis,
& nullius meriti esse, quæ faceret, accusa-
bat; modò tanti laboris horrorem incuti-
ens, longæ vitæ spatium promittebat. O
quàm sæpè cellulam ejus percutiens, eum
cùm adhuc vix obdormisceret, excitavit,
& quasi jamjam imminente crepusculo, per
totam noctem vigilando deduxit! per con-
tinuum fermè quinquennium, super pedes
ejus, & crura diabolus nocturno tempore
jacuit:

jacuit: & ne huc, illucque se facile vertet, typô phantastici ponderis aggravavit. Quis explicare valeat, quot frementes vitorum bestias pertulit? quàm sæpè præsentés iniquos spiritus durissimis increpationibus effugavit? unde etiam si fratrum aliquis silentii tempore cellam ejus quavis necessitate compulsus adiret, statim miles Christi paratus ad prælium, solito more, ipsum esse existimans diabolum, claris vocibus increpabat, dicens: *Quo tendis modò turpissimè? quid tibi in erêmo de cælo dejecte? Recede canis immunde, evanesce, coluber veterose.* His igitur, & hujusmodi verbis declarabat se cum malignis spiritibus in acie semper assistere, & fidei se armis accinctum, provocantibus hostibus in campum pro-
tinùs obviare.

te-
it.
vi-
n-
ni-
li-
e-
es
e,
o-
er-
de
lis
se
af-
o-

*Strictius observat jejunia quinque per annos
 atq; decem ex vita fors sibi nota Patrum.
 Geniva sed inflectens Petrus Pater inclite dicit;
 non par sum tantis; auxit ei inde dapes,
 fratribus hinc ipsum pastorem aliquando futurum
 nuntiat et factum est, dixit ut ante suis.*

Un
mu

ST
Genū

Fratri

C

incid

fratr

larite

tèr c

jejun

victit

tim R

cimfe

stere

quia

jamja

succu

mualo

surgen

dia co

CAPUT VIII.

Unum genus vitæ sancti Romualdi: & de pœnitentia Petri Ducis, & Prophetia ejus.

Strictius observat jejunia quinque per annos, Atque decem ex vita fors sibi nota Patrum. Genûa sed inflectens Petrus Pater inclite! dicit: Non par sum tantis; auxit ei inde dapes. Fratribus hunc ipsum Pastorem aliquando futurum Nunciat, & factum est, dixit ut ante suis.

Contigit autem, ut aliquando librum de vita Patrum legens, in illum locum incideret, ubi continetur, quòd quidam fratres per continuam hebdomadam singularitèr jejunantes, Sabbatorum die paritèr convenirent; ipsòque, & Dominico die jejunii rigorem interponerent, & remissius victitarent. Quem vivendi ordinem statim Romualdus arripuit, & in eo quindécimferè annis, vel eo amplius continua austeritate permansit. Petrus autem Dux, quia multis educari deliciis solitus fuerat, jamjam sub tam districti jejunii pondere succumbebat. Unde se ad pedes Beati Romualdi humiliter stravit. Jussus verò, ut surgeret, necessitatem suam cum verecundia coactus aperuit. *Pater! inquit: quia*

magnum corpus habeo, pro peccatis meis ex hac paximatii medietate sustentare me non possum. Romualdus igitur fragilitati pie compatiens, consuetæ mensuræ quadram paximatii superaddidit, & sic labenti jam fratri, nè omninò deficeret, misericordiæ manum tendit, & ad peragendum benè vivendi iter, quod cœperat, confirmavit. Hunc filius ejus sibi æquivocus, vir valdè secundum sæculum prudens, aliquando visitavit. Cui Pater, nescio, utrum prophetiæ spiritu, seu revelatione aliqua? quæcunque sibi essent eventura prædixit. Novi, inquit, fili mi, procul dubio, quia Duce te constituent, & prosperaberis. Tu tantummodò satage, ut & Ecclesiis Christi sua jura conserves, & erga subditos alicujus amore vel odio à justitia non declines.

pa-
Ro-
ns,
su-
nè
te-
ndi
anc
se-
vi-
ne-
æ-
vi,
on-
ge,
ub-

*Stricta parum laxat jejunia motus amore
 fratrum, semper aliens, sit sitis atq. Tames;
 Somno uti parce; ne mens oppressa sopore
 Numinis obsequis, sit minus apta monet,
 diebis sub noctem hinc precibus dormiserepertum
 non potuisse Sacras; sanxit; adire adipes.*

A
Son

Di

P

ma
 du
 lia
 in
 mo
 ju
 ha
 ca
 se
 ter
 du
 ri
 cu
 per
 Q
 sec

CAPUT IX.

Aliud vivendi genus Sancti ROMUALDI.

ARcta parùm laxat jejunia motus amore
Fratrum, semper ajens: fit fitis atque fames.
Somnò uti parçè (nè mens oppressa sopore
Numinis obsequiis fit minus apta) monet.
Dicitis sub noctem hinc precibùs dormisse repertum
Non potuisse sacras (sanxit) adire dapes.

Post hæc autem Romualdus iterum legens, quia sanctus Sylvester Urbis Romæ Episcopus Sabbatorum diem jejunandum esse, ut revera sancti Paschatis Vigiliis instituerit, innox remissionem Sabbati in quintam feriam commutavit, & sic infirmorum imbecillitati consulens longum jejunium discretionem habita faciliùs reddidit, hanc nimirùm vivendi regulam cunctis sectatoribus singularis vitæ præfigens, ut tunc se unusquisque eremiticæ vitæ jejunium tenere cognoscat, si per hebdomadam triduanas, & biduanas jejunando quinta feriâ, & Dominicis diebùs olera, vel quodcùnque liquamen cum gratiarum actione percipiat, exceptis videlicèt duabus anni Quadragesimis, in quibus non solum ipse, sed & plerique sui Discipuli totius hebdomadæ

madæ soliti erant continuare jejunium. Et certè satis congruum erat, ut, qui Deum in choro laudare semper studebat, & tympano, præcipuas modulationis harmonicæ consonantias, Diapason videlicet & diapente, atque Diatesseron jugitèr in aures incircumscripti luminis personaret. Jejunare autem omninò, hoc est, diem absque ullo cibo transigere, licèt ipse sæpissimè fecerit, aliis omni modo prohibebat. Dicebat enim ad perfectionem tendenti hoc ad summè congruè, ut quotidie comedat, & semper esuriant, quatenùs hoc caro per consuetudinem leviget, quod grave Novitiis initio conversionis apparet. Parvi pendebat autem si quis ad tempus magnum quid inciperet, si non etiam in eo longanimè perseveraret.

Vigilias verò temperatè & cum magna discretione faciendas maximè suadebat, nè cui fortasse contingeret, ut sopori, peractis nocturnis officiis, consentiret. Sanè hujusmodi somnum Vir sanctus in tantum habebat exosum, ut si quis ei confiteretur, post duodecim Psalmorum vigilias, vel maximè circa diluculum obdormisse, nequaquam posset eo die cum ejus licentia Sacra Missarum Solemnia celebrare. Dicebat etiam meliùs esse, si possibile sit, unum Psalmum

mum ex corde, & cum compunctiōe can-
 tare, quàm centum cum mentis fabulatio-
 ne percurrere. Cui autem hæc gratia per-
 fectè data non esset, hortabatur tamen, ne-
 quaquam desperare, nequaquam vel ab ip-
 sa corporali exercitatione tepescere, do-
 nec ipse, qui voluntatem dedit, tribuat
 etiam aliquando facultatem. Tantummo-
 dò orationis incensum mentis intentio in
 Deum semel fixa custodiat, quod exterius
 veniens cogitationum aura perturbat. Ubi
 enim est intentio recta, cōtra voluntatem
 cogitatio veniens non est nimiùm
 formidanda.

Per comitem Patri devoto vacca Colono
 vi rapitur, petit hic à Patre tristis opem,
 accedens reddi vitulam Pater grat, at illinc
 re non effecta, cogitur ire domum
 en! quas ille precès tempſit, Deus audyt ultor
 vacca hærente bolò faucibus ille perit.

CAPUT X.

De Comite, qui vaccam rapuit,
& eam comedendo, necatus
est.

PER Comitem Patri devoto vacca colono
Vi rapitur, petit hic à Patre tristis opem.
Accedens reddi vitulam Pater orat, at illinc
Re non effectâ, cogitur ire domum.
En! quas ille preces tempfit, Deus audit ultor.
Vaccæ hærente bolô faucibus ille perit.

QUODAM verò tempore, dum adhuc in
Galliæ finibus moraretur, familiarem
sibi quemdam habebat agricolam, qui sibi
& utensilia, quibus in cella opus est, ali-
quando faciebat, & si quid ei opportunum
esset, ditior charitate quàm rebus de suæ
paupertatis inopia hilaritèr ministrabat.
Hujus vaccam Comes quidam superbus, &
tumidus missis parasitis, impetu barbarico
rapuit, ejusque carnes præparari sibi ad
prandium cum magna gulæ aviditate præ-
cepit. Eccè autem Rusticus cellam Ro-
mualdi festinus aggreditur, jacturæ suæ ca-
sum clamoris ululatibus vociferatur, spem
suam, & suæ domus ablatam esse conque-
ritur. Sanctus itaque Romualdus ad eun-
dem Comitem concito gradu nuncium di-

rigit, & ut pauperi animal suum reddat, hu-
 millima supplicatione deposcit. Cujus pre-
 ces lubricus Comes protervo spiritu res-
 puit, & quem saporem crassæ vaccæ lumbi
 potuissent habere, quia ipso die esset gusta-
 turus, asseruit. Adveniente autem hora
 prandii, apposita mensâ, vaccæ carnes al-
 latæ sunt, & Divinæ ultionis jam imminente
 sententia in ipso edendi initio Comes fru-
 ctum bovini renis abscindens, sibi in os mi-
 sit. Quod repentè in illius gutture tam
 immobilitè hæsit, ut nec ad interiora de-
 scendere, nec foras ejici, ullis conatibus
 potuisset. Sicque inter suorum manus,
 intercluso spiraminis aditu, terribili morte
 necatus est. Et undò contra Dei servum
 concupiscentiam carnis explere ad satura-
 tatem voluit, inde justo Dei judicio car-
 nalem vitam adhuc jejunos
 amisit.

u-
re-
af-
bi
a-
a-
al-
te
u-
ai-
n.
e-
ns
,
te
m
l-
a

Stemmate natali præclarus Olibanus Almi
 multorum socio limina Patris adit:
 cū se Creta sibi pans Vt Vt Lnera Cordis
 flagreat, ac sibi fors sit sper anne salvs:
 nulla reponit ei; mundum nō fugeris; et sic
 quod timere alij, non timet ille loqui.

CAPUT XI.

De Olibano conversionem promittente.

Stemate natali præclarus Olibanus Almi
 Multo cum Socio limina Patris adit.
 ni seCreta sVI pansVrVs VVLnera CorDis,
 FLagitat aC sibi fors sIt sVper annè saLVs?
 Nulla (reponit ei) mundum ni fugeris; & sic
 Quod timuere alii, non timet ille loqui.

Alius quidam Comes, Olibanus nomi-
 ne, in eisdem Galliarum partibus erat,
 sub cuius jure Monasterium quóque præ-
 dicti Quarini Abbatís fuerat positum. Qui
 sublimi quidem culmine terrenæ potestatis
 erectus, sed multis erat peccatorum moli-
 bus aggravatus. Hic aliquando Romual-
 dum gratiâ visitationis adiit, & cæteris ex-
 tra cellulam manentibus, solus cum solo
 gestorum suorum seriem narrare quasi per
 confessionem cœpit. Cui Vir venerabilis,
 his, quæ ab eo referebantur, auditis, respon-
 dit, aliter eum salvari minimè posse, nisi mun-
 dum relinquens, ad Monasterium convo-
 laret. Comes autem mox mente turba-
 tus ait: quia videlicet sui spirituales Viri,
 qui ejus acta cognoscerent, nequaquam
 ita sentirent, neque tam intolerabilem rem

sibi aliquando suaderent. Ascitis itaque
 Episcopis & Abbatibus, qui secum vene-
 rant, coepit in commune perquirere, si ita
 res sicut Dei servus testabatur, se haberet.
 Illi autem Beati Romualdi sententiam om-
 nes una voce confirmant, se autem id Co-
 miti eatenus non dixisse, terrore constri-
 ctos excusant. Tunc Comes, semotis om-
 nibus, hoc cum Beato Romualdo, secreto
 valde consilio pepigit, ut ad Casinum Mon-
 tem sub prætextu orationis pergeret, & in
 Monasterio sancti Benedicti Divino se
 servicio irrrevocabilitè
 manciparet.

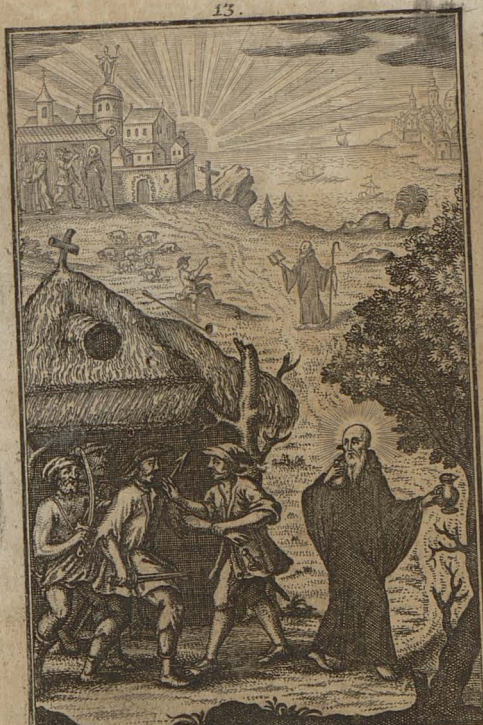
CAPUT XII.

De Sergio ad sæculum reverti
volente.

Coenobium genitor quod tendat linqere fratres,
Absenti fatagunt insinuasse Patri.

Nuncia percipiens nunquam expectata stupefcit
Quid sibi, quidque illi (mente revolvit) opus.
NVnC gVarIne tIbI, & Ioannes oLIbani (alt) sIt,
CVra, IstInC VeLoX patrIæ aDIbo pLagas.

Interea Sergius Pater Romualdi Mona-
chus efficitur, sed aliquantò post suaden-
te diabolo factæ conversionis pœnitens, in
Ægyptum redire conatur. Quod protin-
nùs Monachi, Cœnobii videlicet sancti Se-
veri, quod non longiùs ab urbe Ravennæ
est positum, ubi corpore non corde Ser-
gius habitabat, Beato Romualdo indicare
per nuncium studuerunt. Hac ille sinistra
relatione percussus, necessarium esse de-
crevit, ut Guarinus Abbas & Joaões Gran-
denicus unà cum Comite ad ejus conver-
sationem pergerent, ipse verò pereunti Pa-
tri quantocyus subveniret. Petrus autem
Dux extremum jam diem feliciter claufe-
rat. His itaque duobus Comitem in eo-
rum fide commisit, utrique quidem, sed
Joanni præcipuè, qui ei subditus erat, per
obedientiam specialitèr mandans, ut etiam
si Guarinus abscederet, ipse se nunquam
à Comite separaret.

*Ferre necem populus sancto studet hinc abituro
 ut, dum non vivum, mortuum habere queat
 quod Pater ut scivit mentis deliria fingit,
 fingit, et evadit sicce pericla necis.
 deum Genitoris carcere, compede, verberare corpus
 muletat, ut ipsam animam servet ab interitu.*

CAPUT XIII.

De prudentia sancti Romualdi,
& labore itineris, & de disciplina
in Patrem.

Ferre necem populus Sancto studet hinc abituro;
Ut dum non vivum, mortuum habere queat.
Quod Pater, ut scivit, mentis deliria fingit,
Fingit, & evadit siccè pericla necis.
Dein genitoris carcere, compge, verbere corpus
Mulctat, ut ipsam animam servet ab interitu.

Audientes autem illius Regionis incolæ,
quia Romualdus abire disponeret,
nimio mœrore turbati sunt. Et tractantes
intrà se qualiter ab hac illum intentione
reprimerent, hoc illis tandem potissimum
visum est, ut eum missis interfecto-
ribus, impia pietate perimerent, quatenus,
quia eum non poterant retinere viventem,
haberent pro patrociniò terræ, vel cadaver
exanime. His verò cognitis Romualdus
caput suum undique decaluavit, & hujus
rei executoribus cellulæ ejus jam
appropinquantibus, primo ferè diluculò
comedere quasi per aviditatem cœpit.
Illi autem hoc videntes, dementiam
credidère, & arbitantes mentem læsam
esse, corpus lædere indignati sunt. Sic
videlicet, sic prudens
spiritus

spiritualis David infaniâ stultam carnalitèr
 sapientium superavit astutiam. Nam &
 volentes peccare cohibuit, & ad merito-
 rum suorum cumulum sine mortis formidi-
 ne, mortis periculum declinavit. Dein-
 de jam liberâ uti facultate permissus, non
 equo fultus, non vehiculo deportatus, sed
 solùm in manu ferens baculum, nudis plan-
 tis ex intimis Galliârum finibus Ravennam
 usque pervenit, ibique Patrem ad sæculum
 reverti volentem reperiens, in ligno pedes
 ejus fortiter strinxit, gravibus eum vincu-
 lis alligavit, verberibus duris afflixit, &
 tam diu corpus ejus pia severitate perdo-
 mavit, donec ejus mentem ad salutis
 statum, DEO medente
 reduxit.

litér
n &
rito-
idi-
ein-
non
fed
lan-
ham
lum
des
cu-
&
do-
s

A-

*Non bene conveniunt, nec in unâ sede morantur
 demon, atq; Deus, dant enim utrinq; vices.
 Sergius est testis, cui victo demone sanctus
 Spiritus apparens ignea corda dedit
 Orbè hæc Ignivus sic exit Sergivus astra
 Captans eLysivus reficiendvs aqvivus.*

CAPUT XIV.

Quomodo Sergius vidit Spiritum Sanctum.

Non benè conveniunt, nec in una sede morantur, Dæmon, atque Deus, dant enim utrinque vices. Sergius est testis, cūi victo dæmone Sanctus Spiritus apparens ignea corda dedit.

Orbe hoc IgnitVs siC eXIt sergIVs astra
Captans eLLsIIs refIClenDVs aqVIs.

Sergius igitur tandem sanæ mentis recepto consilio quidquid prius retrograda voluntate deliquit, multipliciter postmodum rectis sanctæ conversationis gressibus emendavit. Habebat denique inter cætera consuetudinem, antè quamdam Salvatoris imaginem frequentè assistere, ibique peculiariùs orans, uberibus lachrymis, & multa se cordis contritione mactare. Quadam igitur die, dum ibi attentius in oratione persisteret (nova res, & nostris temporibus inaudita) repenti sibi, nescio qua specie, Spiritus Sanctus apparuit. Qui protinus à Sergio quis esset? interrogatus, manifestè, quia ipse esset Spiritus Sanctus, asseruit, & subito quasi pertransiens, ab oculis se aspicientis evasit. Statim ille in extasim raptus, atque ejus, quem viderat, igne succen-

fuccensus , cœpit per Claustrum Monasterii post eum velocitè currere , fratresque , qui illic aderant , magno fervoris impetu , quò Spiritus Sanctus abisset , interrogare. Illis autem in insaniam eum cecidisse putantibus , atque illum durè corripientibus , asserbat Sergius se Spiritum Sanctum absque ulla dubietate vidisse , & ante suum conspectum visibilitèr pertransisse ; qui statim languore correptus , lecto decubuit , & intra paucos dies felici consummatione finivit. Hinc sanè probatur quòd Divina voce ad Moysem dicitur : *Non enim videbit me homo , & vivet.* * Hinc Daniel cum non Deum , sed visionem Dei se conspexisse diceret , addidit : *Elanguis & egrotavi per dies plurimos.* * Rectè igitur Sergius , postquam æternam vitam , quæ Deus est , cernere meruit , à temporali vita mox defecit.

* *Exod. 33. 21.* * *Daniel. 8. 27.*

te-
e,
u,
re.
ti-
fe-
ue
n-
im
in-
ni-
o-
e,
n-
di-
ll-
α-

A-

*En cum Quarino / peregrini more / Joannes
 ut comes / at tempta rursus Olibano / abit
 sed fuit infelix / spernens mandata Magistri
 dum fuerat lapsu pes sibi fractus, equi
 fortior at casu surgit, cui postea fere
 acta triginta annis aspera vita fuit.*

CAPUT XV.

De Crure Joannis propter inobedientiam fracto.

EN cum Guarino (peregrini more) Joannes
 Ut Comes (at tempto rursus Olibano) abit,
 Sed luit infelix spernens mandata Magistri,
 Dum fuerat lapsu pes sibi fractus, equi,
 Fortior at casu surgit, cūi postea ferè
 Acta triginta annis aspera vita fuit.

Olibanus autem Comes suā relinquens
 filio, multa divitiarum copiā, quindecim
 scilicet onustis thesauro Sagmariis, comitantibus eum Guarino & Joanne, ipso
 quoque Marino, ad Beati Benedicti se Monasterium contulit, & vale dicens his, qui
 secum venerant, nūl tale de eo usquē tunc
 suspicantes, multis gemitibus, & amaris se
 fletibus affligentes, ad propria remeare coëgit;
 Marinus autem paulò post Apuliam versùs abiit,
 ibique postmodum in solitudine habitans,
 ab Agarenis est latrunculis interfectus. Brevi post tempore Guarinus,
 orationis causā discurrere solitus, Joannes verò fratris exemplo,
 ad idem religionis officium provocatus, Hierosoly-
 mam commeare pari consilio decreverunt.
 Hoc igitur Olibanus cognitò, tristis & flens,
 obse-

obsecrare devotissimè cœpit, ne se violata fide desererent, sed sicut Beatus Romualdus præceperat, in Dei illum servitio custodirent; addens etiam: *Memento tu saltem Joannes, quia Magister tuus in tua me propensius fide commisit, & titulum tibi inobedientiæ si discedis, opposuit.* Illi autem obstinata intentione in proposito persistentes, relicto tandem Olibano peregrinationis iter arripiunt. Cùmque descendentes de monte jam in campestria declinassent, figentes se loco, necessariū aliquid inter se tractare cœperunt. Et inter agendū, subito Guarini equus furioso rotatus impetu in aliam partem, invito sessore divergit, & Joannis tibiam ferrato calce percussiens fregit. Qui illicò ad terram nimio dolore prostratus, jam serò memor Magistri præcepta ad mentem revocat, & se perfidum, se inobedientiæ reum verbis publicæ confessionis accusat. In fracto namque crure didicit, quia fidem frangere peccatum fuit. Et quia ipse rationis capax Magistro inobediens extitit, ad incolumitatis suæ custodiam irrationale animal sessori obedire nescivit. Deinde illuc unde venire cœperat, rediens, cellam sibi ædificari propè Monasterium petiit, ibique per triginta ferè annos, quàm diù vixit, in sancta conversatione permansit. Multa in eo charitas, mira humilitas, abstinentia verò di-

stri-

stricta nimis & cauta; ita ut nec infra Claustrum Monasterii quispiam sciret, Vir sanctus qualiter jejunaret. Inter reliqua autem virtutum dona ita exosum habebat detractionis vitium, quatenus mox, ut quis ad detrahendum os aperiret, velut sagitta vigore lapidis percussa, in dirigentem protinus redundaret, ita ab eo illius obtrectatio reprimeretur. Post ejus verò obitum nonnulla per eum miracula divinitùs facta sunt.

*Vespere ubi quodam Romualdus in ade reclusus
 orat non solitus membraq. corp. tremuit;
 hem Stygis in Sacrum prorumpunt monstra cubile
 percutiunt plagis saucia membra feris
 ah gemit et clamat: bone Iesu, charus Iesu!
 quo cito seu tonitru tacta dederet fugam.*

CAPUT XVI.

De Sancto Romualdo à dæmonibus percusso.

Vespere ubi quodam Romualdus in æde reclusus
 Orat, non solitus membræque cõrque tremit.
 Hem! stygis in sacrum prorumpunt monstra cubile,
 Percutiunt plagis saucia membrâ feris.
 Ah gemit, & clamat: Bone JESU! Charus JESU!
 Quo citò seu tonitru tacta dedere fugam.

Romualdus autem post Patris correptionem, in pallude Classis cellulam figens, in loco, qui pons Petri dicitur, habitavit. Postmodum verò non corporis ægritudinem metuens, non fœtoris nauseam perhorrescens, sed nè imbecillitatis occasione quantumlibet se abstinentiæ rigore remitteret, ad Classis itidem prædium, ubi est Ecclesia Beati Martini, quæ dicitur in Sylva, migravit. Ibi verò quadam die dum Completorium cerneret, quia antiquum illic cœmeterium fuerat, ut sæpè fit, subito illi ex hujusmodi recogitatio incidit, móxque ejus animum magnus phantasticæ illusionis horror invalit. Cumque hoc crebrius in mente revolveret, eccè maligni spiritus repentino impetu cellam ejus ingressi, protinùs illum in terram sternunt, immani

eum cæde conficiunt , & exhaustis longo
 jejunio membris , durissimos ictus illidunt.
 Tandem Romualdus inter ipsa percussio-
 num verbera respectu Divinæ gratiæ visi-
 tatus , in hanc vocem erupuit : *Chare JESU !
 dilecte JESU ! quare me dereliquisti ? nunquid om-
 ninò me inimicorum manibus tradidisti ?* Ad hæc
 omnes iniqui spiritus Divina virtute fugati
 sunt. Et continuò tanta Divini amoris
 compunctio Romualdi pectus accendit , ut
 totum cor ejus in lachrymas quasi cera li-
 quefceret , & de tot allisionibus sauciati
 corporis nil sentiret. Mox sanus & vali-
 dus de terra surrexit , & licèt impediante
 adhuc sanguine , ad eundem Psalmi versum ,
 quem reliquerat , rediit. In ingressu quip-
 pe dæmonum fenestra cellulæ in frontem
 illius impexit , in qua manifesta postmodum
 cicatrix occaluit , quæ evidens vulneris in-
 dicium , quàm diù Vir sanctus vixit ,
 ostendit.

CAPUT XVII.

De iniquis Spiritibus, qui sibi
velut diræ volucres apparebant.

Sæpè triumphator Romualdus ab hoste reversus,
Nullas insidias, nulla peric'la timet.
Non timet Æthiopum, non corvi, nónque ferarum
Formas atroces hoste ferente stygis.
Hinc studet in Monachos dæmon sua tela dedisse,
His læsus læsis, ut Pater ipse foret.

JAm igitur miles Christi asueto bello ro-
bustior, studebat quotidie ad majora pro-
ficere, de virtutibus in virtutes crescere,
& semper semetipso fortior, nullas jam po-
terat enervati hostis insidias formidare. Sæ-
pè enim sibi in cella residenti velut deterri-
mi corvi, vel vultures, iniqui Spiritus vi-
debantur assistere, & quasi ad custoditum
animalis cadaver, quia non audebant acce-
dere, cogeantur eminùs expectare. Sæ-
pè se in figuris æthiopum, sæpè se per di-
versorum animalium species ostendebant.
Quibus clarus Christi Triumphator insul-
tabat, dicens: *Ecce paratus sum venite; & si
qua in vobis virtus, ostendite. Numquid jam om-
nino deficitis? numquid jam victi estis, & aliquas
contra Dei servulum certandi machinas non habetis?*
His denique, & hujusmodi verbis confun-

dens iniquos Spiritus confestim eos, velut
 missis totidem jaculis, effugabat, qua-
 propter videns diabolus quia per semet-
 ipsum contra Dei famulum prævalere non
 posset, ad callida argumenta conversus
 quocúmque Vir sanctus ibat, discipulo-
 rum ejus animos adversùs eum in mali-
 tiam excitabat; ut quia retinere eum ab
 accenso sui fervoris impetu impossibile
 fuerat, saltem ab alienæ salutis cura com-
 pesceret; & quia ipse ab hoste superari mi-
 nimè posset, vel ex aliis victoriam
 non negaret.

CAPUT XVIII.

De Monachis S. Romualdum, verberantibus, & Divina ira percussis.

Quas sibi misit opes devotus Marchio, Sanctus
In causas studuit distribuiffe pias.
Sed styge mota cohors Clauſtri (ceſſu prodigus eſſet)
Verbera dira dabant (impia facta ?) Patri,
Nocte ſequentē domus ruit, heu! ferè opprimit omnes,
Sic pœna eſt noxæ, mox data cœlique ſuæ.

Aliquando námque ad locum, qui Bal-
neum dicitur, qui videlicèt in Saxena-
ti conſtitutus eſt territorio, tranſit: ubi
etiam non pauco tempore comorans, Mo-
naſterium ad B. Archangeli Michaëlis ho-
norem conſtruxit, à quo non longè cellam
in ea habitaturus intravit. Illuc autem Hu-
go Marchio ſeptem ſibi pro neceſſitate miſit
numiſmatum libras, quas ille, ut benè pro-
digus miſericorditè diſpenſaret, accepit.
Audito itaque, quòd Monaſterium Palatiolì
fuiſſet igne conſumptum, ſexaginta Soli-
dos de prædicta pecunia fratribus in adju-
torium direxit, reliquam autem, ut in ſimile
opus expenderet, reſervavit. Cognito
hoc Monachi S. Michaëlis, belluino contra
eum furore commoti ſunt, tum quia pravis

eorum moribus contrarius jam in multis extiterat, tum quia, quæ illi deferebantur, non eis omnia, sed quædam aliis impendebat. Factâ igitur conspiratione unanimiter cellam ejus cum sudibus, & phalangis irrumpunt, verberibus eum multis afficiunt, & direptis omnibus turpiter deonestatum de finibus suis expellunt. Cùm itaque eliminatus abiret, & nimia tristitiæ vis in mentis ejus jam interiora descenderet, hoc apud semetipsum deliberat, ut jam de cætero suæ contentus, alienæ salutis curam omnino postponat. Postquam videlicet cogitationem tantus animum ejus terror invasit, ut si in eo, quod mente conceperat, obstinatè persisteret, periturum se, damandumque Divino judicio nullatenus dubitaret. Monachi autem compotes diu desideratæ ultionis effecti, & quasi projecto gravi onere levigati, hoc, quod in Dei famulum egerant, multis inter se laudibus efferunt, & in immoderatum ludum, atque cachinum se, lætitiâ lenocinante resolvunt: deinde, etiam ut tanti gaudii solennitatem quodammodo jucundissimam faciant, sumptuosas deliciarum copias sibi ad convivium parant. Erat verò tunc hiems, quæ non solum vicissitudini temporum, sed frigidis quoque eorum mentibus aptissimè congruebat. Unus autem ex eis, qui

qui in beatissimum Christi famulum sævior fuerat, mel aquirere, unde mulsam epulantibus faceret, satagebat. Cùmque Sapium fluvium hoc studiò transmearet, subito de ponte dejicitur, & fluviali voragine funditus absorbente raptatus, extinguitur. Justo videlicèt Dei judicio, ut turbida illum aqua satiaret ad mortem; quia in eo, quòd flere debuerat, mellis dulcedinem ad vitæ concupierat voluptatem. Nocte verò dum omnes ex more quiescerent, descendente crebrâ nivium multitudine repentè tota communis ædificii super eos fabrica corruit, & alteri caput, alii brachia, alii crura, vel quælibet alia membra contrivit. Uni etiam eorum oculus evulsus erat, & meritò divisionem corporeæ lucis pertulit, qui divisus à proximo, etiamsi alterum haberet, geminæ caritatis unum lumen amisit.

*Viso: tot monachis frustra impendisse labores
 optat, montivagis antra relicta feris,
 optat, et ecce tenet lætam Romualdis eremum
 otia dilecta: iam sacra pacis agens,
 ast rursus hæc turbat clausens gloria gentis Apollinaris
 visa ei, et ut repetat, claustra relicta jubet.*

CAPUT XIX.

De iussione sancti Apollinaris ad sanctum Romualdum.

Visò tot Monachis frustra impendisse labores
Optat montivagis antra relicta feris.
Optat, & eccè tenet lætam Romualdus Eremum,
Otia dilectæ jam sacra pacis agens.
Ast rursùm hæc turbat Classensis gloria gentis *
Visa ei, & ut repetat, claustra relicta jubet.

* S. Apollinaris.

Aliquando autem Vir sanctus non longè
mansit à Patria. Cùmque ibi aliquan-
diu moraretur, manifestè sibi beatus Apol-
linaris apparuit, & quatenus ad suum Mo-
nasterium pergeret, ibique potiùs habita-
ret, ex magna auctoritate præcepit. Quod
Vir sanctus nequaquam negligendum du-
cens, locum, in quo morabatur, sine cun-
ctatione deseruit, & quo missus fuerat,
impiger festinavit.

*Sanctus Origen; locus e foctore palustri
 plenus non homini sed domus apta feris;
 Incolit, atque arcto sua carcere membra reducit
 ut sic liberius mens super astra volet,
 Illie quæ fuerit feritas ei? forma docebat,
 non hominis, Spectri verior illa fuit.*

CAPUT XX.
De habitatione ejus in
Origario.

Sanctus Origarium (locus est fœtore palustri
Plenus, non homini sed domus apta feris)
Incolit, atque arcto sua carcere membra recludit,
Ut sic liberiùs mens super astra volet.
Illic, quæ fuerit feritas ei? forma docebat
Non hominis, Spectri verior illa fuit.

Inclusus est etiam quodam tempore Vir
venerabilis in palude Cammaclensi, quæ
dicitur Origarium; unde postmodùm præ
nimio palustris cœni fœtore, & corrupto
aëre, ita totus tumefactus, & depilatus
exiit, ut nequaquam eadem, quæ inclusa
fuerat, species videretur; Nam & caro
ejus tota eatenùs erat viridis, ut vix
Stellioni discolor appareret.

*dum quondam Sancti Stygio fors hoste Parentis
venerat ignivoro cella cremanda Deo:
non tunc sollicitat, qui sit salvanda supplex
non extinguenda currit, et haurit aquas
ast ut aquam ille preces cito fundit Numine ante
conspectum, et subito flamma fugata fuit.*

De

D

Non

As

A

cet

milli

quo

cipu

gust

corr

mina

Prot

argu

repo

tedi

unda

ad ex

solu

stri

CAPUT XXI.

De Cella incensa, & per orationem extincta.

DUm quondam Sancti stygio fors hosse Parentis
 Venerat ignivoro cella cremanda Deo:
 Non tunc sollicitat, quæ sit salvanda supellex,
 Non extinguentæ currit, & haurit aquas.
 At ut aquam ille preces citò fundit Numinis ante
 Conspectum, & subito flamma fugata fuit.

ALio quoque tempore in Insula, quæ Pe-
 reum dicitur, habitavit: quæ videli-
 cèt Insula à Ravenna Urbe duodecim ferè
 millibus distat. Ibi verò dum in cella cum
 quodam venerabili Viro, suo nimirum Dis-
 cipulo, Guilielmo nomine moraretur, an-
 gusti parietes habitaculi repente flamma
 corripuit, deinde ad alta conscendens, do-
 minari per tecta liberis jam viribus cœpit.
 Protinùs Vir sanctus ad solitæ defensionis
 argumenta confugiens, non quæ ibi erant
 reposita foras extrahere, non, ut mos est,
 tecti scindulos dissipare, non aquarum ab-
 undantiam spargere, non ullis impulsus est
 ad extinguendos ignes nisibus anhelare, sed
 solummodò orationem fudit, & confestim
 stridentes ignium globos Divina virtus
 extinxit.

*Sole cadente Otto Sancti penetrabat cremum,
 Cuius in amplexus plenus amore ruit.
 adventus causam tibi Vir venerande revelo:
 Abbas clausensis tu Pater; inquit; eris.
 at negat hoc sanctus, rex Instat Denique vicus
 offert se tali Velle praesse IVgo.*

CAPUT XXII.

De Rege hospite S. Romualdi,
& quia Abbatiam suscepit.

Sole cadente Otto Sancti penetrabat Eremum,
Cujus in amplexus plenus amore ruit.
Adventus causam tibi Vir venerande revelo:
Abbas Classensis, tu Pater (inquit) eris.
at negat hoc sanctus, rex instat, Denique vicis
offert se tali velle præesse Iugo.

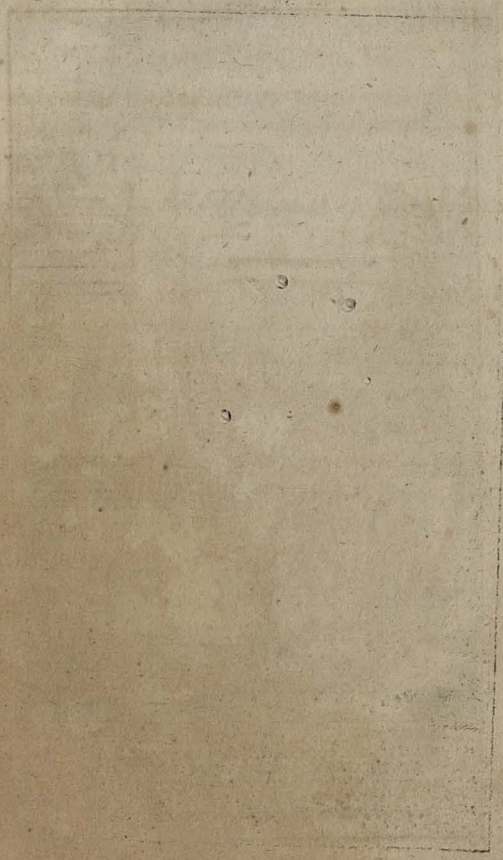
Eodem verò tempore junior Otto Im-
perator Classensis Abbatiam ordinare
desiderans, optionem fratribus dedit, ut,
quem ipsi vellent, indubitanter eligerent.
At illi continuo unanimiter expetunt Ro-
mualdum. Imperator aut diffidens Bea-
tum Virum ad regiam aulam revocari pos-
se per nuncium, ire ad eum per semetipsum
voluit, & ad cellam ejus, sole jam occiden-
te, pervenit. Cui Romualdus, quia ma-
gnum hospitem in parva domo susceperat,
lectulum suum ad quiescendum dare digna-
tus est. Coopertorium tamen Rex noluit,
quia asperitum judicavit. Manè autem
facto, Rex eum suum ad Palatium duxit,
tandemque sibi instare, ut Abbatiam susci-
peret, multis precibus cœpit. Qui cum re-
luctaretur & regis petitioni assensum peni-
tens denegaret, Rex autem, è contrario ex-

communicationem, & anathema ab omnibus Episcopis, & Archiepiscopis, & toto synodali Concilio minaretur, tandem imminente necessitate succubuit, & animarum Regimen coactus accepit. Referebat tunc hoc sibi nequaquam videri novum, sed ante quinquennium sibi fuisse divinitus revelatum. Regebat itaque Monachos sub districta regulæ disciplina, néque alicui ab ea declinare impunè licebat, non denique nobilis, non litteris eruditus, per actus illicitos in dextram, levamque partem deflectere, vel à recta conversationis audebar rectitudine deviare. Vir denique sanctus cordis oculos in cœlum figens, ut Deo in omnibus obtemperasset, non timebat hominibus displicere, hoc autem fratres considerantes semetipsos prius accusant, quia hunc sibi præesse poposcerant: deinde multis eum detractionum susurrationibus lacerant, & duris scandalorum aculeis vexant.

ai-
to
n-
a-
at
n,
us
ub
ab
ue
il-
e-
ar
us
in
ni-
fi-
ia
al-
a-

A-

*de sibi commissis profectum Pastor anhelās
 dum videt acta nihil, verba nuare nihil,
 indrepidus, quales susceperat ante coactis,
 nunc Regi propria sponte renignat oves.
 post hac Tiburtes ejus sermone rebelles
 inter, et Ottonem bella remota leges.*

CAPUT XXIII.

De Abbatia dimissa : & pace inter Regem & Tiburtes facta.

DE sibi commissis profectum Pastor anhelans
 Dum videt acta nihil, verba juvare nihil;
 Intrepidus, quales susceperat antè coactus
 Nunc Regi propriâ spontè resignat oves.
 Post hæc Tyburtes ejus sermone rebelles
 Inter & Ottonem bella remota leges.

ROmualdus itaque videns; & suam perfectionem aliquatenus minui, & illorum mores proclivius in deteriora converti, Regem impiger adiit, & eo non leviter reluctante, unâ cum Archiepiscopo Ravennate, in utriusque conspectu virgam projecit, & Monasterium dimisit. Porrò autem Rex Tiburtinam tunc Civitatem obsidebat. Cives enim inclytum ejus Ducem, Mazolinum nomine, interfecerant, ipsum quoque Regem correptis armis à suis mœnibus exturbârant. Unde non dubium est, Beatum Romualdum illuc ex Divina Providentia missum, qui imminens tot animarum periculum sequestra pace delevit. Hoc etenim

nim inter eos pactus est, ut Tiburtes ad honorem Regis murorum partem diruerent, obsides darent. Ducis verò interfectorem ad ejus matrem catenatum dirrigerent. Quæ sancti Viri fufis ad Deum precibûs, mitigata, crudeliter offensa, & crimen indulfit, & incolumem ad propria redire permifit.

o-
t,
em
nt.
s,
n-

1-

Quam nequijt pacem reperire Venerius unquam
 in clauſtro, hæc inter luſtra reperta ſibi eſt;
 hunc: quia clam liquit clauſtrum, Remualdꝰ adibat
 Abbatiſ veniam, commonet, ille petat
 fecit, ut eſt monitus, compoſ hinc ſicẽ petiti
 frondea lætẽ iterum tecla relicta, ſubit.

CAPUT XXIV.

De Sancto Venerio.

QUAM nequirit pacem reperire Venerius unquam
 In Claustro, hæc inter lustra reperta sibi est,
 Hunc (quia clam liquit Claustrum) Romualdus adibat,
 Abbatis veniam, commonet, ille petat.
 Fecit, ut est monitus, compos hinc siccè petiti
 Frondea lætè iterum tecta relicta subit.

FECIT quóque Venerabilis Vir apud Ti-
 bur alium boni operis fructum, quem
 silentiò prætereundum esse non arbitror.
 Quidam námque beatus Vir, Venerius no-
 mine, habitare primitùs in Monasterio cœ-
 pit, cnm tanta humilitate & simplicitate, ut
 omnes illum fratres subsannando despice-
 rent, & delirum eum, atque dementem es-
 se putarent. Alii námque illum sæpè co-
 laphizare, alii sordida, qua lebetes lava-
 bantur, aquâ perfundere, alii diversis illum
 solebant conviciorum jurgiis lacerare.
 Cúmque ille se perpenderet inter tot ad-
 versa tranquillum suæ mentis statum ser-
 vare non posse, consortium deserens, in
 solitudinem fugiens properavit. Ubi per
 sex annos ábsque vino, omnique pulmen-
 to sub nimix distriktionis ariditate perman-
 sit: Hunc itáque Romualdus, auditâ ejus
 famâ, visitare curavit. Quem interrogans,

sub cuius regimine degeret, cuiusvè arbitrio suæ conversationis obedientiam exhiberet? respondit: se alieno solutum imperiò, hoc sequi, quod sibi utiliùs videretur. Cui Romualdus ait: *Si Crucem Christi portas, superest ut Christi obedientiam non relinquant; Vade igitur, & consensu à proprio Abbate susceptio, revertere, & sub eius Domino humiliter vive; quatenus sacri operis ædificium, quod bona voluntas ædificat, humilitas erigit, obedientiæ virtus extollat.* Hæc, & multa, alia ædificationis monita profere, docuit eum, qualiter cogitationibus suis resistere, qualiter posset iniquorum spirituum infestationibus, repugnare, & ita confirmatum & instructum in multa eum alacritate reliquit. Ille igitur sancti Viri documenta gratanter amplectens, Abbatem suum protinùs adiit, consensum accepit, & ad dilectam solitudinem quantocyùs remeavit. Volens autem in possessione sui Monasterii habitare, ascendit in quoddam saxum nullis hominum vestigiis pervium, & ab humana penitus conversatione remotum, ibique per quatuor annos omnino humano solatiò destitutus singularitèr habitans, exceptis tribus buccellis, quas de Monasterio secum detulerat, non panem comedit, non vinum bibit, non coctum aliquid omninò gustavit, sed solùm arborum pomis & herbarum radicibus vixit.

Erat

Erat autem in eodem saxo quædam Conca-
 vitas, ubi colligebatur aqua in hieme, ex
 qua Vir sanctus tota bibebat æstate. Tan-
 dem verò cognito, quod ibi Servus Dei mo-
 raretur, cœperunt ad eum multi confluere,
 ciborum alimenta deferre, & quæcunque
 sibi quasi necessaria ministrare, quorum il-
 le nullius indigens cuncta pastoribus peco-
 rum, & aliis indigentibus exhibebat. Ex-
 hortante autem loci Episcopo Basilicam ibi
 fieri & consecrari permisit, in qua ipse ali-
 quanto post tempore defunctus est, & à
 quibusdam se quærentibus inventus est ac-
 clinis ante Altare quasi causâ orationis in-
 cubitis & genibus jacens. Ubi nonnulla
 per eum Dominus miraculorum signa ope-
 rari dignatus est. Sic denique, sic bona
 terra uberes fructus reddidit, quæ verbi
 semen ex ore Romualdi multiplica-
 tum suscepit.

*Liquit Adelberti claustrum sibi forte rebelle,
 atria et Ottonis post Romualdus adit:
 illum facta Deo se tempto reddere vota
 urget, at in tempus crastinat Otto fidem.
 Is repli Capis InqVlt: prope neX est VerbaqVe SanCti
 ecce eVentVs tI Vera fVlse Dabat.*

CAPUT XXV.

De Tamo & Religione Regis Ottonis.

CAusa Tamus fuerat Crescentii mortis, & ejus,
Quod Rex non timuit contemerare thorum.
Hinc Romualdus huic injungit culmina montis
Gargani nudos ire, redire pedes.
AtqVe Isti VetVit sæCLI Consortia toto
Vitæ DeCVrsV: seClit VterqVe fatis.

APud prædictam quóque Civitatem con-
vertit beatissimus Vir (Romualdus)
Tamum quemdam teutonicum, qui, sicut
dicitur, in tantum Regi familiaris & cha-
rus extiterat, ut utriusque vestes utrumque
contegerent, & amborum manus una pa-
ropsis communi sæpè convivio sociaret.
Crescentius námque Senator Romanus in-
dignationem Regis incurrens, in montem,
qui dicitur sancti Angeli confugium petiit,
& quia munitio inexpugnabilis est. Obsi-
dente Rege ad defendendum se fiducialitèr
præparavit. Cui Tamus ex præcepto Re-
gis jusjurandum securitatis præstitit, & ita
ille deceptus adnitente Papa, qui sibi inimi-
cus erat, quasi reus Majestatis capitalem
sententiam subiit. Cujus uxorem postea
Imperator in Concubinam accepit. Quia
igitur Tamus fraudis conscius & perjurio
E 5 tene-

tenebatur obnoxius ; idcirco à B. Romualdo jussus est relinquere sæculum , qui mox à Rege licentiam expetens non modo facilem reperit , sed nimium etiam alacrem fecit. Erat enim prædictus Imperator monastico ordini valde benevolus , & nimia circa Dei famulos affectione devotus.

Ipse autem Rex ex eodem crimine beato Viro confessus pœnitentiæ causâ nudis pedibus de Romana urbe progrediens , sic usque in Garganum montem ad S. Michaëlis perrexit Ecclesiam. Per totam etiam Quadragesimam in Classensi Monasterio B. Apollinaris paucis sibi adhærentibus mansit. Ubi jejuniis & Psalmodiæ prout valebat intentus , cilicio ad carnem indutus aurata desuper purpurâ tegebatur , lecto etiam fulgentibus palliis strato , ipse in storea de papiriis confecta , tenera delicati corporis membra terrebat. Promisit itaque beato Romualdo , quòd imperium relinquens Monachicum susciperet habitum , & cui innumeri mortales erant obnoxii , jam ipse pauperculo subjectus cœpit esse debitor sui.

l-
x
i-
e-
o-
a

a-
is
ic
ë-
m
B.
n-
e-
u-
m
de
ris
to
ns
n-
se

A-

*Bonifacius, Tamus, et socij Duce Patre Casini
 Visunt in montis Vertice coenobium.
 hinc Pereum tendunt: ibi qua' tunc Vita sit acta
 aspera? sylvæ, feræ, conscia Saxa dabunt:
 Contigit hæcce viâ cunctis memorabile factum:
 nam pro vili asino dat Romualdus equum.*

CAPUT XXVI.

Quòd S. Romualdus apud Cassinum ægrotavit, deinde ad Pereum venit.

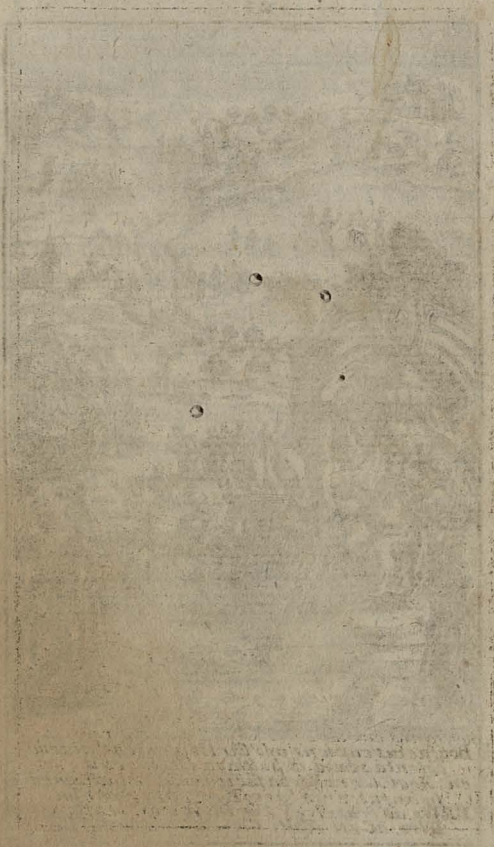
Bonifacius, Tamus, & Socii Duce Patre Casini, Visunt in montis vertice Cœnobium. Hinc Pereum tendunt: ibi quæ tunc vita sit acta Aspera & Sylva, feræ, conscia Saxa dabunt. (Contigit hacce viâ cunctis memorabile factum) Nam pro vili asino dat Romualdus equum.

Romualdus igitur cum eo, quem prædiximus Tamo, & cum Bonifacio Viro clarissimo, quem nunc gloriosissimum Martyrem se habere Russiana gloriatur Ecclesia, & cum aliis conversis Teutonibus à Tiburis oppido ad Monasterium sancti Benedicti, quod in Cassino constitutum est, monte devenit, ibi nempe graviter infirmatus est, sed citò ex Divina misericordia convaleuit. Habebat autem equum satis egregium, quem sibi Busclavi Sclavonici Regis filius dederat, factus ab eo Monachus. Hunc Vir sanctus humilitatis studiò permutavit, & lucruso concambio asinum laudabilis negotiator accepit, nimiò quippè Redemptoris nostri desiderio, qui asellæ tergo considerat, Vir venerabilis hoc ipsum animal libentiùs equitabat. Cùm his igitur

igitur omnibus superius nominatis Romualdus ad Pereum, ubi dudum habitaverat, rediit, ibique denique his & aliis multis fratribus aggregatis, & per cellas singulas constitutis tanto fervore eremiticæ conversationis rigorem, & in se, & in aliis tenuit; ut illorum vita omnibus, ad quos fama eorundem pervenire poterat, mirabilis haberetur. Quis enim non obstupesceret? quis non immutationem divinæ Dextera prædicaret, cum vidisset prius homines sericis, imò deauratis vestibus indutos, crebris obsequentium cuneis obconstipatos omnium deliciarum affluentis assuetos, nunc eos cerneret uno birro contentos, inclusos, discalceatos, incultos, & tanta abstinentiæ ariditate contritos? faciebant autem omnes opera manuum, alii scilicet coclearia, alii nebant, alii retia nectebant, alii cilicia.

o-
e-
ul-
u-
on-
te-
ra-
lis
t?
ra
e-
e-
os
,
n-
b-
u-
ca
e

Bonfacius cupiens pro Christi Nomine mortem
 obtenta venia in palbica regna venit,
 en' Regi sacra Verba facit, non laesus et ignem
 permeat, ergo Sacro Rex petit amne sui.
 Illvs at frater qv'vr fert ense beati
 DVro, ac est svb'ito Cap'ivs Vtroqve oCV Lo.

CAPUT XXVII.

De sancto Bonifacio.

Bonifacius cupiens pro Christi nomine mortem
Obtentâ veniâ in Balthica Regna venit.

En ! Regi sacra verba facit , non læsus & ignem
Permeat , ergò Sacro Rex petit amne lvi.

ILLIVs at frater gVttVr , ferIt ense beatI,
DVro , aC est sVbltò CaptVs VtróqVe oCVLo.

Quorum tamen omnium vitam B. Boni-
facii conversatio longiùs transcen-
debat. Hic denique Regis fuerat Consan-
guineus, & ita charus, ut Rex illum non
alio vocaret nomine, nisi *Anima mea*. Erat
autem apprimè liberalium artium doctrinis
instructus, maximèque in modulationis
musicæ, studiis approbatùs. Hic itaque
cum in Capella Regia moraretur, videns
Ecclesiam antiqui Martyris Bonifacii mox
exemplò sui æquivoci ad Martyrii deside-
rium provocatus, ait: *Et ego Bonifacius vocor,*
cur ergò etiam ipse Christi Martyr esse non debeo?
deinde quòque jam monachus factus, tanta
se abstinentiæ frugalitate constrinxit, ut sæ-
pè dominicis diebus, & quinta tantum feria
per hebdomadam manducaret. Non nun-
quam verò, si urticarum vel etiam veprium
cerneret densitatem illuc se projiciens vo-
lutabat. Ex quo, cum quidam frater ali-
quan-

quando eum corripere dicens : *Hypocrita ! quare hoc ad captandos popularis auræ rumores coram omnibus facis? nihil aliud respondit quàm : Tui sint Confessores, mei sint Martyres.* Cum verò post diurnam eremiticæ conversationis vitam ad prædicandum jam ire disponderet, Romam primitus pergere studuit, & ab Apostolica Sede consecrationem Archi-Episcopatus accepit. Retulit mihi quidam senex Monachus, qui illum illuc comitatus de Ravennæ finibus fuerat, quia in toto illo itinere Vir venerabilis cum omnibus quidem, qui eum sequebantur, pedester ibat, sed ipse jugiter psallens, & cæteros longè præcedens nudis semper pedibus incedebat. Pro labore quædam itineris quotidie comedebat, sed per singulos dies de medio pane & aqua vivens in diebus festis, ignoto scilicet liquamine quotidiano victui poma quælibet vel herbarum radices addebat.

Postquam autem consecratus est, quotidie observabat & monasticum pariter & canonicum in celebrandis horarum Officiis ordinem. Cum verò jam ultra montanos peteret fines, equò quidem vehebatur, sed venerabilis Pontifex, sicuti dicitur nudis cruribus semper & plantis adeò intollerabilem frigidissimæ Regionis tolerabat algorem, ut volens descendere vix pedem à
sub-

subhærente ferro disjungeret , nisi aqua priùs calida subveniret. Ad gentiles autem postremò perveniens, cum tanta cæpit fer-vidi pectoris constantia prædicare , ut jam nullus ambigeret : Quia Vir Sanctus Martyrium flagitaret. Illi verò timentes, nè sicut post Martyrium beati Adalberti coruscantibus miraculorum signis Sclavonicæ gentis plerique conversi sunt, ipsis quoque similiter eveniret , longo tempore à beato Viro manus artificiosa malitiâ reprimunt , & cupidissimo mòri nòlentes eum occidere crudeliter parcunt. Cùmque ad Regem Rufforum Vir venerabilis pervenisset , & constanti animo prædicationi vehementer insisteret, videns eum Rex squallidis vestimentis indutum , nudis pedibus incedentem , opinatus est, quia Vir sanctus talia non Religionis causâ proferret , sed idcirco potiùs , ut pecunias congregaret ; promisit ergò sibi, quia si ab hujusmodi vanitate recederet , ipse paupertatem ejus largissima divitiarum liberalitate ditaret. Bonifacius itaque mox ad hospitium sine mora revertitur , pretiosissimis Pontificalibus ornamentis decenter induitur , & sic ad Regis Palatium denuò præsentatur; Rex autem videns eum tam decoris vestibus adornatum , ait : *Nunc scimus , quia te ad vanam doctrinam non paupertatis inopia , sed veritatis im-*

pulit

pulit ignorantia. Verúntamen si vis vera credi, quæ asseris, erigantur duæ excelsæ lignorum Catasta, brevissima à se interstitio separata, & igne supposito, cum vaporata fuerint, ita ut utriúsq; struis unus ignis esse videatur, tu transi per medium, quòd si læsus ex aliqua parte fueris, ipsis te penitùs consummendum ignibus trademus: Sin autem (quod credi non potest) sanus evaseris, omnes nos Deo tuo absque ulla difficultate credemus. Cúmque hoc foedus non solùm Bonifacio, sed & cunctis, quæ aderant, gentibus placuisset; Bonifacius ita vestitus velut Mitharum Solemnia celebraturus, priùs cum sanctificata aqua & incenso thure undique perlustrans ignem, deinde stridentes flammaram globos ingressus, ita exivit illæsus, ut nee minimus capitis ejus capillus videretur exustus. Tunc Rex & cæteri, qui huic spectaculo interfuerant, catervatim se ad pedes beati Viri projiciunt, indulgentiam lachrimabiliter petunt, & baptizari se instantissimè supplicant.

Cœpit itaque tanta gentium multitudo ad Baptisma confluere, ut Vir sanctus ad spatiosum quemdam lacum pergeret, & in ipsa aquarum abundantia populum baptizaret. Decrevit autem Rex, ut Regnum relinquens filio, ipse quamdiu viveret, se à Bonifacio nullatenus separaret. Frater autem Regis cum ipso paritèr habitans, dum nollet credere, absente Bonifacio ab
 ipso

ipſo Rege peremptus eſt. Alius verò frater, qui jam à Regis erat cohabitatione di-
 viſus, mox ad eum venerabilis Vir venit,
 audire ejus verba noluit, ſed de converſio-
 ne fratris nimiâ adverſus eum irâ ſuccen-
 ſus, continuo illum comprehendit, deinde
 timens, nè ſi vivū teneret, Rex eum de ma-
 nibus eriperet, in ſua præſentia circumſtan-
 te non parva hominum multitudine decol-
 lari præcepit. Statim verò & ipſe cœcatus
 eſt, & tantus eum cum omnibus, qui adſta-
 bant, ſtupor oppreſſit, ut nec ſentire, nec
 aliquod humanitatis officium agere aliqua-
 tenus poſſent; ſed cuncti velut lapides ri-
 gidi & immobiles permanerent. Rex au-
 tem hoc audiens, nimio dolore percuffus
 omninò deliberat, non ſolùm fratrem, ſed
 & cunctos, qui ſibi tanti reatûs fautores ex-
 titerant, gladiis trucidari. Sed cum illuc
 protinus adveniſſet, & corpore Martyris
 in medio poſito fratrem ſimul cum reliquis
 hominibus ſenſibus & motu orbos ſtupefac-
 tos adſtare conſpiceret, hoc ſibi cum ſuis
 omnibus placuit, ut priùs pro eis oratio fie-
 ret, ſi forſitan illis Divina miſericordia ſen-
 ſum, quem amiſerant, reformarent: dein-
 de ſi aquieſcerent credere, indulto crimine
 viverent, ſin autem, omnes ultoribus gla-
 diis interirent. Cum igitur & ab ipſo Rege
 & à cæteris Chriſtianis diutiùs fuiſſet ora-
 tum,

tum, non solum prior sensus stupefactis hominibus redditur; sed insuper consilium, quoque flagitandæ veræ salutis augetur. Nam continuo pœnitentiam sui criminis flebitèr expetunt, baptismi Sacramenta, cum magna alacritate suscipiunt, super corpus quoque beati Martyris Ecclesiam construunt.

Verùm tamen ego, si de hoc mirabili Viro cuncta, quæ dici veraciter possunt, virtutum dona referre tentarem, deficeret forsitan lingua, non deficiente materia.

Dum igitur Bonifacii virtus proprio indigeat stylo, idcirco tamen illum cum aliis Romualdi discipulis summotenus hinc memorare curamus, ut ex eorum laude, quam magnus Vir, gloriosus Magister eorum fuerit, demonstramus; quatenus dum celsitudo clientum auribus fidelium insonat, quam excelsus Doctor eorum fuerit, ex Schola, quam tenuit, innotescat.

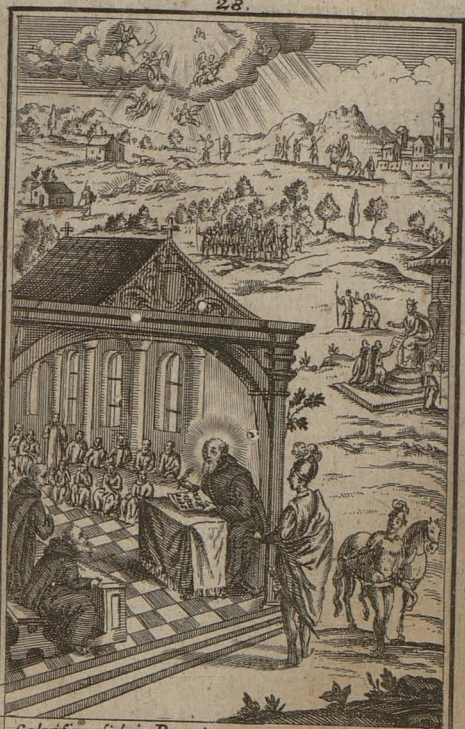

ho-
um.
tur.
inis
ita.
cor-
on-

bili
nt,
ret

in-
liis
ne-
am
ue-
tu-
am
a,

A.

*Salvificæ fidei Busclavus motus amore
 pascit Apostolicos mitteret Otto viros:
 præ reliquis hic ei Romualdus legit alumnos,
 ex quibus Joannes et Benedictus ab it.
 IJsc In sylvâ acil's septen's DVIV' annis
 pro s'peris sacer est sparsus Vir IqVe CrVor.*

CAPUT XXVIII.
De sanctis Joanne & Benedicto
Martyribus.

Salvificæ fidei Busclavus motus amore,
Pescit Apostolicos mitteret Otto Viros
Præ reliquis hic ei Romualdi legit alumnos,
Ex quibus Joannes & Benedictus abit.
HisCe In sIJLVâ aCtIs septenIs DVrIVs annIs
pro sVperIs saCer est sparsVs VtrIqVè CrVoR

Interea Romualdo in Pereo adhuc habi-
tante Busclavus Rex preces Imperatori
direxit, ut sibi spirituales Viros mitteret,
qui Regni sui gentem ad fidem vocarent.
Mox Romualdum Imperator aggreditur, &
concedi sibi de suis Monachis, qui illuc de-
stinari utiliter valeant, deprecatur. Ille
verò nulli suorum hoc præcipere velut ex-
prælationis autoritate voluit, sed in eo-
rum voto ponens sive manendi sive abeun-
di, eis optionem dedit. Ignorabat enim ex-
tam metuendo negotio voluntatem Dei, &
ideò non illud suo, sed fratrum potius arbi-
trio comittebat. Interrogante igitur eos, &
humiliter obsecrante, tandem duo solummo-
dò sunt ex omnibus inventi, qui se ultrò ad
eundem promptos offerunt. Quorum
unus Joannes, Benedictus alter vocabatur;
Hi itaque ad Busclavum euntes, in eremo

prius, eo sustentante manere cæperunt, & ut prædicare postmodum possent, Sclavonicam linguam laboriosè discere studuerunt. Septimo verò anno, cum jam loquelam terræ plenè cognoscerent, unum ad Romanam Urbem Monachum mittunt, & per eum à Summæ Sedis Antistite prædicandi licentiam petunt. Injungunt etiam ut nuncius ille aliquos secum de B. Romualdi fratribus duceret, qui eremiticæ conversationis edocti, cum eis simul in Sclavorum partibus habitarent.

Busclavus autem volens, coronam sui Regni ex Romana auctoritate suscipere, prædictos venerabiles Viros obnixæ cœpit supplicatione deposcere, ut ipsi plurima ejus dona Papæ deferrent, & coronam sibi à Sede Apostolica reportarent. Qui Regiæ petitioni assensum penitè denegantes, dixerunt: *Nos in sacro ordine positi sumus, tractare nobis secularia negotia minime licet: Et ita relinquentes Regem, ad cellam reversi sunt.* Quidam verò Regis agnoscentes consilium, sed quid Sancti Viri responderint, ignorantes copiosi auri pondus, quod mittendum Apostolico fuerat, secum eos detulisse ad cellulam opinati sunt. Deinde intra se conventionem, pacta condicunt, ut noctu eremum latentè ingressi, & Monachos interficerent, & pecuniam asportarent. Quos
cum

cum beati Viri tentantes irrumpere persensissent, adventus eorum causam protinus agnoscentes, confessionem inter se facere, & sanctæ crucis se cœpère vexillo munire. Erant autem ibi duo pueri eorum obsequio ex aula regia deputati, qui prout vires dabant, stare pro Sanctis & furibus resistere nisi sunt. Fures verò reperto tandem aditu irruentes extractis gladiis, omnes paritèr occiderunt. Tunc thesaurum anxie perquirentes, sed everfis omnibus nihil inventientes, ut tanti reatus crimen obtegerent, & humana Suspicio non armis, sed flammis potiùs, quòd factum fuerat, deputaret, cellam incendere, & ipsa conati sunt Martyrum cadavera conflagrare. Sed admoti ignes, amissis naturæ viribus, nil omninò consumere ullis hominum studiis potuère. Ita enim eos ipsa etiam parietum materies repellebat, ac si pro lignis durissimi silices essent. Frustrati itaque fures in fugam se conferre nituntur, sed & hoc illis ex Divina providentia denegatur. Totam siquidem nocte per fruteta nemorum, per latitudinem saltuum, per opaca sylvarum viam anxiiati sunt quærere, quam tamen nullatenus valuère errabundis vestigiis invenire. Sed néque pugiones in vaginas recondere arefactis brachiis potuerunt. Ubi verò Sanctorum jacebant cor-

pura copiosum lumen usque in diem splendescere, & dulcissima Angelicæ Cantilenæ non desit suavitas resonare.

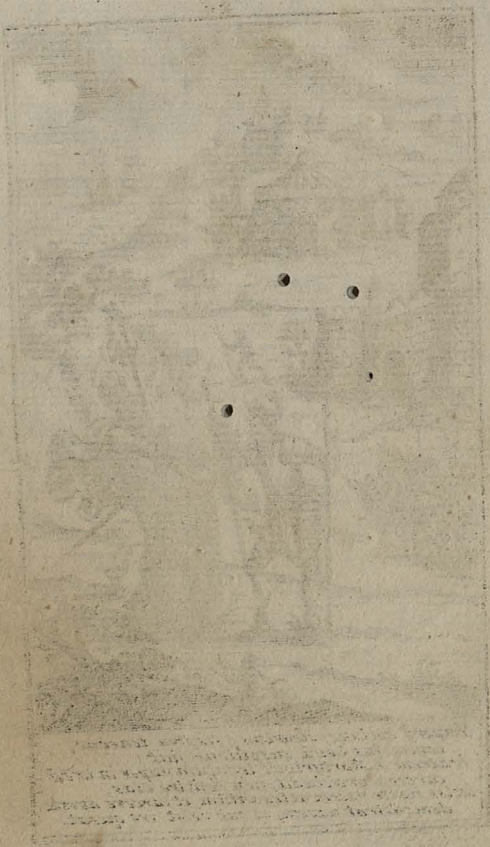
Adveniente autem die, quod factum fuerat, Regem latere non potuit. Qui illico ad eremum cum numerosa populi multitudine festinavit, & nè fures evaderent facta coronâ hominum totam sylvam undique circumcinxit: qui tandem reperti sunt manifesti criminis rei, & ad gladios suos adhuc Divina ex ultione ligati. Rex autem quid de eis facerët, habita consideratione deliberans, hoc postremò decrevit, ut nequaquam eos, sicut merebantur, occidi præciperet, sed ferreis catenis vinctos ad sepulchra Martyrum destinaret, quatenus aut ibi usque ad obitum in vinculis miserabiliter viverent, aut si sanctis Martyribus aliter videretur, ipsi eos sua misericordia liberarent. Qui cum ad Sanctorum tumulum fuissent ex præcepto Regis attracti, mox ineffabili Divinitatis omnipotentia fractis sunt nexibus absoluti. Deinde facta super corpora Sanctorum Basilicâ, innumerabilia non solum tunc, sed & nunc ibi sunt ex Divina virtute prodigia.

¶ (†) ¶

CA-

n-
æ

m
l.
l.
nt
i-
nt
os
m
e
c-
di
d
ns
a-
ns
ia
l-
,
a.
a-
n-
)

Imperij qui tunc Henricus : Sceptra tenebat,
 commotus leuâ suspicionis fuit :
 fratrem à Martyribus legatum nuper in urbe
 carcere procludit, non sinit ire vias,
 coeles nocte necem at legatum, et carcere aperto
 demonstrat navem, ut quò volet, ire queat.

CAPUT XXIX.

De Monacho per Angelum de carcere liberato.

Imperii, qui tunc (Henricus) Sceptra tenebat,
 Commotus lævâ suspitione fuit.
 Fratrem à Martyribus legatum nuper in Urbem,
 Carcere præcludit, non sinit ire vias.
 Cœles nocte necem at legantùm, & carcere aperto
 Demonstrat navem, ut quò volet, ire queat.

Imperator autem Henricus Busclavi con-
 silium non ignorans, undique vias cu-
 stodiri præceperat, ut si Busclavus Romam
 nuncios mitteret, in ejus illicò manibus de-
 venirent. Monachus ergò, qui nuper mis-
 sus à sanctis Martyribus fuerat, demùm
 captus est, & mox carcerali custodiæ man-
 cipatus. Nocte verò illum Angelus Do-
 mini in carcere visitavit, & consummatos
 esse eos, quorum legatione fungebatur, ad-
 monuit: statimque aperto divinitùs carce-
 re, præparatum sibi esse navigium in fluvio,
 quem transiturus erat, asseruit. Quo fe-
 stinans Monachus Angelicæ promissio-
 nis fidem veram esse
 probavit.

*Siquit Adelberti claustrum sibi forte rebelle,
 atria et Ottonis post Romualdus adit:
 illum facta Deo se tempto reddere vota
 urget, at in tempus crastinat Otto fidem.
 Is repli Caps IngVlt: prope neX est VerbaqVe Sancti
 ecce eventus el Nera fVlse Dabat.*

CAPUT XXX.

De Monasterio sancti Adelberti
 constructo, & Prophetia sancti
 Romualdi adversus Regem
 prolata.

Liquit Adelberti Claustrum sibi fortè rebelle,
 Atria & Ottonis pòst Romualdus adit.
 Illum facta Deo se temptò reddere vota
 Urget, at in tempus crastinat Otto fidem.
 Is repLicans InqVIt: prope neX est: VerbaqVe sancti
 rCGe eVentVs ei Vera fVIsse Dabat.

Dum moraretur autem Romualdus ad-
 huc in Pereo, Imperator Otto Mo-
 nasterium ibi ad honorem sancti Adelberti
 eo suggerente construxit, cui contigua
 Classensis cœnobii prædia contulit, & ea
 sibi ex fiscali possessione in Firmensis Mo-
 narchiæ partibus recompensavit. Abbate
 ergò illic ex Romualdi Discipulis constitu-
 to, & fratribus aggregatis, cœpit eos Ro-
 mualdus sub magna tenere eustodia, & do-
 cebat eos sub regulari vivere Disciplina.
 Præcepit etiam Abbati, ut in eremum se-
 cedens, per totam hebdomadam in cella
 consisteret: Diebus verò Dominicis fratres
 ad Monasterium veniens, visitaret. Qui
 sancti Viri iussa contemnens, cœpit sæcu-
 laritèr vivere, & pede operis semel exor-

bitante à rectitudinis tramite, jam longius
 declinare. Videns ergò Romualdus, quòd
 secundùm suæ voluntatis ardorem ibi la-
 borare non posset, Regem protinus adiit,
 & acceptæ promissionis exactor, ut Rex
 Monachus fieret, insistere vehementer cœ-
 pit. At ille facturum se quidem, quod exi-
 gebatur, asseruit, si tamen prius Romam,
 quæ sibi rebellabat, impeteret: & ea devi-
 ctâ, Ravennam cum victoria remearet.
 Cui Romualdus: *Si Romam inquit, ieris, Ra-
 vennam ulterius non videbis*: Et apertissimè illi
 mortem propinquam esse denunciâns, quia
 cum revocare non potuit, proculdubio de
 ejus certus interitu, dum Rex Romam pro-
 perat, Romualdus nâvem ascendens, ad
 Civitatem Parentium transfretat. Rex
 itaque secundùm beati Viri prophetiam,
 vix à Roma reverti incipiens, mox lan-
 guore correptus apud Paternum
 defunctus est.

ngius
quod
i la-
dit,
Rex
cœ-
exi-
am,
evi-
ret.
Ra-
illi
uia
de
ro-
ad
lex
m,
an-

*Ecce! Parentina dum nota cubilia sylva
 incolit, e coelo plurima dona capit;
 ex tunc immensos deducunt lumina rivos,
 extunc arcana;is coelica mente videt,
 ex tunc innumera sic percutit aethera voce:
 o Iesu, o mea spes! lux, amor, omne meum!*

CAPUT XXXI.

Ubi gratia perfectionis sancto
ROMUALDO divinitus est
concessa.

EGce ! Parentinæ dum nota cubilia sylvæ
Incolit, è cælo plurima dona capit.
Ex tunc immensos deducunt lumina rivos,
Ex tunc arcana is cœlica mente videt.
Ex tunc innumerâ sic percutit æthera voce:
O JESU ! O mea spes ! lux amor ! omne meum !

ROmualdus autem tribus annis in Pa-
rentinæ Civitatis finibus habitans, in
uno Monasterium construxit, & Abbatem
in eo cum fratribus ordinavit, in duobus
verò inclusus mansit. Ibi nempe ad mag-
næ perfectionis cumulum pietas illum Di-
vina provexit, ita ut sancto afflatus Spiri-
tu, & nonnulla ventura prospiceret, &
multa veteris ac novi Testamenti occulta
mysteria radiis intelligentiæ penetraret.
Anxiabatur autem ibi aliquando in lachri-
mas erumpere, sed nullo valebat conami-
ne ad contriti cordis compunctionem ve-
nire. Factum est ergò quadam die dum in
cellula psalleret, ut in hunc Psalmi versicu-
lum incidisset: *Intellectum tibi dabo, & instruam
te in via hac, qua gradieris, firmabo super te oculos
meos.* Ps. 31. v. 8. Repente igitur tanta sibi
lachri-

lachrimarum effusio orta est, & ita mens
 ejus ad intelligendas Divinæ Scripturæ sen-
 tentias illustrata, ut ex eodem die, & dein-
 ceptis quamdiu vixit, & quodcumque vo-
 luisset, uberes sibi lachrimæ facillimè flue-
 rent, & plurima illum Scripturarum my-
 steria non laterent. Frequentè enim tan-
 ta illum Divinitatis contemplatio rapiebat,
 ut quasi totus in lachrimas resolutus, æstu-
 ante inenarrabili Divini amoris ardore cla-
 maret: *Chare JESU chare! mel meum dulce,
 desiderium ineffabile, dulcedo Sanctorum, suavitas
 Angelorum!* & cætera hujusmodi, quæ ille
 sancto Spiritu dictante in jubilum profere-
 bat, nos humano sensu exprimere talia non
 valemus. Sicut enim Apostolus dicit: *Nos
 sicut oportet, orare nescimus, sed ipse spiritus orat pro
 nobis gemitibus inenarrabilibus.* Rom. 8. v. 26. Et
 ideò Romualdus Missam celebrare coram
 pluribus nunquam volebat: quia se à la-
 chrimarum inundantia continere non po-
 terat. Unde etiam postmodum præ nimia
 jam consuetudine Vir simplicis animi pu-
 tans gratiam sibi divinitus prærogatam,
 omnibus esse concessam, dicebat plerumq;
 Discipulis: *Cavete, ne multas lachrimas effunda-
 tis, quia, & visum minuunt, & verticem lædunt.*
 Ubi cunque autem Vir sanctus habitare dis-
 poneret, oratorium cum altari primitus in-
 tra cellulam faciens, deinde se recludens,
 aditum damnabat.

ens
fen.
ein-
vo-
ue-
ny-
an-
pat,
tu-
cla-
ce,
uas
ille
re-
on
Nos
pro
Et
am
la-
oo-
nia
u-
L,
ng;
da-
nt.
if-
n-
s,
A-

non procul a Claustro Sylbâ interiore morantem
 Anson convenit coenobiarcha Patrem,
 dum sacrum miscent discursum, frater! ad horam
 turba! ait! expectat te peregrina, redi:
 auct ille quidem, sed vacem ridet inanem
 Patrem, ast vera videns voci ferasse, dolet.

CAPUT XXXII.

De prophetia sancti Romualdi,
qua Discipulorum prænuñciavit
adventum.

Non procul à Claustro sylvâ interiore morantem
Anson convenit cœnobiarcha Patrem.

Dum sacrum miscent discursum, frater ! ad horam ?

Turba (ait) expectat te peregrina, redi.

Audit ille quidem, sed vatam ridet inanem

Patrem, ast vera videns vociterasse, dolet.

Miserunt aliquando ad illum fratres,
qui morabantur in solitudine, quæ
Bifurcum dicitur, consilium flagitantes,
qualitèr conversari in eremo deberent,
qualitèr diabolicis impugnationibus resi-
stere potuissent. Quorum nuncii cum ad
Monasterium, à quo Romualdi cella lon-
giùs aberat, pervenissent, illicò venerabi-
lis Vir per Spiritum eorum cognovit ad-
ventum, præcepitque Abbati Ansoni, qui
sibi tunc assistebat, dicens : *Vade, & pulmen-
tum fratribus præpara, qui de longinquis partibus ad-
venerunt !* Qui continuò cœpit eum deride-
re, & dicere : quia verè falsus Propheta es-
set.

set. Postremò tamen velut coactus ad Monasterium veniens, eos, quos Vir sanctus prædixerat, orantes jam in Ecclesia reperit. Quos videlicet Romualdus multo salutaris doctrinæ sale condivit, multis denique contra antiqui hostis insidias virtutum armis instruxit, & postquam eos de omnibus subtiliter docuit, cum multa eos ad eremum alacritate remisit.

Mo-
ctus
pe-
o fa-
de-
rtu-
de
a

A-

*Patre Parentinis abituo praesul ab oris
 contristatur, et hinc vult cohibere vias:
 Coelibus at doctus solatur sanctus abunno,
 venturasq; duas nuntiat esse rates.
 has ubi conscendit furiosis salvat ab undis,
 dum tacite e caelo fervidus orat opem.*

CAPUT XXXIII.

De reditu ejus à Parentio , &
nautis ejus meritis de periculo
liberatis.

Patre Parentinis abituro præsul ab oris
Contristatur , & hinc vult cohibere vias.
Cœlitùs at doctus solatur Sanctus alumnos ,
Venturâsque duas nuntiat esse rates.
Has ubi conscendit furiosis salvat ab undis ,
Dum tacitè è cœlo fervidus orat opem.

ALio quóque tempore rursùs prædicti
fratres ad eum nuncios dirigunt , & de
eadem re consilium majori adhuc anxietate
requirunt. Quibus Vir venerabilis ait :
*Ego nunc libellum de pugna dæmonum scribo , quem
vobis , cùm redieritis , dabo , vel certè ipse vobiscum
forsitan venio.* Hoc illi audientes , protinùs
in faciem se prosternunt , & ut cum illis ire
dignaretur , importuna admodùm suppli-
catione deprecantur. Altera verò die iturum
se cum eis incunctantèr asseruit , & ut na-
vim inquirerent , jussit. Audiens hoc Pa-
rentinus Episcopus nimio mœrore percul-
sus est. Inveniens quóque Monachos prop-
ter navigium discurrentes , multis contu-
meliarum eos dehonestavit injuriis. Hoc
etiam cunctis juxta portum manentibus
promulgavit edictum , ut quicúnque Ro-
mual.

mualdo navim dare præsumeret, ipse quó-
 que unà cum ipso irrevocabili profectio-
 nemigrans, Parentium ulterius non redi-
 ret. Festinè igitur nuncius ad Polensem
 Episcopum mittitur, ut beato Viro navi-
 gium mittere non moretur. Sæpè námque
 præfatus Episcopus adhortatus illum fue-
 rat, ut nequaquam de cætero in tam ob-
 scuro recessu inclusus lateret, sed illuc po-
 tiùs se conferræt, ubi animarum lucrum
 copiosius facere potuisset, ne videlicèt si-
 cut carbo soli sibi met arderet: sed magis ut
 re vera lucerna super candelabrum posita,
 omnibus, qui in domo Dei sunt, radios suæ
 lucis infunderet. Dum igitur nuncius, qui
 missus fuerat, expectaretur, Romualdus
 his, qui secum erant, fratribus ait: *Nov-
 eritis procul dubio, quia frater ille tardiùs veniet, &
 in illa navi nos ire priùs, quàm ille revertatur, oport-
 tet.* Adveniente autem die Dominico, in
 ipso primo lucis crepusculo dixit assistenti
 sibi cuidam fratri, nomine Ingelberto, qui
 postea Archiepiscopus in Gentibus factus
 est: *Respice, inquit, procul in pelagus, & vide
 duas naves longinquis adhuc spatiis pari adversum,
 nos velocitate tendentes, quarum nos definitè debet
 una suscipere.* Qui curiosius intendens, &
 expansis oculorum radiis sollicitè cuncta
 perlustrans, aliquod remigandi signum om-
 ninò videre non potuit. At cum dies jam
 já-

jámque claresceret, eccè extremo videt in-
 tuitu duas naves eminùs adventantes, &
 præ nimia adhuc longinquitate, quasi toti-
 dem volucres apparentes. Quibus tan-
 dem subeuntibus portum, interrogati re-
 miges, utrum Romualdum cum suis in pro-
 pria vellent nave suscipere, novâ mox re-
 pleti lætitiâ se & sua omnia in ejus potesta-
 te constituunt, & beatos se fore tam præ-
 tiosæ margaritæ pondere profitentur. Illo
 itáque die minas aëris formidantes ire no-
 luerunt. Romualdus autem exhortatus
 est eos, ut statim in spe Divinæ gratiæ iter
 inciperent, spondens eis, quia nullum om-
 ninò periculum sustinerent. Illi tamen to-
 ta die ibidem commorantes, nocte naviga-
 re cœperunt.

Circa diluculum autem subito venti
 sæviunt, tempestas oritur, mare ab imo
 fundo versatur. Jam verò furentes undi-
 que procellæ ipsos quòque remiges trans-
 volant, & navim hinc inde concutientes,
 totas penè tabulas laxant. Videres itá-
 que homines, alios quidem se ad natan-
 dum exuere, alios verò diversis se palustri-
 bus religare; quosdam autem, ut superna-
 tare fluctibus possent, remos, aut lignum
 aliquod strictum tenere. Cúmque in tan-
 to discrimine non jam dubium desperatis
 omnibus naufragium immineret, illicò Ro-
 mual-

mualdus ad solita videlicet orationis arma-
 menta cucurrit, & reclinato paululum ca-
 putio, capite devexo in gremium, preces
 sub silentio ad Dominum fudit: deinde An-
 soni Abbati, qui cominùs affidebat, securè
 præcepit, dicens: *Denuncia nautis, ut nequa-*
quam timeant, sed omnes se incolumes evasuros abs-
que ulla penitus ambiguitate cognoscant. Vix mo-
 dicum post hoc, & ecce ultra omnium spem
 absque ullo humano studio ipsa se navis di-
 rigit, & mox in portum Capreolæ civitatis
 delapsa, celeritè subintravit. Tunc om-
 nes Liberatori Deo dignas referunt gra-
 tias, & manifestè se de faucibus mortis
 ereptos Romualdi meritis
 profitentur.

na-
ca-
ces
an-
rè
ua-
ibs-
no-
em
di-
atis
m-
ra-
rtis

A-

est commune Sonans: Similis Simili sibi, gaudet,
 unde etiam noster Sic Romualdus agit,
 Bifurcum veniens, dum quo sua quemq; voluptas
 alliceret, monachum promptius ipse videt,
 Omnigena Petrum virtutis flore decorum
 eligit / o fratrum nobile par / Socium.

D
 E
 Bifo
 Om
 V
 per
 in
 nifi
 rab
 den
 mo
 fan
 lar
 bat
 rab
 cum
 ter
 nod
 qui

CAPUT XXXIV.

De adventu sancti Romualdi in Bifurcum.

Est commune sonans : Similis simili sibi gaudet,
Unde etiam noster sic Romualdus agit.

Bifurcum veniens, dum quò sua quémque voluptas
Alliceret, Monachum promptius ire videt.

Omnigenæ Petrum virtutis flore decorum
Eligit (ò fratrum nobile par) socium.

Veniens itaque Romualdus Bifurcum,
visis omnium fratrum cellis, quia super-
perditione quadam ambitiosæ videbantur,
in nulla earum habere hospitium voluit,
nisi in illa solummodò, in qua Petrus vene-
rabilis ejus Discipulus habitabat: Vir siqui-
dem mirabilis abstinentiæ, multæque ad-
modùm extremitatis, qui cellulam sibi ad
sancti Hilarionis exemplum, vix unquam
largiorem fieri quatuor cubitis permitte-
bat. Referebat autem postea idem vene-
rabilis Vir, quia dum beatus Romualdus
cum ipso maneret, & Psalmos uterque in-
ter se vicariis versibus alternaret, tricies in
nocte vel eò amplius se Romualdus ad re-
quisita naturæ ire simulabat, quòdam af-

fluentiam lachrimarum inundanciam atque singultus cohibere non poterat. Cúmque ibi Romualdus aliquamdiu moraretur, & fratres non solúm de spirituali certamine, verúm etiam ut sibi Abbatem præferrent, & communia cuncta facerent, admoneret, illi quia suum habebat unusquisque sustentatorem, & prout cuique libuerat, proprii sequebatur arbitrii libertatem, Romualdi præcepta suscipere non magnopere curaverunt.

CA-

O
hi

R
ha
Ne

* B
P. 7

C
ria
def
piis
den
con
quo
bat
no
occ
fide
(Ap
vidi
est a
cred

Ordine & tempore exigente
hïc ponitur Descriptio Visionis sancto
Romualdo per Scalam in somnis
factæ. *

Rupe Camalduleâ in somnis Romualdus, Olympo
Scala quodd ad terras hæreat usque, videt.
HæcCe Viri apparent CœLos ascenDere In aLbIs,
Hacce fit instructus, visa quid ista veint.
Nempè quod exterior sit menti albedo nitenti
ConneCtenDa: eCce hInC gens sVa Veste nItet.

* *Breviarium Romanum 7mo Februarii.*

P. Timotheus de Bagno in vita S. Romualdi c. XI. fol. 130.

Cùmque Romualdus centum & duos æ-
tatis suæ annos reposuisset; monaste-
ria numero centum ædificasset: Eremos in
desertis hinc inde non modicas erexisset, ac
piis eas incolis replèssset, existimabat tan-
dem viribus suis nec non Divinis sibi ad hæc
concessis gratiis, salutem proximorum
quod attinet, abundè satisfecisse: ambie-
bat proinde nunc quendam ab omni huma-
no consortio semotum, mundóque penitùs
occultum invenire locum. Hoc ejus de-
siderium non parùm nutriebat mons ille
(Appeninus dictus) qui Italiam in medio di-
vidit: hic in iis finibus montium omnium
est altissimus, ascensu difficillimus, ob in-
credibile frigus & algores toto penè anno
G 3 nivi-

nivibus coopertus; ob septem viventium,
 aquarum limpidissimos rivulos percele-
 bris, de ejus latere uno urbes inclitæ, Flo-
 rentia & Aretium conspiciuntur, duoque
 maria intuentium oculos recreant; ex al-
 tero mons Alvernæ, in quo sanctus Fran-
 ciscus Seraphicus Sacrorum Christi vulne-
 rum recepit stigmata, se repræsentat. Erat
 illi nomen quondam (& verè conveniens)
 Campus amabilis, nunc autem Camaldu-
 lum appellatur (id est, Campus Maldulie
 quia Comitis cujusdam nomine Malduli
 proprius fuerat) Mons itaque Appeninus
 apparebat de foris Romualdo suum ad pro-
 positum supra omnia idoneus, vexabatque
 idcirco multo tempore mirum in modum
 ejus animum, adeò, ut die quodam vehe-
 mentiùs desiderio mentis impulsus, viam,
 arripuerit, densa sylvarum penetrare, &
 arida rupium devia scandere cœperit, quæ,
 quò plùs superabat, eò majori mentem il-
 lius perfundebant gaudio; tandem multos
 post sudores verticem jam tenenti vix non
 cœlestis se scena pandebat Paradisi: Siqui-
 dem cernere erat vagam ibi & amplam vi-
 rentium camporum planitiem, selectissimas
 frondosarum arborum umbras: jucundus
 à placidis ventorum agitationibus ramo-
 rum strepitus lympharum lapillos & are-
 nas offendentium non ingratus susurrus,

Avi-

Aviúmque hinc inde salientium dulcisoni
 garritûs resonantia aures replebat : deni-
 que nil præter cœlum & terram oculis ha-
 bebat obvium , hæc sensus corporis - illud
 raptam in Deum exhilarabat mentem. Ve-
 rúm ob nimium lassorum membrorum de-
 fatigationem in umbroso penès fonticulum
 è rupe decidentem loco considerare cogitur.
 Et ecce vix Romualdus terram tenet , tam
 suavitè musicis irrationalibus sonoris cor-
 pus non tam naturâ , quàm Dei Providen-
 tiâ superveniente somno , opprimitur , in
 quo ut alter Jacob Scalam à terra ad cœ-
 lum úsque pertingentem , & super hanc
 suos ordine Religiosos candidâs vestitos
 ascendere videt ; Sopore tandem receden-
 te evigilat ineffabili intûs dulcedine re-
 creatus : Dicitis deîn suo in se tam benigno
 & clementi Deo pro favore hoc solamine
 plenò gratiis denuò montem descendendo
 hæc , quæ viderat , misteriosa in mente re-
 petit , eaque Thedaldo Præsuli Aretino re-
 ferre statuit : Talia secum volventi Maldu-
 lus , cujus memineram superiùs , Comes ,
 & qui ea , quâ Romualdus , horâ eandem vi-
 sionem habuit , venit obviam : hic Romual-
 do conspecto , quodammodò attonitus fa-
 ctus , cognoscit illum eum ipsum esse san-
 ctum Virum , quem paulò antè in somno
 per visionem viderat , narrantes igitur mu-

tuò visa de loci pro eremo condenda aptitudine tractant; imò Maidulus cordis sui sensum clariùs expectorat, insinuando ad tale quid in effectum deducendum non solum prædium suum & Palatium inibi situm, facile & modicis sumptibus in Ecclesiam & Conventum erigibile, verùm se ipsum suscipiendo sanctæ conversationis habitum dare, & Deo consecrare esse se paratum. Romualdus totum ergò Dei providentiæ & Divinæ dispositionis esse beneficium, & opus cognoscens, animosè ad prædictum Aretii Antistitem se confert, rem ex integro enarrat, & suum propositum juxtà ac desiderium illi judicandum tradit, quod ille adeò non improbavit, quin animum ad perseverandum, imò perficiendum addiderit, in cujus finem ei delineationem fabricandæ eremi ipse porrexit, primum Ecclesiæ fundamenti lapidem posuit, atque largis Romualdum, unde suos alere possit, prædiis ac bonis donavit. Fecit ergò statim ad initium Romualdus cellas quatuor solitarias, quarum unam sibi electam trium annorum spatiò, nempè ab Anno 1009no usque Annum 1012mum inhabitavit, quo durante tempore opere simul & exemplo modum & vivendi normam (quæ hodie usque laudabiliter servatur) instituit. Pullum in Monasterio Anno 927mo Classe susce-

susceptum habitum (quem in hunc usque
 1012mum Annum summa in veneratione
 detulit) in candidam vestem vi visionis di-
 vinitus sibi factæ transmutavit , custodien-
 do tamen & conservando pro semper san-
 ctam beati Benedicti Regulam. Atque
 hoc modo Institutum Romualdi ortum , à
 Summo Pontifice confirmatum , à sancti
 Benedicti Sectatoribus , per colorem al-
 bum distinctum , & à Comite Maldulo unà
 cum loco ipsum etiam Camaldulense no-
 men est sortitum , ità ut etiamnum hodie
 eremus , & omnes in ea professi appel-
 lentur Camaldulenses.

*Castrum valle locus circumdatus undiq; sylvis
cernitur, hic vita est aptus eremiticæ:
hinc Patri atq; suis offertur sponte colendus
Cellis constructis ordine cuiq; suis;
quos inibi Domino tulerit fructus animarum,
scribere non valeo, nec retulisse queo.*

CAPUT XXXV.

De adventu ejusdem in Vallem
de Castro, & multo animarum fructu
per eum facto.

CAstri in Valle locus circumdatus undique sylvis
Cernitur, hic vitæ est aptus Eremiticæ:
Hinc Patri atque suis offertur spontè colendus
Cellis constructis ordine cæque suis.
Quos inibi Domino tulerit fructus animarum,
Scribere non valeo, nec retulisse queo.

Romualdus ergò sterilitatis impatiens
Anxia cœpit aviditate perquirere, ubi
terram potuisset ad proferendos anima-
rum fructus idoneam invenire. Misit ita-
que nuntios ad Camerinæ Provinciæ Co-
mites, qui audito nomine Romualdi nimio
repleti gaudio, cuncta suæ virtutis offerunt
prædia, non modò sylvarum & montium,
sed si sibi etiam placeret agrorum. Postre-
mò repertus est in eorum possessione locus
eremiticæ conversationis satis congruus,
montibus undique vallatus & sylvis. In
medio verò ampla quædam planities non
solùm proferendis frugibus apta, sed per-
spicuis etiam fontium aquis irrigua. Hic
itaq; locus Vallis de Castro antiquitùs vo-
cabatur, ubi jam parva erat Ecclesia, in qua
conversarum quarundam mulierum vide-
batur

batur esse conventus. His itaque locò cedentibus constructis cellulis illic habitare eum suis discipulis Vir venerabilis cœpit. Ibi autem quantos animarum fructus per illum Dominus aquisierit, quis valeat, vel atramento describere, vel lingua proferre. Cœpère namque homines ad pœnitentiam hinc inde confluere, sua pauperibus misericorditèr erogare, alii sæculum omninò relinquere, & ad sanctæ conversationis ordinem sp̄ritu fervido festinare. Erat enim Vir beatissimus quasi unus de Seraphim, quia & ipse flammâ Divini amoris incomparabilitèr æstuabat, & alios, quocùnque pergeret, Sancta prædicationis facibûs incendat. Sæpè namque dum prædicationis verba proferret, tanta illum compunctio in lachrimas excitabat, ut subitò interruptum sermonem relinquens, aliquorsùm repentino impetu velut amens aufugeret. Nam & si quando cum fratribus equitabat, longè post alios veniens, sempèrque psallens, nihilominùs ac si in cellam resideret, jugitèr lachrimas effundere non cessabat.

Inter cæteros autem præcipuè singulares Clericos, qui per pecuniam ordinati fuerant, durissima severitate corripiebat, & eos nisi ordinem spontè desererent, omninò damnabiles, & hæreticos asserbat. Qui novam rem audientes, occidere eum
moli-

moliti sunt: per totam námque illam Monarchiam, úsque ad Romualdi tempora, vulgata consuetudine, vix quisquam noverat, Simoniacam hæresim esse peccatum. Qui dixit eis: *Canonum mihi libros afferte, & utrum vera sint, quæ dico, vestris attestantibus paginis comprobate?* Quibus itáque diligentèr inspectis, & crimen agnoscunt, & errata deplangunt. Constituit itáque Vir sanctus plures Canonicos, & Clericos, qui Laicorum more sæcularitèr habitabant, Præpositis obedire, & communitèr in Congregatione vivere docuit. Nonnulli quóque Episcopi, qui per Simoniacam hæresim sacras Sedes invaserant, ad eum causâ pœnitentiæ concurrebant. Qui etiam venerabili Viro se committentes & Episcopatum termino statuto deserere, & ad sanctæ conversationis se promittebant ordinem festinare. Ex quibus tamen Vir sanctus, quamdiu vixit, nescio, si vel unum convertere potuit. Est enim venenata illa hæresis, præsertim in Episcopali ordine, tam dura & ad convertendum rigida, ut semper promittens, semper de die in diem producens, átque in futurum procrastinans, faciliùs possit Judæus ad fidem converti, quàm hæreticus latro plenè ad pœnitentiam provocari.

36.

*Fratribus est praesens sacra Almi corpus in eccle
mens furem in cella furta parare videt:
Oculus ergo capi mandat, captumq; teneri,
finis donec erit Numinis obsequij.
Quid tunc! en darybus Verbis post pascat amaris,
atq; suas tandem commonet ire vias*

CAPUT XXXVI.

De Fure , quem frangentem
cellam Gregorii per spiritum vidit ,
illæsum dimisit.

Fratribus est præsens sacrâ Almi corpus in æde,
Mens furem in cella furta parare videt.
Ocyus ergò capi mandat , captumque teneri,
Finis donec erit Numinis obsequii.

Quid tunc ? en dapibus - verbis pòst pascit amaris,
Atque suas tandem comrponet ipe vias.

IN eisdem quóque partibus Vir sanctus
Monasterium condidit puellarum. So-
lemni quadam die, dum Vir venerabilis il-
lic cum fratribus in Capitulo resideret, &
eos salutaris doctrinæ dapibus latiare, re-
pentè ipsum interrumpens sermonem, an-
xia quadam animadversione exclamare
cœpit, & dicere: *Agite ! nunc, inquit, agite,
& quantocyus properate, quia jam fratris Gregorii
cellam fur frangit (hic autem Gregorius Archiepisco-
pus in Gentibus postmodum consecratus est) qui pro-
tinùs exilientes ad cellam pernitér cur-
runt, & furem jam parietes infringentem
inveniunt. Quem capientes ad Magistrum
pertrahunt, & quid de tam sacrilego rap-
tore faciendum esset, inquirunt. Quibus
Vir sanctus cœpit hilaritér dicere: *Et ego,
fratres, ignoro, quid de tam malo homine possimus
facere.**

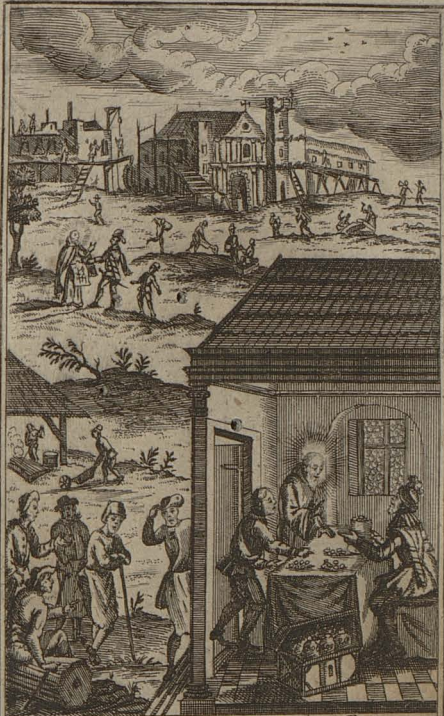
facere. Eruius sibi oculos? sed postea non videbit.
 Incidimus ei manum? sed amplius non laborabit, ac
 per hoc forsitan fame peribit. Si pedem truncamus,
 ambulare non poterit. Sed intro eum minate, &
 cibum illi prius apponite, ut quid de eo faciendum sit,
 interim pertractemus. Et ità Vir sanctus exul-
 tans in Domino, postquàm cibari latronem
 fecit, deinde modestè correptum, & dul-
 cibus verbis admonitum, redire ad pro-
 pria in pace permisit.

debit.
it, ac
mus,
, &
n sit,
xul-
nem
dul-
ro.

A-

*Sanctus ubi monachis fecit de jure Priorem
 Coenobij castri Vallis, abire parat.
 Venit et in veterem, sic passim dicitur, urbem
 et nova Parulphi claustra ibi struxit ope.
 Sape, ait, o utinam totus foret orbis eremus,
 incolae et illius, si foret omnis homo!*

CAPUT XXXVII.

De Monasterio Urbis Veteris, quod construxit.

Sanctus ubi Monachis fecit de jure Priorem
Cœnobii Castri Vallis, abire parat.
Venit & in veterem (sic passim dicitur) Urbem,
Et nova Parulphi claustra ibi struxit ope.
Sæpè (ait) ô utinam totus foret orbis eremus!
Incola & illius, si foret omnis homo.

Postremò dimissis, in Vallè de Castro
nonnullis de suis Discipulis, ad regio-
nem se Urbis veteris contulit, & in posses-
sione Pharulphi Comitæ Monasterium,
multis quidem suffragantibus, sed eo maxi-
mè expensas præbente, construxit. Tan-
tus námque in sancti Viri pectore faciendî
fructus ardor incanduerat, ut effectis nun-
quam contentus, dum alia faceret, ad fa-
cienda mox alia properaret; adeò, ut pu-
taretur totum mundum in eremum velle
convertere, & Monachico ordini omnem
populi multitudinem sociare. Multos de-
nique illic de sæculo abstulit, quos per
plura sacra loca divisit.

*Guidonis Natus Romualdi, tyro novellus,
 ob culpam en tenuem; dum sub agone jacet,
 horrida spectra videt, sed mox delicta Magistro
 falsus Spectra fugat, morbus astra tenet.
 Illius ad humulum genitoris servus ut erat,
 consequitur visum, quo prius orbis erat*

CAPUT XXXVIII.
De filio Comitis , qui cæcum
post mortem illuminavit.

Guidonis natus , Romualdi Tyro novellus ,
Ob culpam en tenuem (dum sub agone jacet)
Horrida spectra videt , sed mox delicta Magistro
Fassus spectra fugat , mortuus astra tenet.
Illius ad tumulum Genitoris Servus ut orat ,
Consequitur visum , quod prius orbis erat.

Nonnulli quoque nobilium filii contem-
ptis Parentibus, ad Virum beatissimum
fugiebant. Ex quibus etiam filius Guido-
nis Comitis fuit, qui in ipsa pueritia non
longo tempore postquam Monachus factus
est, ad mortem veniens, vidit duos iniquos
Spiritus, quasi nigerrimos vultures terri-
biles in se oculos infigentes. Cumque hoc
assistenti sibi beato Romualdo puer edice-
ret, protinus addidit : *Ecce Magister , tantis
nunc Æthiopes intrant , ut jam totum ædificium re-
pleant.* Exhortatur autem , ut confitere-
tur, quid deliquisset, hoc solummodò cri-
men felix ille peccator cum magno terro-
re confessus est, quia iussus fuerat à Prio-
re, nescio quot scopas accipere, quas nec-
dum acceperat. Romualdo igitur sibi tan-
ti facinoris veniam indulgente, in pace de-
functus est. Postera verò die, cæcus qui-
dam,

dam, Præbendarius quidam videlicet Patris ejus, ad sepulchrum illius venit, & altiori voce clamavit: *Hem! Domine, inquit, meus, si cum Deo es, sicut credo, precès pro me ad eum funde, & oculorum mihi lumen restitue.* Et hoc dictò statim illuminatus est. Nonnulli quóque ægroti ad ejus tumulum venientes, redditi sunt sanitati. Nam & ipsum ejus sepulchrum velut multis plenum aromatibus redolebat. Et ità à Deo meruit honorari post mortem, qui pro ejus amore dum viveret, carnalium Parentum sprevit hæreditatem.

t Pa-
x al-
uit,
ne ad
Et
mul-
ien-
sum
aro-
ruit
ore
L

*Bonifacium tolerasse necem Romualdus ut audit,
 Pannoniam pariter morte obiturus abiit;
 Cuius ubi iam iam tetigit confinia, morbus
 Suspendit captum continuare gradum;
 ex quo cognoscens non Numinis esse voluntam,
 disponit mensas mox revocare vias.*

CAPUT XXXIX.

De tribus Monasteriis , quæ
sanctus Romualdus construxit , & de
profectione ejus in Hungariam.

BOffactum tolerasse necem Romualdus ut audit,
Pannoniam pariter morte obiturus abit.
Cujus ubi jam jam tetigit confinia , morbus
Suspendit cœptum continuare gradum.
Ex quo cognoscens non Numinis esse voluntam,
Disponit mensas mox revocare vias.

INterea Romualdus audiens , quia be-
tissimus Vir Bonifacius martyrium sus-
cepisset , nimirò desiderii igne succensus,
ut pro Christo sanguinem funderet , Hun-
gariam mox ire disposuit. Interim tamen,
dum in ipsa intentione persisteret , brevi
tempore tria constituit Monasteria , unum
videlicet in Vallè de Castro , ubi nunc san-
ctissimum corpus ejus est conditum , aliud
propè Isinum fluvium , tertium juxta oppi-
dum condidit Esculanum. Deinde licen-
tia ab Apostolica Sede suscepta , & duobus
è suis Discipulis in Archiepiscopos conse-
cratis , cum viginti quatuor fratribus iter
arripuit. Tantus enim ardor moriendi pro
Christo in omnibus æstuabat , quod Vir
sanctus ad tale negotium cum paucis ire
difficile poterat. Euntes ergò cum jam
H 3 ip[s]is

ipsis Pannoniarum finibus interessent, re-
 pentè Romualdus languore correptus, ul-
 teriùs ire non potuit. Cùmque diutiùs pa-
 teretur, si quando redire disponderet, pro-
 tinùs ex ægritudine convalescebat; Sin
 autem ire ultra tentaret, tota ejus fa-
 cies protinus intumescerebat, cibos quòque
 jam retinere stomacho languescente non
 poterat. Advocatis itaque fratribus ait:
*Perpendo, inquit, nequaquam Divinæ voluntatis
 esse judicium, ut ultra progrediar. Verumtamen
 quia intentionis vestræ desiderium non ignoro, nemi-
 nem vestrum redire compello. Multi nempe etiam
 ante nos totis visibus studuerunt ad martyrii culmen
 peringere; sed quia Divina Providentia aliter sen-
 sit, in suo gradu coacti sunt remanere. Licet ergo
 vobis omnibus martyrium defuturum esse non ambi-
 go, qui tamen ire, qui mecum redire voluerint, unius-
 cuiusque relinquatur arbitrio. Quindecim igitur
 Hungariam prodeuntibus duobus alibi
 jam dimissis, vix septem cum Magistro Dis-
 cipuli remanserunt. Euntium autem qui-
 dam flagellantur, venduntur, plures Do-
 mino subeunt, ad martyrium tamen, sicut
 Vir sanctus prædixerat, non pertingunt.*

Romualdus autem converso quodam
 nobilissimo Viro, Adhelberonis videlicet
 Ducis Consanguineo, qui postea Mona-
 chus factus in sancta usque ad mortem con-
 versatione permansit, aliisque Teutonicis,
 ad

ad monasterium , quod in Urbis veteris regione construxerat , rediit. Notandum itaque est , quia sanctus Vir nequaquam velut levitate usus , falli inaniter potuit , qui secundum intentionem quidem suam martirium subiit, juxta Divinum verò consilium pro salute eorum missus est , quos convertit. In prædicto igitur Monasterio multa persecutionis scandala passus est. Volebat enim Abbatem , ut reverà Monachum, extremitatem diligere , sæcularia ex desiderio non tractare , res Monasterii pro vana gloria non expendere , fratrum usibus necessaria ministrare. Quæ omnia dum ille surda aure contemnit ; Romuãldus locum cum suis Discipulis deserens , non longè à Castro prædii in virtute Rainerii , qui postmodum Tusciæ Marchio factus est , habitavit.

*Innocentia mentis quantus Romualdus amator,
 quantus vel minimi criminis osor erat:
 Conijce, ubi in prato / cuius Rainerius haeres /
 sedit, at horrendum fovi scelus ille patrat;
 quas coluit gratis hucusq; relinquere sedes
 constituit, complex ne fieret sceleris.*

CAPUT XL.

De Rainerio Marchione.

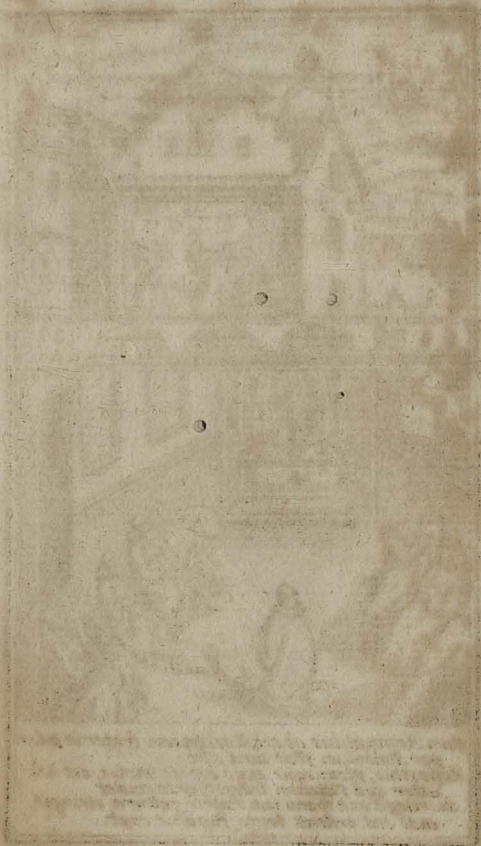
Innocuæ mentis quantus Romualdus amator,
 Quantus vel minimi criminis ofor erat;
 Conjice, ubi in pratô (cujus Rainerius hæres)
 Sedit, ad horrendum fors scelus ille patrat.
 Quas coluit gratis hucusquè, relinquere sedes
 Constituit, complex nè fieret sceleris.

Hic autem Rainerius conjugem suam
 occasione propinquitatis abjecerat,
 & consanguineï sui uxorem, quem ipse se
 insequentem quodammodo invitus occi-
 derat, in conjugium copulârat. Ob hoc
 itaque Romualdus, nè criminis ejus par-
 ticeps fieret, gratis manere in ejus posses-
 sione noluit, sed unum sibi aureum pro
 aqua, alterum verò pro lignis appendit.
 Quos cum ille omninò respueret, malens
 videlicet sua dare, quàm à sancto Viro
 quidquam recipere, postremò tamen vi-
 ctus assensit, potiùs quàm Romualdus abi-
 ret. Dicebat autem idem Rainerius, cum
 jam Monarchiam obtineret, quia non Im-
 perator, non aliquis omninò mortalium
 tantum mihi metum valet incutere, quan-
 tum

tum me Romualdi terret aspectus. Ante
 ejus quippè vultum néque quid dicam, scio,
 néque quibus me defendere valeam, ulla
 excufationes invenio. Habebat reverà
 Vir sanctus hanc ex Divino munere gra-
 tiam, ut quicúnque peccatores, præsertim
 potentes sæculi, in ejus præsentiam deve-
 nissent, mox velut ante Majestatem Dei
 tremefactis visceribus formidarent. San-
 ctus nimirum Spiritus, qui pectori ejus ha-
 bitator inerat, hunc terrorem injustis
 divinitus intendebat.

te
o,
as
rà
a-
m
e-
ei
n-
a-

dum Romualdus abest, clausenssem frater in eadem
 per Simoniam fecit iura sibi ;
 depositus, plexusquè ergò est hic impius, ast heu !
 ultor quàm sanctum tolleret, arte studet.
 sacrilegà inò manu iam Patris guttura stringit,
 inde sed ardenti torré fugatus erat.

CAPUT XLI.

De Abbate Classis, qui sanctum Romualdum voluit strangulare.

Dum Romualdus abest Classensem frater in ædem
 Per Simoniam fecit jura sibi :
 Depositus, plexusque ergo est hic impius, ast heu !
 Ultor quam Sanctum tolleret, arte studet ;
 Sacrilega imò manu jam Patris guttura stringit,
 Inde sed ardenti torre fugatus erat.

Illis verò temporibus Vir venerabilis
 unum Monasterium non longè à Massiliano Castro construxit. Audiens autem aliquando, quia Venetus quidam Classensem Abbatiam per coëmptionem Simoniacæ hæreseos invaserat, insuper quòque in corpus suum iniquè peccabat, illuc protinus ire miles Christi impiger studuit, diversisque modis ex eo Monasterium purgare tentavit. Vir autem reprobus dum Abbatiam metuit perdere, non timet homicidium perpetrare. Intempesta siquidem nocte, dum Romualdus in lecto securè quiesceret, ille eum latentè aggressus im-
 piis

piis cœpit digitis guttur ejus astringere, ni-
 tens eum crudeliter suffocare. Sed dum
 Vir sanctus, necdum prorsus intercepto
 spiramine, anhelitu vix eluctante, rauci-
 ret, Ingelbertus illicò Magistri singultibus
 excitatus, torrem ex sopito igne corripuit,
 & Ministrum diaboli ab incepto
 nefandissimi criminis
 exturbavit.

ĀPŪT XLII.

De itu, & reditu rursus à Parentio.

ECce Parentinum remeat Romualdus in antrum,
Dius nuper ubi est tanta operatus amor.
Sed vix se posuit, captet solatia mentis,
Nuncia Apostolicā sunt sibi missa manu.
Quatenus Italicas citius properaret in oras,
Fulmine n̄ tangi, ceū Anathema volet.

POst hæc Romualdus denuò Parentium
navigavit; Sed Apostolicæ Sedis Anti-
stes, & Romani cives, ad eum redeundi le-
gationem dirigunt. Quòd si reverteretur,
facturos se omnia ejus præcepta promit-
tunt; sin autem, excommunicationis sen-
tentiam comminantur. Hoc itaque mo-
do suum Romualdum alumna Italia,
recuperare promeruit.

*Quærens condenda Spatium Romualdus eremi
 pro Socio monachum pascit, at ille negat,
 non ait, ob fures victuam queo linquere Cellam,
 Sed Pater: ob tua me Spondeo damna Vadem,
 Sic pacti ergo abeunt, capiunt post paulo latronem
 miti at impurem hunc sivit abire Pater*

CAPUT XLIII.

De Miraculo latronis in Monte Petrano facti.

Quærens condendæ spatium Romualdus Eremitæ
Pro socio Monachum poscit, at ille negat.
Non ait: ob fures viduam queo linquere cellam:
Sed Pater: ob tua me spondeo damna, vadem.
Sic pacti ergò abeunt, capiunt post paulò latronem
Mitis at impunem hunc sivit abire Pater.

EO itaque tempore in faucibus Callensium montium aliquandiù mansit, deinde in Petranum montem; non longè videlicet à Monasterio sancti Vincentii, quod juxta Candilianum constitutum est fluvium, demigravit. Quocunque autem Vir sanctus ibat, semper fructificans, semper animarum lucrum magis ac magis accumulans, & homines de sæculo abstrahens, velut totus in ignem conversus, ad cœleste desiderium animos hominum accendebat. Volens autem tunc locum ad eremum faciendam idoneum invenire, præcepit cuidam Presbytero, ut ad domum propriam rediens, sibi, & his, qui eum comitabantur, alimenta deferret. Deinde montem indagine studiosa perlustrans, postremò quemdam Monachum juxta parvam Basilicam habitantem reperit, à quo
MOX,

mox, ut secum pergeret, & locum ostenderet, ubi aqua inveniretur, exegit. Qui nimirum denegavit se domum sine custode posse relinquere, quia latronum insidiantium impetum formidaret. Ad hæc Romualdus, se recompensaturum, si tale quid accidisset, cuncta spondit. Sicque jam alienæ injuriæ debitor factus, Monachum secum duxit. Illis itaque locum quærentibus, eccè presbyter, ut jussus fuerat, prandium deferens, furem jam domum infringentem reperit, repertum cœpit, captum usque ad Romualdi reditum custodivit. Quem Romualdus inveniens, prius illum piâ studuit verborum austeritate corripere, deinde dulciter admonens incolumem permisit ad propria remeare. Sic nimirum, sic Divina providentia servavit illæsum, quod in absentis Romualdi fuerat custodia derelictum.

*dum Struit a diculas inventa Sanctus eremo,
 quodam sub Saxo sporta reposita cavo est;
 praescius hanc aenid fore praeda certo latroni,
 qui salvet fratrem pelat adire locum
 non errasse latrem, patet hinc nam fratre ad eundem
 perveniente locum, venit et ipse latro.*

I
 P
 N
 E
 cu
 V
 qu
 cip
 mo
 jan
 hu
 cog
 tum
 inst
 des

CAPUT XLIV.

Item , Miraculum de aliis
latronibus.

Dum fruit ædiculas inventa Sanctus eremô,
Quodam sub saxo sporta repôsta cavo est.
Præsciis hanc denud fore prædæ certò latroni,
Qui salvet fratrem , pellit adire locum.
Non errâsse Patrem, patet hinc, nam fratre ad eundem
Perveniente locum, venit & ipse latro.

Rursùs dum in iisdem partibus cellas
construeret, (erat autem Sarcina pro-
cul ab eis sub quodam saxo reposita) tunc
Vir venerabilis quemdam fratrem illuc
quasi cum quodam impetu propulit, præ-
cipiens sibi, ut nimis anxie festinaret, qui
mox fures supervenientes, illos quidem
jam rapere tentantes reperit, sed nihil ad-
huc ex his, quæ reposita fuerant, deesse
cognovit. Qua ex re rectè colligitur, bea-
tum Virum non sine Divinæ revelationis
instinctu fratrem cum tanta solitudine
destinâsse, ipso videlicet puncto, quò fu-
res ad rem non custoditam contigit
pervenisse.

ad vallem Castri Sanctus post longa reversus
 tempora per salubri Schemate pascit Oves,
 admonet, ut fratres sic Abbas dirigat, ipse
 ne ferat obreliquos fors aetrimenta sui.
 Cuius non patiens alij mediantibus Abbas
 opprobrys actum fecit abire Patrem.

CAPUT XLV.

Quare , & quomodo sanctus
Romualdus ejectus est de Valle
de Castro.

AD Vallem Castri Sanctus post longa reversus
Tempora per salubri Schemate pascit oves,
Admonet , ut fratres sic Abbas dirigat , ipse
Nè ferat ob reliquos fors detrimènta suã,
Cujus non patiens aliis mediantibus Abbas
Opprobriis actum fecit abire Patrem.

POST hæc Romualdus ad Monasterium
Vallis de Castro revertitur , moxque
Abbatem sic alios regere , ut semetipsum
tamen nequaquam negligeret , exhortatur.
Volebat insuper , ut cellam , qua usus fue-
rat , occasione regiminis non omninò dese-
reret , sed in ea sibimet spiritualitè vivens ,
præcipuis tantùm festivitibus fratres ad-
monitionis gratiã visitaret. Erat enim bea-
to Viro , tam odiosa ista , quam cernimus ,
Abbatum conversatio , ut non minùs gau-
deret , si de manu cujúsque Abbatiam po-
tuisset evellere , quàm si daretur sibi poten-
tissimum quemlibet sæcularium ad sanctæ

I 2

con-

conversatiouis ordinem convocare. Sed sicut per Salomonem dicitur: *Velut acetum in nitro*, ita qui cantat carmina cordi perverso. * Ille prædicatione venerabilis Viri de malo deterior factus, Comitissas loci Dominas protinùs adiit, & ut ligna, quibus Romualdi cellæ debebant construi, minutatim incidi præciperent, sacrilega machinatione suggestit. Eo itaque modo alta Paradisi cedrus de terrenorum hominum sylvis eiecta est.

* Proverb. 25. vers. 20.

l
d
L
x
o
s
l
e
a

*Presbyter omnibus male sano dente dolores
 ex opera ipse cogitur ire domum.
 causam maturi reditus a Patre rogatus
 narrat, et adversus, quae medicina? rogat.
 Vir sanctus dentem, dum tangit, sanat eundem
 sanum ergo ad socios mox remeare jubet.*

CAPUT XLVI.

De Miraculo , quod fecit in Aqua Bella, curans Presbyterum.

Presbyter ob nimios malè sano dente dolores
Ex operâ invitus cogitur ire domum.
Causam maturi reditûs à Patre rogatus
Narrat , & adversûs , quæ medicina ? rogat.
Vir sanctus dentem , dum tangit , sanat , eundem
Sanum ergò ad socios mox remeare jubet.

Inde verò progrediens non longè ab A-
pennino monte, in loco, qui dicitur Aqua
Bella , manere constituit. Illic sanè dum
sæculares quidam cum Discipûlis ejus ha-
bitationum tecta construerent , Romual-
dus autem , quia jam præ senectute labora-
re non poterat , & solus hospitium custodi-
ret , Presbyter quidam intolerabilem do-
lorem in dentibus sentiens , opus ædificii
invitus reliquit , & postulata à fratribus li-
centiâ , redire domum miserabilitèr eju-
lans , cœpit. Cùmque per Romualdum
transitum reversionis haberet , interroga-
tus : cur abscederet ? mox casum suæ pas-
sionis innotuit. Huic Romualdus locum
hianti , ubi patiebatur , digito tetigit , di-
cens : *Ignitam , inquit , subulam , nè labrum læ-
dat , in calamum mitte , & hîc pone , sic dolor aufu-
giet ;* Vix Presbyter unius jugeris spatio ul-

trà progressus est, & confestim omni dolore deposito, ad opus, quod reliquerat, sanus, & incolumis repedavit, claris nimirum vocibus exclamans, & dicens: *Gratias tibi agimus, Omnipotens Deus, qui Regionem nostram splendore tanti sideris illustrare dignatus es. Verè Angelus Dei, verè Propheta sanctus, & lux magna occulta mundo, in finibus nostris apparuit.* Hæc, & alia multa in Dei laudem vociferans, vix à beati Viri Discipulis tacere compulsus est. Nam si talia verba ad Romualdi aures qualibet occasione pertingerent, gravissima cor ejus indignatione ferirent.

olo-
fa-
mi-
atias
no-
es.
lux
ruit.
ife-
om-
al-
nt,

Stat iuxta Collam Romualdo incommoda fagus,
 hinc jubet, ut tollat, false, Calonus, eam.
 arbore, sed et ille timet, ille cadente, ruina
 nec vane, timuit, causa, timoris, erat,
 ast, crucis, eformat, signum, Romualdus, et, arbor,
 vim, patiens, alio, est, pondere, flexa, suo.

CAPUT XLVII.

Item, Miraculum de Fago propè cellam ejus incisa.

STat juxta cellam Romualdo incommoda fagus,
 Hinc jubet ut tollat, falce Colonus eam.
 Arbore sed cellæ timet ille cadente ruinam
 (Nec vanè timuit, causa timoris erat)
 Ast crucis efformat signum Romualdus, & arbor
 Vim patiens aliò est pondere flexa suo.

ALio quóque tempore, dum in quadam
 eremo valde speciosa, & egregia, cui
 nomen est Camaldulensis, quam ipse ædi-
 ficaverat, in cella resideret, magnam ali-
 quam fagum, quæ propè cellam ejus adsta-
 bat, incidi præcepit. Erat autem fagus ita
 cellæ acclinis, & imminens, ut juxta huma-
 nam opinionem, si cecidisset, totum mox
 ædificium indubitanter obrueret. Cúm-
 que operarii vellent jussa perficere, sed rui-
 nam arboris formidarent; ille, ut nequa-
 quam timeretur, instabat; itaque cum im-
 pactis circumquaque securibus, in ipsa jam
 arboris viscera veniretur, arbor autem su-
 per beatum Virum non jam dubio impetum
 minaretur, cœpère omnes rogare, & vo-
 cibus clamoris vehementer insistere, ut si
 cellam postponeret, semetipsum exiens

conservaret. Ille autem nequaquam eorum clamoribus acquiescens, ut cœptum citò perficerent, definitè præcepit, facto signo crucis contra eam. Postremò fagus gravissimo sonitu corruens, ita aliorsum est ex Divina virtute projecta, ut cunctis mirantibus, cella omninò remaneret illæsa. Omnes igitur tanto obstupefacti miraculo, lætas ad cœlum voces tollunt, & immensas Deo gratias referunt.

co-
am
cto
rus
m.
tis
æ-
ni-
o

*Cedere iustus homo est praerupti in vertice montis
 illicem, at infelix non bene cautus agit.
 nam ruit haec falens multos agitata perictus,
 et secum miserum vallis in ima rapit,
 creditur extinctus, contritus creditur omneis
 ille sed incolumis patre precante redit.*

D
 C
 Na
 Cro
 S
 ali
 ere
 qui
 cia
 cat
 riis
 mo
 del
 pen
 tem
 igit
 dev

CAPUT XLVIII.

De Illice lapsa super Rusticum,
& eum non lædente.

CÆdere iussus homo est prærupti in vertice montis
Illicem, at infelix non benè cautus agit.

Nam ruit hæc falcis multos agitata per ictus,

Et secum miserum vallis in ima rapit.

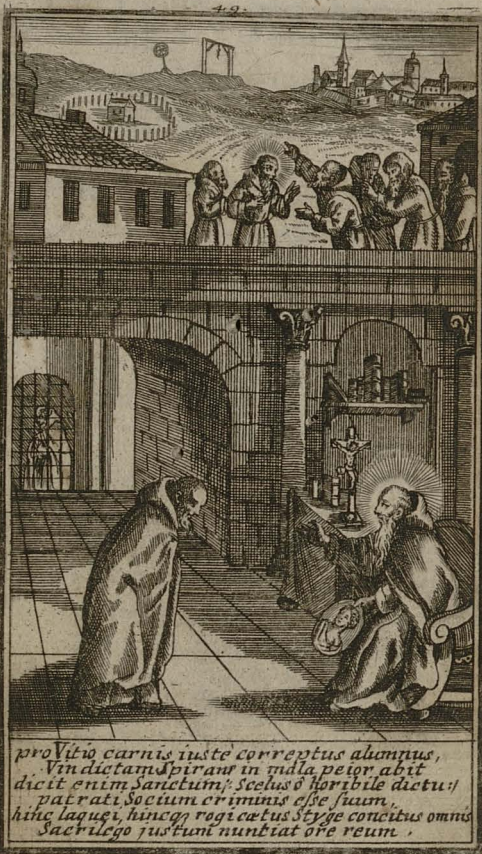
Creditur extinctus, contritus creditur omnis,

Ille sed incolumis Patre præcante redit.

SEd quid nos de Divina circa venerabili-
lem Virum custodia dicimus, cum &
alios sæpè per ejus præsentiam ex magnis
creptos fuisse periculis non ignoramus? Ex
quibus videlicèt unum hìc memorare suffi-
ciat, ut plures fuisse prudens lector agnos-
cat: Aliquando námque ipse cum opera-
riis manens nimix magnitudinis Illicem in
monte Petrano faciebat incidi. Quæ vi-
delicèt arbor in prærupto montis declivio
pendens, in ima vergebat. Rusticus au-
tem quidam paulò inferiùs stabat. Cum
igitur præcisa arbor gravitèr corruens, per
devexum montis volveretur in præceps,

mox repertum Rusticum repentino impetu cœpit ad inferiora rotare. Cuncti protinus dolentes exclamant, & jam non solum esse hominem mortuum, sed totum quoq; dilaceratum ejus corpus existimant. Sed mira Divina virtus! ita mox sanus, & incolumis repertus est, ac si super eum non arbor, sed arboris folium cecidisset. Hinc jure perpenditur, sancti Viri meritum, quantum apud Deum pondus habuerit, in
 cujus conspectu gravissima arboris
 moles pondus habere
 nescivit.

De

P

Dicit

Hinc

P

habie

sum

Vir

pond

que

fuera

cunq

mera

bat,

bitate

to, a

Syria

dala

CAPUT XLIX.

De contumelia, quam passus
est à suis Discipulis in Sytria.

PRO vitio carnis justè correptus alumnus,
Vindictam spirans in mala pejor abit.

Dicit enim Sanctum (scelus ô horribile dictu !)

Patrati socium, criminis esse subm.

Hinc laquei, hincque rogi cætus styge concitus omnis
Sacriligo justum nuntiat ore reum.

Postmodùm verò Romualdus, cum A-
penninum desereret, montem Sytriæ
habitaturus ascendit. Cavendam autem
summopere est, nè quis cum audiêrit, quia
Vir sanctus tot loca mutaverit, pii operis
pondus vitio levitatis adscribat. Hæc nám-
que mutationum ejus causa procul dubio
fuerat; quia ad venerabilem Virum, ubi-
cúnque degeret, turba hominum penè in-
numerabilis concurrebat; Ratio ergò posce-
bat, ut cùm unius loci spatium plenum ha-
bitatoribus cerneret, illic Priore constitu-
to, ad replendum mox aliud festinaret. In
Sytria verò quot contumelias, quot scan-
dala à suis Discipulis passus sit, non est no-
stræ

stræ facultatis evolvere. Ex quibus videlicet unum hic ponimus, cætera brevitatis studio præterimus. Habebat namq; quemdam Discipulum, Romanum nomine, qui nobilis quidem fuerat genere, sed omninò degener actione. Hunc itaque Vir sanctus cum pro suæ carnis immunditia non modò verbis argueret, sed sæpè etiam verberibus gravissimis coërceret, ausus est diabolicus Vir titulum illi ejusdem reatûs opponere, & impudentèr contra Spiritus sancti templum sacrilego ore latrare, dicens videlicet sanctum Virum unà secum ex eadem contagione peccâsse. Mox itaque Discipuli omnes adversùs eum irati, omnes infesti, alii clamant, Senem impium laqueò debere suspendi; alii dignum judicant cum ipsa cellula ignibus concremari. Quod utique valdè mirabile fuit, præsertim spirituales viros ex decrepito Sene, & ultrà quàm centenario, tam nefarium scelus credere potuisse: cui etiam si voluntas adesset, natura tamen & frigidus sanguis, & ariditas attenuati corporis hoc penitùs denegaret. Sed credendum est procul dubio, ad augendum sancti Viri meritum, hoc sibi tam gravis adversitatis cœlitùs accidisse flagellum. Nam & ipse assererat, hoc in Eremito, unde nuper abscesserat, veracitè agnovisse, & ad hoc dehonestatis improperium

rium subeundum alacritèr advenisse. Ille autem Sarabaita reprobus, qui sancto Vi-
ro crimen intenderat, Episcopatum post-
modùm Nucerinum per Simoniacam hæ-
resim acquisivit, & per biennium illum oc-
cupans, in primo anno incensam ædem
cum libris & tintinnabulis, ac cæteris sa-
cris ornamentis, exigentibus suis meritis
vidit; In secundo autem dignitatem cum
vita, Divinâ illum feriente sententiâ
miserabilitèr perdidit.

*Accesu Altaris cohibet Patrem sua Proles
 iniquum, Deus at sacra iterare iubet:
 qui dum Sacratam devotus staret ad aram,
 mente repente fuit raptus in alta poli.
 tunc Schola ei cosium fuerat, Deus ipse Magister
 quo potuit David post nucleare libros,*

CAPUT L.

De Divina jussione ad sanctum
Romualdum, ut Missam celebraret,
& Psalmos exponeret.

Accessu Altaris cohibet Patrem sua Proles
Innocuum, Deus at Sacra iterare jubet.
Qui dum sacramentum devotus staret ad aram,
Mente repente fuit raptus in alta poli.
Tunc Scola ei Cœlum fuerat Deus ipse Magister,
Quò potuit David post nucleare libros.

Imposuerunt itaque Discipuli sancto Vi-
ro, quasi de commisso crimine pœniten-
tiam, & celebrandi sacra Mysteria penitens
abstulere licentiam. Quod ille præjudi-
cium libenter amplectens, & pœnitentiam
velut revera obnoxius criminis observa-
vit, & ad sacro-sanctum Altare per sex ferè
menses accedere non præsumpsit. Tandem
verò, sicut ipse postmodum eisdem suis Di-
scipulis retulit, divinitus sibi jussum est, ut
si Divinam timeret gratiam perdere, jam
indiscretam simplicitatem omninò postpo-
neret, & sacra Missarum Solemnia fiducia-
liter celebraret. Postera igitur die sacri-
ficare incipiens, cum ad secunda Missæ se-
creta perventum esset, in extasim raptus,
tam longo temporis spatiò siluit, ut omnes,
qui aderant, mirarentur. Interrogatus
autem

autem postmodum, cur in offerendo Sacrificio tantas moras præter solitum habuisset? respondit: *Raptus*, inquit, *in cælum oblatus sum ante Deum, & continuò mihi Divina voce præceptum est, ut secundum hunc intellectum, quem mihi Deus immisit, Psalmos exponerem, & pro modulo mei sensus chartulis per ordinem commendarem. Ego autem nimio & inenarrabili terrore constrictus, respondere nihil aliud potui, nisi tantummodo fiat, fiat. Unde postea Vir sanctus totum Psalterium, & nonnulla Prophetarum Cantica luculentè exposuit; & licèt corrupta Grammaticæ regula, sanum tamen sensum ubique servavit.*

CAPUT LI.

De anima sancti Romualdi,
quæ delata est antè Deum, candida
velut nix.

Discipulis animæ quæ sit quærentibus ætas,
Formaq; , dum veniet Numinis ante Thronum?
Respondet: veluti nix splendida cernitur, illi
Ætas perfecta est, effigiésque hominis.
Hæc licèt ex alio se se didicisse referret,
Attamen ille est, qui sic stetit antè Deum!

Interrogaverunt eum aliquando Discipu-
li, dicentes: *Magister! cujus esse ætatis ani-
ma cernitur, vel in qua figura ad iudicium præsen-
tatur?* Respondit: *Scio hominem in Christo, cu-
jus anima delata est ante Deum splendida velut nix,
humana quidem effigie, statura verò perfectæ ætatis.*
Inquisitus iterum, quis ille esset? indignans,
& confundens illos, dicere noluit. Mox
Discipuli rem ad eum, ut veracitèr erat,
inter se invicem referunt, & ipsum fuisse
hominem certa manifestatione
cognoscunt.

Quid queat in Sicilia Romualdus tentat eremo,
 annos dum septem, sponte reclusus agit.
 Cruda erat herba Cibus, potus de montibus unda,
 lectus humus, saxum cuncta tegit.
 lingua Silet, sed flagra sonant, gemitusq; pererrat
 Sic taceat tantum lingua, ubi facta docent.

CAPUT LII.

De nimia districtione vitæ,
quam in Sytria tenuit.

Quid queat? in Sytriæ Romualdus tentat Eremo,
Annos dum septem, spontè reclusus agit.
Cruda erat herba cibus, potus de montibus unda,
Lectus humus, saxum culcitra, matta tegit.
Lingua silet, sed flagra sonant, gemitusque perorant,
Sic taceat tantùm lingua, ubi facta docent.

IN Sytria denique Vir venerabilis per sep-
tem ferè annos inclusus mansit, & silen-
tium continuum inviolabiliter tenuit. Ve-
rum tamèn tacente lingua, & prædicante
vita, vix usquam tantùm laborare aliquan-
do potuit, vel in convertendis hominibus,
sive ad pœnitentiam concurrentibus. Vi-
vebat autem, vergente jam senectute, ni-
mis districtè, videlicèt cum jam, & ipsi per-
fecti Viri solent remissiùs vivere, & aliquid
sibi de sui propositi rigore laxare. Nam
per unius quadragesimæ spatium nihil uliud
néque in cibo; néque in potu penitùs ha-
buit, nisi de modica farina, & paucis her-
bis sorbitiunculam faciens, ex ea ad imita-
tionem Hilarionis vixit. Quinque verò
hebdomadibus nihil aliud comedens, ad
modicum se infusi ciceris adstrinxit. Et ita
Romualdus per multa alia vivendi genera,
K 2 quid

quid sua virtus posset, per hæc & illa se jugiter exercendo tentabat. Studebat quippe discretus Christi miles ad novam se certamen semper accingere, & cum jamiam cadere videretur, adhibita mox misericordia, vacillans corpusculum relevare. Duo autem, vel etiam tria quandóque habebat cilicia propter nascentem corporis importunitatem, quæ lavari nullatenus permittebat, sed ea potiùs ad imbrem projiciens post triginta dies mutare consueverat. Novaculam autem nunquam in suum caput patiebatur ascendere, sed ipse sibi per raro solebat excrementa capillorum, & forcipibus attondere. Si quando verò eum ex aliquo esculentiori cibo gulæ vitium titillaret, mox accuratè illum præparari præcipiens, ori, & naribus apponebat, & solum captans odorem, dicebat: *O gula! gula, quam dulcis, quam suavis modò tibi saperet iste cibus, sed væ! tibi ex eo nunquam gustabis: & sic intactum ad cellarium remittebat.*

ju-
ip-
er.
am
or-
uo
bat
or-
nit-
ens
No-
put
arò
rci-
o ex
til-
eci-
um
uam
sed
am

A-

En caput excruciat monachi vistanta dolorum,
Sape sibi ut cuperet mortis adesse diem:
non fuit ulla potens medicina tulisse salutem,
nec suspecta ullo causa doloris erat;
Divus at insidias Stygis esse agnovit, et uno hinc
afflatu pulsa est, Styxq; dolorq; Viri.

CAPUT LIII.

De miraculo, quo Gregorium
insufflando sanavit.

EN caput excruciat Monachi vis tanta dolorum,
Sæpè sibi ut cuperet mortis adesse diem.

Non fuit ulla potens medicina tulisse salutem,

Nec suspecta ulli causa doloris erat.

Divus at insidias stygis esse agnovit, & uno hinc

Afflatu pulsa est, styxque, dolorque Viri.

SEd quamquam Vir sanctus tantam erga
se servaret austeritatem, semper tamen
hilarem vultum, semper serenam faciem
ostendebat. Nam frater quidam, Grego-
rius nomine, gravissimum capitis dolorem
se perpeti aliquando conquestus est. Qui
cum ad beati Viri cellulam, ubi alii fratres
tunc erant cum nimia lamentatione venis-
set, mox ut eum Vir venerabilis vidit,
hunc dolorem nequaquam humorum inæ-
qualitati, sed insidiis antiqui hostis indubi-
tantèr adscripsit: & mox quasi deridens
eum, ut erat semper alacri vultu per fe-
nestram cellulæ sibi insufflavit in frontem,

& ut cæteri omnes, qui aderant, similiter facerent, innuit; hoc autem facto, ita sanatus est, ut nullum penitus sentiret in suo capite doloris remansisse vestigium. Arbitror, quod idcirco Vir sanctus hoc facere voluit, quia per Spiritum sanctum, qui in ejus pectore præsidebat, effugandum esse iniquissimum hostem doloris immisorem credit. Ad evitandam verò propriam laudem & ludum finxit, & socios quæsit. Nam & Redemptor noster insufflasse legitur, cum Spiritum sanctum Apostolis dedisse perhibetur.

. Joan. 20. v. 22.

er
tà
in
n.
fa-
m,
um
ro-
ro-
ios
in
m

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

A-

Sic alium capitis Stolidum fecere dolores,
 mens ut tota suis sedibus acta foret.
 desperato ergo, quidquid medicaminum artibus
 Spe magna Patris lucretur ante pedes;
 Oscula vix Sancti miser is percepit ab ore,
 mox sua menti iterum est visa redire quies

V
 ag
 ret
 fol
 illu
 vit
 fec
 fer
 fue
 tan
 men
 & i

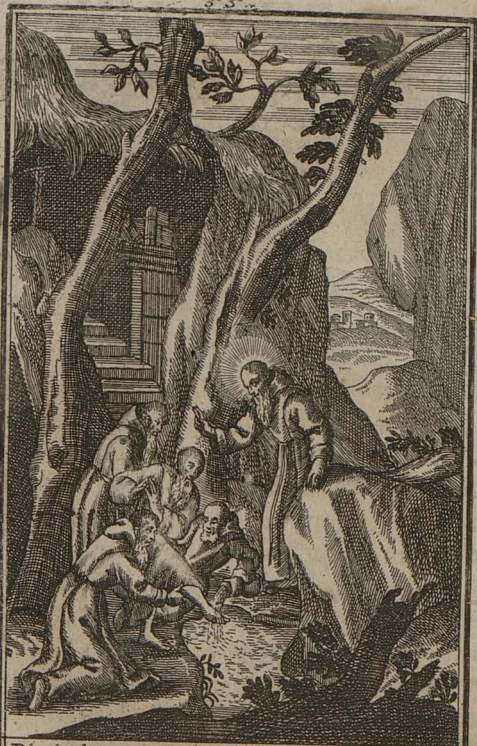
CAPUT LIV.

De infano , quem osculo
curavit.

Sic alium capitis stolidum fecere dolores,
Mens ut tota suis sedibus acta foret.
Desperato ergo , quidquid medicaminis arti est,
Spe magna Patris ducitur ante pedes.
Oscula vix Sancti miser is percepit ab ore,
Mox sua menti iterum est visa redire quies.

Vir quidam capitis patiebatur insaniam;
ita , ut sensu rationis amisso , vel quid
ageret , vel quid diceret , funditus ignora-
ret. Huic Romualdus nihil aliud fecit, nisi
solummodo osculum præbuit, & protinus
illum ad incolumitatem pristinam revoca-
vit: & cum inquieto homine, dum pacem
fecit ad mentis eum suæ pacem reduxit. Re-
ferebat autem postmodum ille, qui curatus
fuerat, dicens: *Quia cum sacra beati Viri labia
tangere merui, statim prodire ex ore eius quasi vehe-
mentis auræ spiritum sensi, qui totam faciem meam,
& ipsum denique sinciput persflans, omnem cerebri
astuantis ardorem protinus
effugavit.*

Discipuloꝝ capitis paucis his retro diebus
 Patre medente cui est, facta petita salus.
 Ulcere letho nunc utraq; crura tumescunt.
 ter Pater hæc gelida tergere mandat aqua.
 et videas Naamõn quã vulnera sanat Eliseus.
 hæc itidem Sanctus vulnera sanat ope.

CAPUT LV.

Item, de Gregorio, quem de
gravi morbo aqua frigida
liberavit.

Discipulo (capitis paucis his retrò diebus
Patre medente cui est, facta petita salus)

Ulcere letheo nunc utrâque crura tumescunt,

Ter Pater hæc gelidâ tergere mandat aquâ.

Et videas! Nâamon quâ vulnera sanat Eliseûs,

Hac itidem Sanctus, vulnera sanat ope.

ALio quóque tempore idem, qui suprà,
Gregorius, tam virosam & marcidam
tolerabat in cruribus scabiem, ut jam ex
elephantia morbo crederet tam gravem
prodire tumorem. Huic Romualdus hoc
præcipuum medicinæ genus indixit, vide-
licet, ut crura per tres dies frigida aqua per-
funderet, promittens, quia hoc modo sa-
nitatem pristinam recuperaret; quod ta-
men ille adimplere studuit, nimirum magis
necessitate jussionis, quàm recipiendæ fi-
ducia

ducia sospitatis. Mirum satis, & solùm
 Divinæ potentia referendum. Confestim
 tiliarum tumor deponitur. Virus omne
 siccatur, & penitùs omni languore depo-
 sito frater sanus per omnia redditur. Cre-
 di ergò rationabiliter potest, quia eodem
 Spiritu Romualdus Discipulo, ut ter aquis
 tumentia crura perfunderet, jussit, quo
 Elisæus Naamon leprosum lavari sep-
 ties in Jordane mandavit.

4. Reg. 5. v. 10.

blum
stim
mne
ppo-
Cre-
dem
quis
quo
p-

A-

Ex procul absenti discessum fratris eremo
 sicut sibi conivictis sanguine ferret operis
 en narrat cuidam. qui su re omnino reperta
 euge Dei Vates est Romualdus qit.
 Sed quidam indignans hæc proco ad scribit at ipso
 Numine tanta Patris vindice probra luit.

CAPUT LVI.

De Discipulo, quem Romam,
euntem per Spiritum cognovit, & de
illo, qui sibi derogans reclusorium
fregit.

EX procul absenti discessum fratris eremo
(Ut sibi conjunctis sanguine ferret opem)

En narrat cūdam : qui sic re^o omninò reperta

Eūge DEI vates est ROMUALDUS, ait.

Sed quidam indignans hæc orco adscribit, at ipso

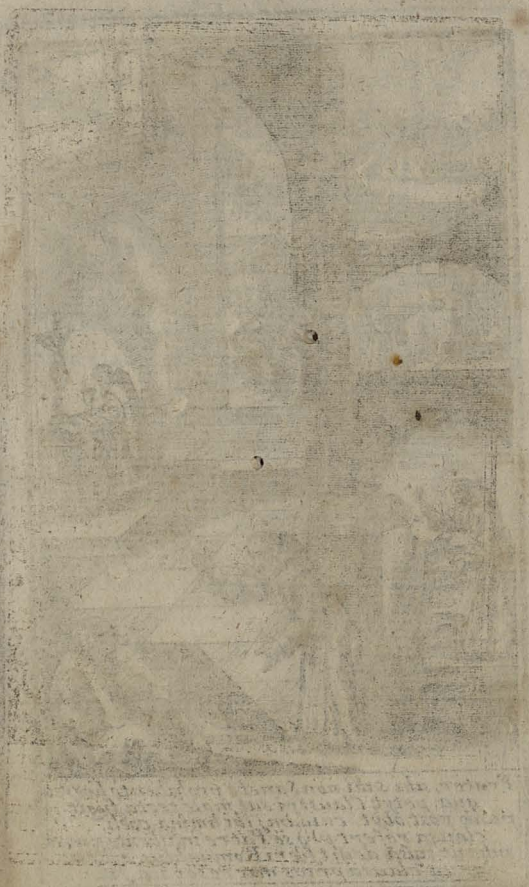
Numine tanta Patris^o vindice probra luit.

Nonnulli tamen, carnales videlicet ho-
mines, eum malitiosè reprehendere,
& ejusdem dicta vel facta non timebant le-
vitatis vitio deputare. Quidam namque
ejus Discipulus in alia procul eremo mora-
batur, qui propinquorum necessitati ali-
quando condescendens, pro eorum utili-
tate tandem velut invitus Romam ire qua-
dragesimali tempore acquievit. Quod mox
Vir sanctus per Spiritum recognoscens, vel-
ut indignans scripsit astanti cuidam fratri,
quòd videlicet ille bonus Vir pro hujusmo-
di ne-

di negotio Romam ire præsumpsit. Ille autem admirans, unde hoc Magister agnosceret, cum quo videlicet nemo aliunde veniens, colloquium habuisset, rem sollicitè perquisivit, & ità esse, sicut Vir venerabilis dixerat, comprobavit. Pergit ille ad alium suum Condiscipulum videlicet Ingelbertum, qui inclusus manebat, & Magistrum hæc dixisse, & sine dubio prophetiæ Spiritum habere prorsus affirmat. Ille autem detestans, & penitè denegans, fratrem corripuit, & quia hoc factum esset, imprecationi se vinculis obligavit, dicens: *Si ille hoc per prophetiæ Spiritum, & non magis per diabolum dixit, non me Omnipotens Deus in hoc reclusorio perseverare permittat.* Dictum, factumque est: nam vix paucis diebus transactis, Ingelbertus, fracto reclusorio, sine Magistrī licentia abiit, & eum in hac vita, sicut dicitur, nunquam ulterius vidit.

Ille
agno-
de ve-
licitē
erabi-
lle ad
ngel-
Magi-
hetia
e au-
fra-
ffet,
ens:
is per
oc re-
um-
ctis,
agi-
,

A-

De

F

Paul

Quas

A

Vin

ver

Dei

do

vel

pan

sive

imp

gab

aliu

pati

frat

pos

om

CAPUT LVII.

De Gaudentio & Berardo , & Monacho sanato.

FRater, ubi sibi non Sancto prohibente liceret,
 Quæ petiit, Clausuri fat malè tecta fugit.
 Paulò post obiit, cūdam sibi limina cœli
 Clausa refert, pro se Patre inhibente preces.
 Quas ut jussâ dedit fieri Romualdus, eidem
 Janua clausa priùs mox referata fuit.

ALius frater Gaudentius nomine, Abba-
 tis videlicet hujus Monasterii sancti
 Vincentii Pater, cum magno fervore con-
 versus, ardentiori postmodum Spiritu in
 Dei est servitio conversatus. Hic aliquan-
 do à beato Romualdo licentiam petiit, quia
 vellet cuncta jam pulmenta dimittere, &
 pane cum aqua contentus, pomis quòque,
 sive crudis oleribus victitare. Hoc igitur
 impetrato, cum in eodem proposito infati-
 gabiliter permaneret. Tedaldus quidam
 alius frater infirmitati illius indiscretè com-
 patiens, adire Magistrum studuit, & quia
 frater ille tam grave pondus portare non
 posset, & hanc ejus obstinationem frangi
 omninò debere, suggestit. Romualdus
 autem

autem, ut puta, Vir simplicis animi, Tedaldi verbis assensum dedit, & Gaudentio talis vitæ licentiam abstulit. Ille verò gravitèr ferens, nequaquam ampliùs cum Tedaldo in eremo, in qua eos Romualdus posuerat, passus est habitare: Sed Ingelberto, qui à Romualdo disjunctus fuerat, se subdidit, & ab eo consensum prædictæ conversationis accepit. Hic itaque Gaudentius non multò post tempore defunctus est, & in cœmeterio beati Vincentii juxta corpus Berardi venerabilis Viri, qui æquè Romualdi Discipulus fuerat, est sepultus: Romualdus autem, quia ille in prævaricatione inobedienciæ vitam finièrat, orationem pro eo fieri penitèns interdixit. Aliquanto autem post tempore Monachus quidam prædicti Cœnobii dum matutinum Synaxim cum reliquis fratribus celebraret, repenti tam acrem dolorem sentire in dentibus cœpit, ut jam in choro ad psallendum stare omninò non posset. Qui protinus exiens super sepulchrum se Berardi, atque Gaudentii lamentando jactavit, & medelam sibi per eos provenire sperans, medium se inter utrùmque constituit: Dúmque ibi aliquamdiu jacens oraret, mox eum somnus oppressit. Illicò sanè videt Berardum sacerdotalibus ornamentis splendidissimè decoratum, tinentem in manibus librum aureis litteris scri-

Scriptum, ante Altare scilicet stantem, & Missarum Solemnia celebrantem. At cernit Gaudentium moerentem, tristem, demisso vultu, post tergum Berardi procul assistere, & velut excommunicatum Sacris appropinquare mysteriis non audere. Qui mox locutus est ei, dicens: *Vides, inquit, frater, illum Berardi librum mirabiliter deauratum? Ego quoque per omnia talem nunc haberem, nisi illum mihi, heu, heu, Tedaldus Monachus abstulisset.* Statimque frater evigilans, sanus, & incolumis, fugato omni dolore, surrexit. Deinde lætus visionem suam fratribus per ordinem retulit. Quod Romualdus audiens, illico præcepit fratribus, ut jam Gaudentio fraternam charitatem impenderent, atque pro eo enixius orarent. Unde non sine ratione colligitur, quod ille, qui privatus societate Romualdi, librum, quem meruerat, perdidit, jam ejus gratiæ restitutus, & orationibus sublevatus, eundem librum recuperare meruit: & quem Tedaldus non nisi per Romualdum abstulerat, jam Romualdus orando pro illo cum omnibus simul fratribus reddat.

*En faciens Romualdus iter, quod nescio, Curam
 fratrum uni Cellæ mandat habere suæ;
 hic, sed præsumit, pulsa formidine noctu
 in lecto sancti decubuisse Viri,
 ipse sed hunc monachi, quæmon tulit ægrius ausum
 dum multo ipsius verberare terga quatit.*

CAPUT LVIII.

De discipulo in lecto sancti Romualdi à dæmonibus verberato.

EN faciens peregrè Romualdus itinera curam
Fratrum uni cellæ mandat habere suæ.

Hic sed præsumit pulsâ formidine noctu

In lecto sancti decubuisse Viri.

Ipsè sed hunc Monachi dæmon tulit ægrè ausum,

Dum multo ipsius verbere terga quatit.

o

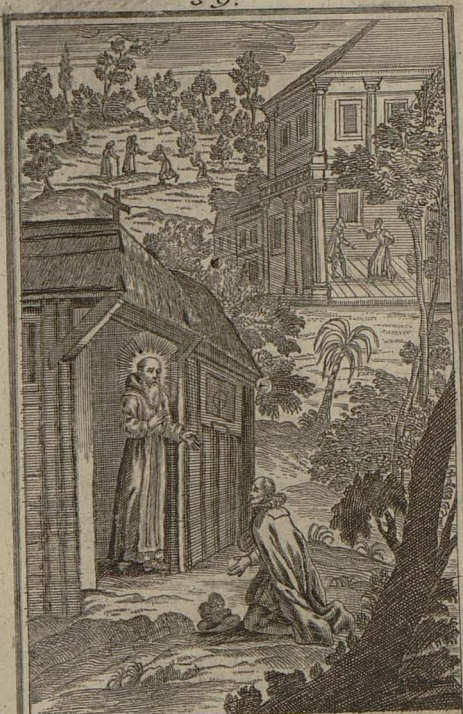
ALiquando Vir venerabilis cujusdam
causâ necessitatis in viam ire dispo-
nens, uni discipulorum cellam commisit,
& usque ad suum reditum in ea illum mane-
re præcepit. Ille verò temerarius dum de-
biti honoris reverentiam Magistro non ser-
vat, audactè in ejus stratu jacere non du-
bitat. Eccè autem in ipsa nocte maligni
Spiritus super eum immanitè irruunt, gra-
vissimis eum verberibus atterunt, & pro-
jectum de lecto pænè seminecem derelin-
quunt. Meritò námque tam superbos suæ
offensionis ultores pertulit, qui in talem
virum postposita humilitate peccavit: &
L - dum

dum pio Magistro non exhibuit reverentiam, ex duris & impiis sensit manibus disciplinam. Similiter quoque postmodum venerabilis Vir iter acturus, alium in eadem cella discipulum dereliquit. Cui cum discipulus diceret. *Magister, ego in lecto tuo non jaceo: quia, quod alii contigit, mihi etiam consequenter evenire formido.* Ille respondit: *Filii mi! jace, & dormi securus; ille enim in eo recubans, idcirco in manus inimicorum incidit, quia parvitas mea licentiam non accepit, tu autem accepto consensu in Deo spem pone, & sine pavore quiesce.* Qui videlicet in eo, sicut jussus fuerat, jacuit, & nullius omnino casum adversitatis incurrit.

ri-
fa-
n.
a-
m
uo
n-
ili
s,
si
n-
ui
9

A-

Esse se quax statuit Romualdi Ardianus, at uxor
 illius in sanctum iurgia mille facit;
 mox facta insana est, Stygio exagitata furore
 Omne conatur vertere stulta domum:
 mica sed a sancto panis benedicta serena
 mentem, hinc destiterat vota negare viro.

D
 E
 M
 Mi
 S
 Sta
 de
 me
 ten
 cen
 Sic
 nun
 man
 nus
 con
 no
 ctu
 do
 illis
 cun

CAPUT LIX.

De Muliere in amentiam versa,
& sancti Romualdi benedictione
sanata.

Esse sequax statuir Romualdi Arduinus, at Uxor
illius in sanctum iurgia mille jacit.
Mox facta infana est, stygio exagitata furore
Omnem conatur vertere stulta domum.
Mica sed à Sancto panis benedicta serenat
Mentem, hinc destiterat vota negare viro.

SÆcularis quidam vir, Arduinus nomi-
ne, Romualdo se ad suscipiendum san-
ctæ conversationis habitum tradidit: dein-
de domum, ut sua quæque disponderet, re-
meavit. Cùmque eum uxor sua venien-
tem vidisset, fœmineo nimirùm furore suc-
censa, exclamavit adversùs eum dicens:
*Sic bone Vir, ab hæretico illo, & antiquo seductore
nunc venis, & me miseram & destitutam omni hu-
mano solatio derelinquis? & hoc dicto, protin-
nùs in amentiam vertitur; & ita furere, &
conquassari cœpit, ac si patentèr à dæmo-
nio vexaretur. Habebat autem Vir san-
ctus hujusmodi consuetudinem, ut si quan-
do fratres in viam dirigeret, benedictionem
illis, sive panem, sive pomum, seu quod-
cùnque aliud daret. Unde discipuli, ut*
L 2 exper-

experti multoties fuerant , certum tenebant , quod si ex benedictione Magistri cui-libet ægroto porrigerent , ad salutem illum incolumen revocarent. Nam & ex aqua , unde manus ejus abluebantur , plures languidi sæpè restituti sunt sanitati. Quod tamen cautissimè oportebat fieri , nè , si Vir sanctus hoc aliquatenus deprehenderet , in gravissimam tristitiam deveniret. Cùm igitur diu jam sœmina miserabiliter vexaretur , quidam fratres , qui aderant , de benedictione panis , quam à Magistro susceperant , ei particulam tradiderunt. Deinde cum hoc mulier comedisset , mox mente sedata , ab omni redditur insanix furore liberissima. Quæ protinûs Omnipotenti Deo , & Romualdo famulo ejus recuperatæ sanitatis gratias retulit , & Viro suo conversionis licentiam ulterius non negavit.

te-
pi-
am
a,
n-
ca-
Vir
in
gi-
re-
ne-
de-
de
fe-
er-
o,
ni-
er-

A-

*tempore post alio Sancto adduxere puellum,
 Cui misero da-mon tetricus hospes erat,
 quem talem in morbum medicinam conperit ante
 panem, ut e dat puero porrigit ille Sacrum
 heu! vix in Stomachum est trajectus, protinus hostis
 Omnibus ex illo visus abire fuit.*

T
 Que
 Hei
 A
 est,
 dict
 mo
 mo
 ben
 p

CAPUT LX.

De dæmoniaco ab eo curato.

TEmpore pōst alio Sancto adduxêre puellum,
 Cui misero dæmon tetricus hospes erat.
 Quem talem in morbum medicinam comperit antè,
 Panem, ut edat, puero porrigit ille sacrum.
 Heu vix in stomachum est trajectus, protinùs hostis
 Omnibus ex illo visus abire fuit.

ALio quóque tempore puer quidam dæ-
 moniacus ad beatum Virum delatus
 est; Cui ille nihil aliud fecit, nisi pro bene-
 dictione sibi panis particulam tradidit. Qua
 mox puer ille reffectus, confestim est à dæ-
 monio liberatus. Jure quippe postquam
 benedictio Romualdi malè possessum cor-
 pus intravit, inde confestim malignus
 Spiritus cautheriatus
 exivit.

*Sit licet à Divo toties Superatus a verpus,
 non tamen ulla timet, quin nova bella movet;
 nam quondam sola vitam meditante supernam
 vi non Credibili tunc furiosus adest;
 Sed mediante Deo, dum se se cernit in mem
 transiſſo muro fugit in auram abiens.*

CAPUT LXI.

De diabolo, qui sancto Romualdo mortem minatus, cellæ parietem fregit.

SIt licet à Divo toties superatus avernus,
Non tamen ulla timet, quin nova bella movet.

Nam quondam solo vitam meditante supernam,

Vi non credibili tunc furiosus adest.

Sed mediante Deo, dum se se cernit inermem,

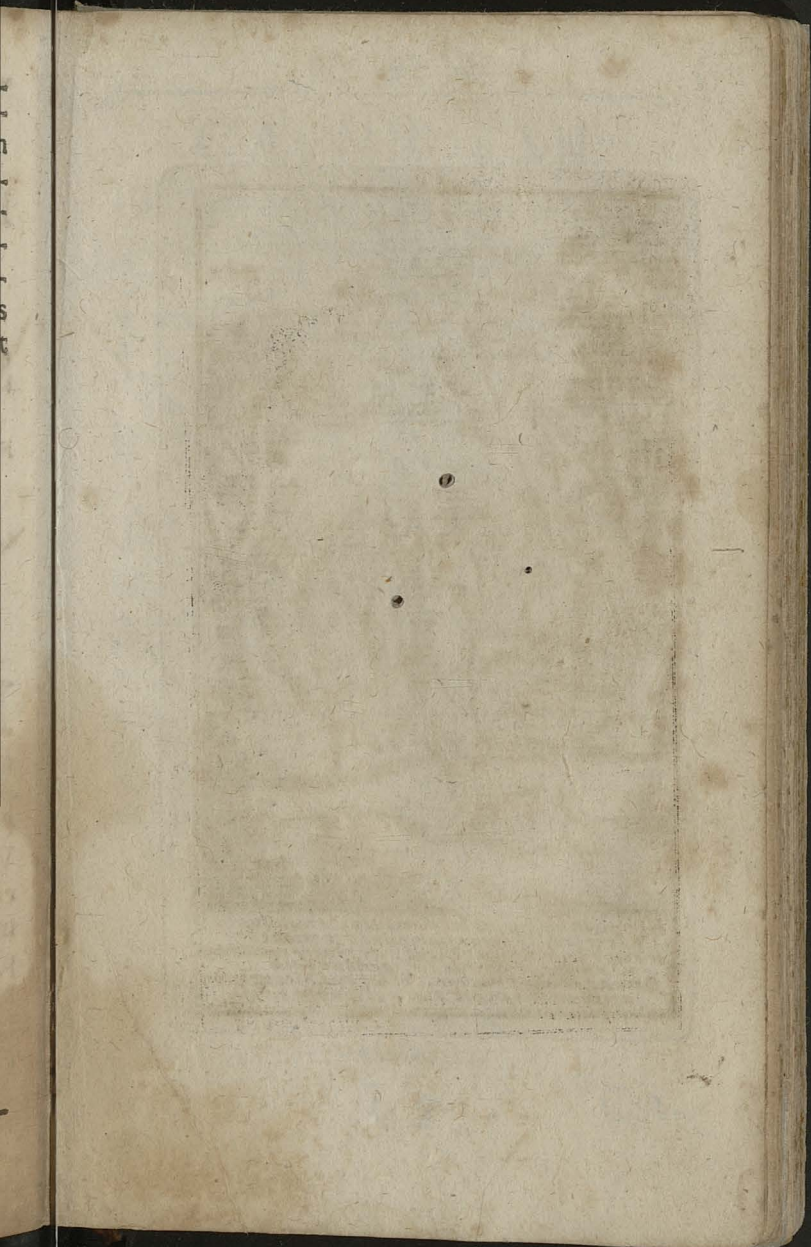
Transfisso murò fugit in auram abiens.

NUnquam tamen diabolus à sancti Viri poterat impugnatione quiescere. Et quia occulta jam adversus eum fraude nil poterat, non cessabat virus suæ malitiæ visibilitèr demonstrare. Aliquando namque Vir venerabilis dum in cella consisteret, ecce malignus Spiritus, ut est revera teterrimus, hispidus, horribilis, immensum cœpit sancto Viro terrorem incutere, & cum nimio furoris impetu mortem sibi minitans intentare. Cùmque Romualdus auxilium de cœlo imperterritus quæreret, & ut sibi

Christus succurreret, fiducialitèr exclama-
ret, mox antiquus hostis aufugiens, ipsum
cellæ parietem tanto iracundiæ felle per-
cussit, quod gravem fagi tabulam unius cu-
biti spatio, vel eo amplius fudit. In habi-
taculo igitur patentèr ostendit, quanta ad-
versùs habitatorem flamma crudelitatis
exarsit, & quodammodo scriptum reliquit
in pariete, quod occultum gerebat in
mente.

An sit Virginibus facienda dormuncula Sacris
 Consilio frater cunctus adesse volat
 hinc bona qua veniunt ditis cum nota sanctorum
 sint, ea permultis praepedisse studeat;
 Causa sed ut tandem molimina viderat, eius
 omnibus horribilis planetus in aure sonat.

CAPUT LXIII.

Item, de diabolo, qui orta inter
discipulos sancti Romualdi discordia,
vegetem percutiebat.

AN sit Virginibus facienda domuncula sacris
Consilio frater cunctus adesse volat.
Hinc bona quæ veniunt ditis cum nota legato
Sint, ea permultis præpediisse studet;
Cassa sed ut tandem molimina viderat, ejus
Omnibus horribilis planctus in aure sonat.

Rursus alio tempore cum Monasterium
Rancillarum Dei, quod est in Valle bona,
construere decrevisset, discordia mox inter
sancti Viri discipulos oritur, quia videlicet
alii nolunt, alii verò, ut fieret vehementer
insistunt. Cumque ante venerabilem Vi-
rum utraq; dissidentium partes diversa
utentes allegatione contenderent, coepit
diabolus ante portellam cellæ quasi malleo
vegetem sine cessatione percutere, & per
roboantem sylvam crebris audiebatur tun-
sionum ictibus intonare. Deinde cum jam
omnes unanimiter Monasterium fieri con-
cordassent, ecce malignus Spiritus, cunctis
audientibus ululare, plorare, & flebiles non
cessabat voces emittere. Postremò autem,
cum jam divisi ad suum quisque revertere-
tur hospitium, prosequabatur eos antiquus
hostis

hostis cum tanta tempestate & turbine , ut
 quasi omnia ventorum genera comovens ,
 totam sylvam radicitus evellere putaretur.
 Quidam verò fratrum increpans eum dixit :
Præcipio tibi in nomine Sanctæ Trinitatis immunde
Spiritus , ut desinas venire post nos ; & ita fugatus
 est. Jure quippe auctor discordiæ , com-
 posita pace , compulsus est infletum pro-
 rumpere , qui prius audiebatur crescente
 rixa gaudere ; & qui tunc quasi circulum
 vacui vasis abstrahere , & partes , quibus
 compactum fuerat ; dissipare tentavit , con-
 strictis jam in vinculo pacis , & charitatis
 compage discipulis , tristis
 abcessit.

uc
s,
ar.
t:
de
us
n-
o-
te
m
us
n-
is

CAPUT LXIV.

De districta vita, quæ tunc in
Sytria ducebatur.

Nescio vel Nitriæ, Sitriæ vel nomine dicam,
Quem tu cum sociis incolis Alme locum ?
Tanta fuit tua vita Pater ! pia vita tuorum,
Pastorum inde cohors æmula ut ipsa foret ;
Fit vigil , atque filens , orans^p , jejuna , colensque
Numen , & in dubium talia nonne vocent ?

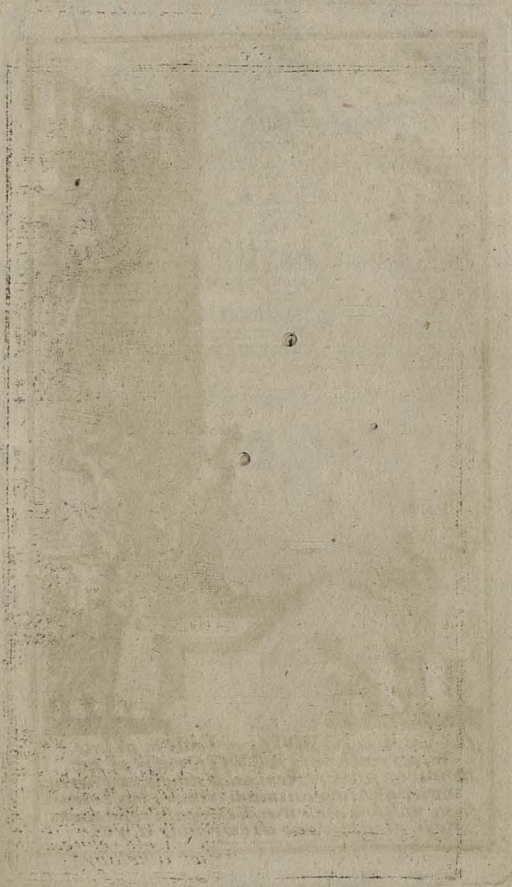
Taliter autem in Sytria vivebatur , ac si
ex similitudine, non solum nominis sed
etiam operis , altera denuò Nitria videretur,
omnes siquidem nudis pedibus incedentes,
omnes inculti, pallidi, & nimia omnium
rerum extremitate contenti. Nonnulli verò
damnatis januis clausi, ita mortui videbantur
mundo, velut in sepulchro jam positi ;
Vinum ibi nemo noverat, nec si etiam
gravissimam quisquis ægritudinem pateretur.
Sed cur ego de Monachis loquor, cum & ipsi
Monachorum famuli, ipsi quoque custodes
pecorum jejunarent, silentium tenerent,
disciplinas inter se invicem face-

facerent, & de quibuslibet verbis pœnitenti-
 am flagitarent? O aureum Romualdi sæ-
 culum, quod etsi tormenta persecutorum
 non noverat, spontaneo tamen martyrio
 non carebat, aureum, inquam, sæculum,
 quod inter montium & Sylvarum feras tot
 cœlestis Hierusalem cives alebat. Cum
 verò ibi fratres jam tanti essent, ut omnes
 illic habitare vix possent, tunc Romualdus,
 Monasterio ibi constructo, & Abbate præ-
 posito, inviolatum servans silentium, Bi-
 furcum secessit ad habitandum. Illic etiam
 volens Abbatem spiritualitè vivere, & re-
 ctitudinis vitam tenere, multam ab eo
 passus est persecutionis
 injuriam.

n^a
e^a
m
o
,
ot
m
es
,
ca
t
n
.

*FLXas Henrici Divvs per Venit In aVLas
 Vespere nll. Vero hoc Vociferatvs ei est.
 Henricus profert Romualdo amplexibus harenz
 Vestro optatam animam corpori in se meam.
 facto pulchra die vita documenta relinquens
 Regi, claustru uno dicitur inde abyt.*

CAPUT LXV.

De prophetia sancti Romualdi,
& colloquio ejus cum Henrico
Rege.

FLVXas henRIGI DIVVs perVenIt In aVLas,
Vespere nIL Verò hoC VoCiferatVs eI est.

Henricus profert Romualdo amplexibus hærens :

Vestro optarem animam corpõri inesse meam.

Facto pulchra die vitæ documenta relinquens

Regi, claustrò uno ditior inde abiit.

INtereà Imperator Henricus de ultra-
montanis partibus in Italiam veniens,
misit beato Viro deprecatoriam legatio-
nem, ut ad eum venire dignaretur, promit-
tens se facturum quæcunque præciperet, si
suum ei colloquium non negaret. Cúm-
que venerabilis Vir prorsùs abnueret silen-
tium frangere, cœperunt omnes discipulì
unanimitèr illum obsecrare, dicentes: *Ma-
gister, vides, quia nos, qui te sequimur, tanti jam
sumus, quòd hic congruentèr habitare non possumus;*
Vade

Vade ergò , si placet , & Imperatori magnum aliquod Monasterium quære , & multitudinem te sequentium ibi constitue. Quibus Vir sanctus , nescio , si accepta jam revelatione , aut subita Dei inspiratione fidentè scripsit : Scitote , quia Montis Amiati Monasterium ex dono Regis habebitis ; considerate tantummodò , quem illic Abbatem constituere debeatis. Igitur inviolato silentiò perrexit ad Regem. Cui Rex protinùs assurgens , ex magno cordis affectu in hanc vocem erupit , dicens : O utinam anima mea esset in corpore tuo ! Quem mox , ut loqueretur , suppliciter obsecrans , ipso die hoc impetrare non potuit.

Postèra autem die , Romualdo ad palatium veniente , ecce Teutonicorum multitudo certatim hinc inde concurrunt , capita salutantes humiliter flectunt , villos quòque pelliceæ vestis , qua erat indutus , anxie decerpentes pro sacris reliquiis in Patriam portaturi , studiosè recondunt. Quæ videlicet res venerabilem Virum tanto mœrore dejecit , ut nisi discipulis obstantibus acquiesceret , ad cellam protinùs rediret. Ingressus igitur ad Regem non pauca sibi locutus de restituendo jure Ecclesiarum , de violentia potentum , de oppressione pauperum : & post multa , unum sibi pro suis discipulis Monasterium petiit.

Cui

Cui postmodùm Rex Montis Amiati Mona-
 sterium tradidit, & Abbatem, quia multis
 erat malis obnoxius foras ejecit. Ubi Vir
 sanctus quanta adversa perpeffus sit, non
 solùm ab eo, qui ejectus fuerat, sed etiam
 ab illo, quem ipse ex suis discipulis Abba-
 tem constituerat, ille quidem perferre pa-
 tientissimè potuit; nos referre, etiam si ad-
 esset facundia non valemus. Sed qualitèr
 illum Deus in cunctis adjuverit, uno exem-
 plo monstrare sufficiat, ut prudenti cuili-
 bet, quid etiam in reliquis evenerit,
 innotescat.

*nulla est in iustos, Sathana q̄q̄, malisq̄ potestas,
 imo hi sepe illo vindice facta lupit
 contigit haud aliter monacho male mente gerenti
 quā Patrem e medio tollere morte queat.
 nam vice conuersa is perisset colla ligante
 demone, Sanctus ubi ferre negasset opem.*

CAPUT LXVI.

De Monacho, quem diabolus
strangulare cœpit, sed sanctus
Romualdus eripuit.

Nulla est in justos, Sathanæque, malisque potestas,
Imò hi sæpè illò vindice facta luunt.

Contigit haud alitèr Monacho malè mente gerenti,

Qua Patrem è medio tollere morte queat.

Nam vice conversâ is periisset colla ligante

Dæmone, Sanctus ubi ferre negâisset opem.

Monachus quidam vesano adversùs
eum furore succensus, pilum laten-
tèr exacuit, & eum reponens, ut beatum
Virum interficeret, rspec̄tare congrui oc-
casionem temporis cœpit. Nocte verò
dum depressus sopore quiesceret, eccè vi-
det malignum Spiritum in se immanitèr ir-
ruentem, qui retortam in collum ejus mit-
tens, tanta ferocitate conabatur guttur
ejus astringere, ut jam ille cogeretur fun-
ditùs expirare. Tunc Monachus in extre-
mo jam spiritu positus, Romualdum, ut

sibi succurreret, obsecravit. Qui, ut Monacho videbatur, protinùs advolans, de manibus eum iniqui hostis eripuit. Hic igitur mox experrectus, ad pedes venerabilis Viri prostratus advolvitur; ut allisionem cervicis aspiciat, deprecatur; confiteri etiam crimen suæ malitiæ non veretur. Postremò conservatæ vitæ sibi gratias retulit, & pœnitentiam tanti reatus accepit. Et ità qui Romualdo vitam insidiatur eripere, jam per eundem sanctissimum Virum, & suam meruit conservare, & cui inferre mortem studuit, per eum suæ periculum mortis evasit.

Mo-
, de
igi-
bilis
nem
teri
Po-
lit,
Ec
re,
&
re
m

quem pro condenda reperit Romualdus eremo.
 iste repentino clauditur imbre locus,
 Sint animo, esurie fratres iam iam perituros,
 excitat, et spondet proxime adesse adipes;
 Sponsa eni eveniunt, dum panis, merogq, refertas
 corbes non noti tres posuere viri.

CAPUT LXVII.

De sancto Romualdo, qui circumclusus aquis, cibum sibi deferendum cœlitus agnovit.

Quem pro condendâ reperit Romualdus eremo,
 Iste repentino clauditur imbre locus.
 Sint animo, esurie fratres jam jam perituros
 Excitat, & spondet proximè adesse dapes.
 Sponsa, en! eveniunt, dum pane, meroque refertos
 Corbes non noti tres posuere viri.

Habebat autem Sanctus consuetudinem, cum Monasterium teneret, ut nisi cum jejunaret, ad communem mensam cum fratribus quotidie veniens, unum quidem pulmentum comederet, postmodum verò lectioni, vel quid etiam apud unumquémque ageretur, intentus, de reliquis non gustaret. Quadragesimali verò tempore nisi necessitate inevitabili cogeretur, in cellula jugiter morabatur. Dum igitur prædictum Cœnobium Vir beatissimus regeret, quadragesimali jam propinquante jejunio, quærebat cum discipulis per vicina montium loca, ubi eremum facere potuisset. Dùmque longas in quærendo moras protraherent, repentiè aquis undique circumfluentibus ità conclusi sunt, ut nec ipsi jam redire, nec de Monasterio quisquam

quam ad eos posset aliquatenus transvadare. Vivebant autem ex aliquantis castaneis, quas secum detulerant. Cùmque dies dominicus advenisset, & alia cibi spes nulla jam superesset, cœperunt fratres pauculas, quæ remanserant, castaneas deglovere, & jam quodammodò dubitantes ultimum ex eis convivium præparare. Romualdus autem, ut erat semper alacri vultu, fidentèr ait: *Quia nisi Deus sibi panem per aliquem mitteret, ipso die nullatenus manducaret.* Discipuli verò mirantes inter se, in qua spe hoc ille præsumeret, certi tamen, quia Magister incautè aliquid vovere non posset, cibum, jam tantæ solemnitati congruum cœperunt fiducialitèr expectare. Sexta igitur diei hora jam propinquante, ecce tres viri onusti pane, & vino, & aliis cibis adveniunt, qui se de longinquis partibus cum multo labore pervenisse dicunt. Tunc itaque spirituali omnes repleti gaudio, benedicentes Deum, paritèr cibum sumunt: & beatum Virum per revelationem hoc cœlitùs agnovisse, indubitantèr agnoscunt.

da
eis,
do
ulla
las,
, &
ex
au-
nter
itte-
puli
ille
r in-
um,
epe-
itur
viri
dve-
cum
itá-
ene-
: &
oc

CA-

*facta Semel veniente Patre est turba anxia fratrum,
 unde parent Sancto fercula digna viro.
 Confidit meritis Romualdi, et flumina tentat,
 flumina, quæis nullo tempore piscis erat;
 Vix virgam frater fluxy projecit in alveum;
 iam sua mox hamo penultima præda fuit.*

CAPUT LXVIII.

De pisce , qui inventus est in
arenti rivo meritis S. Romualdi.

FActa semel veniente Patre est turba anxia fratrum ;

Unde parent Sancto fercula digna Viro ?

Confidit meritis Romualdi , & flumina tentat ,

Flumina , quæis nullo tempore piscis erat.

Vix virgam frater fluvii projecit in alveum .

Jam sua mox hamo pendula præda fuit.

Quodam tempore venit Vir venerabilis
Sytriam , qui , cum adhuc jejunus
esset , & fratres utpotè in arduis montibus
piscem , quem ei ad comedendum appone-
rent , non haberent , cœperunt inter se quo-
dammodo confusi erubescere , & quid pro
tam venerabili hospite acquirere potuis-
sent , anxie cogitare . Tunc frater quidam ,
puto , divinitus inspiratus , ad siccum pænè
rivum ; qui juxta præterfluebat , cum festi-
natione cucurrit : ubi nimirum & aquæ exi-
guum erat , piscis verò illic visus nunquam
penitus fuerat . Cœpit itaque frater Deum

devotè deposcere, ut qui Israelitico populo aquam potuit ex arida petra producere * ipse sibi dignaretur piscem in arenti rivulo demonstrare. Confestim igitur, missa manu in exigua aqua piscem reperit, qui beato Viro ad refectiorem abundantè sufficere potuit. Deo scilicèt servo suo providente convivium, inventum est in saxoso, & arido monte, velut in piscosa valle, vivarium. Sed quia de vita beati Viri hæc, quæ nimis paucæ de multis dicta sunt, sufficere credimus, jam ad transitum veniamus.

* Num. 20. vers. 11.

CAPUT LXIX.

De transitu sancti Romualdi.

Mortis adesse suæ Romualdus tempora cernens
 Ad Vallem Castri se statione locat.
 Ut fieret multis retrò quod dixerat annis,
 Nempè ibi se vitæ claudere sine dies.
 CLAVSIT, & est IpsI post DVros eCCe Labores
 Optata ò toties! nVnC sine fine qVies.

Vir denique sanctus per multa alia habitavit loca, multa alia præcipuè à suis discipulis perpeffus est mala, plura quóque per eum sunt facta miracula, quæ nos describere ideò prætermittimus: quia longioris styli prolixitatem vitamus. Post cuncta igitur habitationum suarum loca, cum jam finem suum imminere conspiceret, tandem ad Monasterium, quod in Valle de Castro construxerat, rediit, ibiq; propinquan-tem obitum indubitanter expectans, cellam sibi cum oratorio ædificari, in qua recluderetur, & silentium usque ad mortem servaret, instituit. Sanè viginti annis ante finem vitæ suæ, discipulis suis manifestè prædixerat: quia in prædicto Monasterio oporteret eum quiescere, nullóque astante, vel funeri exequias dependente, expediret eum Spiritum

tum exhalare. Facto itaque reclusario, cum mens ejus in eo esset, ut mox includi deberet, cœpit corpus ejus magis, magisque molestiis ingravescere, & deorsum jam velut non tam languore, quàm decrepiti longævitate senii declinare. Nam à medio ferè anno nimia sibi flegmatis abundantia cum ipso læsi pulmonis marcore defluerat, & gravi eum tussis anhellatione vexabat. Non tamen propter hoc Vir Sanctus, vel lecto decumbere, vel in quantum possibile erat, soliti rigorem jejunii acquieverat relaxare. Quadam igitur die cœpit paulatim corporis virtute destitui, & ingruente molestia graviùs fatigari. Sole itaq; jam ad occasum vergente, præcepit duobus fratribus qui astabant, ut foras exirent, cellulæ post se januam clauderent: celebraturi verò sibi matutinos hymnos ad eum diluculo remearent. Cùmq; illi de ejus fine solliciti velut invitati exirent, non statim ad quiescendū properant, sed nè Magistrum obire contingeret, anxii, pretiosi thesauri talentum propè cellulam latentes observant. Aliquandiu igitur commorantes, cum deinceps curiosis auribus attentius auscultarent, & néque motum corporis, néque sonum vocis audirent, jam quod venerat, veraciter opinantes, impulsa januâ velociter irruunt, lumen accendunt, & beata animâ in cœlum rapta,

rapta, supinum jacere sanctum cadaver inveniunt. Jacebat itaque velut neglecta tunc cœlestis margarita, in summi postmodum Regis ærarium honorificè reponenda. Nimirum, qui sic obiit, ut prædixit, illuc transivit, quò speravit. Vixit autem Vir beatissimus centum viginti annis, ex quibus viginti expendit in sæculo, tres duxit in Monasterio, nonaginta septem in eremitico transegit proposito. Nunc igitur inter vivos cœlestis Jerusalem lapides ineffabilitè rutilat, cum ignitis beatorum Spirituum turmis exultat, candidissima stola immortalitatis induitur, & ab ipso Rege Regum vibrante in perpetuum diademate coronatur.

70.

*In vitâ quantus fuerit Romualdus, abunde es
doctus, post mortem, nunc cape, quantus eras:
Obsequium in Divo Sacrum duxere Sacerdum,
Vestis ubi Sancti pars Sacra tenta fuit;
horrendis daemones hinc clamat locibus: hæc hæc
tartara me cogit mæsta subire et aby.*

CAPUT LXX.

De dæmoniaco per particulam
cilicii ejus sanato.

IN vitâ quantus fuerit Romualdus , abundè es
Doctus , post mortem , nunc cape , quantus erat.
Obsessum in Divo sacrum duxêre Sacellum ,
Vestis ubi Sancti pars sacra tenta fuit.
Horrendis dæmon hinc clamat vocibus : hæc hæc
Tartara me cogit mæsta subire , & abiit.

Post sacratissimum autem Viri venera-
bilis obitum , quanta miraculorum signa
per eum Deus ostenderit , quis quæret trans-
acta legere , cum frequentèr valeat , & no-
va videre ? Quia igitur ea , quæ apud Sepul-
chrum ejus fiunt , miracula , tanta sunt , ut
meliùs putemus cuncta silentiò præterire ,
quàm pauca narrare ; duo solummodò , quæ
per eundem beatissimum Confessorem ali-
bi facta sunt , sufficiat nobis exponere. De-
nique frater quidam , qui Sancti Viri disci-
pulus fuerat , parvam basilicam pro anima
sua Monasterio dederat , ad quam videlicèt
basilicam extremitatem manicæ præscissam
ex beati Viri cilicio misit , & sub altari ho-
noricè recondi præcepit. Quam tamen
gerulus sub altari , sicut jussus fuerat , collo-
care neglexit , sed missam in rimam parietis
incautè dereliquit. Factum est postea , ut
dæmo-

dæmoniacus quidam ad prædictam duce-
retur Ecclesiam., Cùmque astans in medio
huc, illucque rotans caput cuncta undique
circumspiceret, tandem torvos oculos in
ipsum parietem terribilitèr cœpit infigere,
& intentus illuc, ubi sancti cilicii jacebat
particula, crebris non cessabat vocibus ex-
clamare: *Ille me ejicit, ille me ejicit*, & ità cla-
mans protinùs ab eo expulsus est. Hinc
ergò jure perpenditur, quid per semetipsum
apud Divinam Clementiam impetrare non
possit, ante cujus brevissimam vestimenti
particulam demonstrare non potuit; & qui
talìa absens exhibet, quid per corporis
præsentiàm non exercet.

ce-
dio
que
in
re,
pat
ex-
la-
inc
um
on
nti
qui

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

A-

Ecce sua rapuit Vicina for te iuencam
 Villicus, et denuo restituisse negat;
 hæc gallinarum ferit binos im pigra pullos,
 ad tumulum Sancti conq̄ueri vunda Viri;
 mirum! percutitur fur; nescius unde; Sagitta
 sic præ dando aly's præda fit ipse necis.

CAPUT LXXI.

De Villico, qui vaccam rapuit,
& statim extinctus est.

ECce suæ rapuit vicinæ fortè juvencam
Villicus, & denuò restituisse negat.

Hæc gallinarum fert binos impigra pullos
Ad tumulum sancti conqueribunda Viri.

Mirum! percutitur fur (nescius unde) sagittâ:
Sic prædando aliis, præda fit ipse necis.

ALio quóque tempore Castaldius qui-
dam pauperulæ mulieri vaccam vio-
lentè abstulit, & eam vociferantem, mul-
tisque precibus obsecrantem audire con-
tempfit. Illa protinùs accurrens, duos
gallinarum pullos ad Ecclesiam, quam su-
pra memoravimus, detulit, & eos secum
ante altare projiciens, hujusmodi verbis
clamare flebitèr cœpit: *Hem sancte Romualde!
exaudi miseram, nè despicias desolatam, & redde
mihi gubernatricem meam injustè sublatam.* Mira-
res, vix adhuc villicus cum ipsa rapina à
domo mulieris abierat, & continuò emis-
sione sagittæ percussus, vaccam in eodem
loco dimisit, deinde domum perveniens,
protinùs expiravit.

¶ (†) ¶

CA-

*fluxis quinq; annis venerabilis ossa Parentis
 qua cogeret, capra ut conficeretur agunt
 sera at nocte sene & fratri non cogit abstant
 Vrna ab hac sancti non Capit ossa Vri
 dicta stupent, sed max tumulum miserandis probandis
 integer inventus nam Romulus erat.*

CAPUT LXXII.

De corpore S. Romualdi fano
post quinquennium invento.

FLuxis quinque annis venerabilis ossa Parentis
Quæ caperet, capsâ ut conficeretur, agunt.
Sera at nocte senex fratri non Cognitus adfians,
Vrta (alt) hæc sancti non Capit ossa Viri.
Dicta stupent, sed mox tumulum referendo probantur:
Integer inventus nam Romualdus erat.

Post quinquennium verò à Sancti Viri
obitu, data Monachis à Apostolica Se-
delicentiâ, ut supra venerabile corpus ejus
Altare construerent. Azo quidam frater syl-
vam petiit, quatenus modicam capsam fa-
ceret, quæ sancti Confessoris ossa & pulve-
rem tantummodò capere potuisset. Nocte
igitur secuta, dormienti cuidam fratri, ve-
nerabilis quidam Senex apparuit, quem pro-
tinus interrogans, ait: *Ubi est hujus Monasterii
Prior?* Quod cum ille se scire negaret, illicò
Senex addidit: *Pro fabricanda, inquit, capsâ
ire in sylvam studuit, sed beati Viri corpus in tam
exiguum vasculum non intrabit.* Postera igitur
die Prior composita capsâ, revertitur, &
mox à fratre, qui visionem viderat, quæ
illum causa ad sylvam invitâisset, inquiritur.
Quod cum ille velut labore defessus, dice-
re noluisse, illicò frater, & sui causam iti-
neris

neris retulit, & quod ipse viderat, exponendo per ordinem, non celavit. Defosso igitur tumulo, ita propemodum totum sancti Viri corpus sanum, illibatumque reperiunt, velut tunc fuerat, cum sepulturae illud primitus tradiderunt, excepto, quod tenuis quaedam mucoris lanugo in quibusdam ejus membris excrevisse videbatur. Rejecta igitur modica capsâ, quæ facta fuerat, illicò vas aptum ad mensuram beati corporis præparant, & in eo sanctarum Reliquiarum patrocinia recondentes desuper Altare solemniter consecrant. Obiit autem Vir beatissimus Romualdus decimo tertio Kalendarum Juliarum regnante Domino nostro JESU Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto vivit, & gloriatur per infinita sæcula sæculorum,

A M E N.

Qua-

*Quaedam alia , quæ ad vitam
sancti Romualdi spectant , ab eo-
dem Divo Petro Damiani sparsim
descripta.*

Sancti Romualdi modestia , at-
que prudentia ex Tom. 1. Lib. 6.
Epist. 26. pag. 288. A.

BEatus aliquando Romualdus rediens à
Sybillæ Comitissæ colloquio, comitan-
ti, fertur, callidè dixisse discipulo: *Quàm
elegantis*, ait, *& venusti vultûs fœmina, nisi, proh
dolor! unius oculi dispendio laboraret?* Cui disci-
pulus: *Absit, Magister*, inquit, *sicut decora cer-
tè facies, ita quòque oculi, prout sagacitè depre-
hendi nihilominus incolumes vigent.* Quem Ma-
gister acerrima protinùs animadversione
corripens, *Et quis te*, inquit, *in faciem fœmi-
narum respicere docuit?* Tunc ille circumven-
tum se esse respiciens, pœnitentiâ ductus,
erubuit: & de cætero cautiozem se fore,
obstinatissima pollicitatione
devovit.

Sancti Romualdi consilium, ut
sobrietatem seruemus, & hypocrisim
fugiamus. Ex eadem Epistola
pag. 290. E.

NEc ineptus applices, quòd sæpè suis discipulis Vir Domini ROMUALDUS agebat : *Fratres ! inquit, cum in quorumlibet conventu reficitis, intentis ad cibum cæteris, in ipso refectionis initio parcite; & cum jam illis ex parte satisfactum fuerit, vos enchoate, quatenus & hypocrisis notam possitis evadere, & sobrietatis regulam sine offensione seruare.*

Ordo persolvendi Psalterium,
pro vivis, à sancto Romualdo institu-
tus. Ex Tom. 3. Opusc. 15. cap. 19.
pag. 151. F.

Psalterium, quod est vivorum, cum illis
dicitur additamentis, quæ beatus Ro-
mualdus apponit, quæ etiam nos non gra-
vemur inferere; nè nos conqueratur fortè
Novitius, quæ sibi magnopere noscenda
sunt, præteriisse. Decursis planè quinque
Psalmis, protinùs subinfertur: *Gloria tibi
Trinitas, æqualis una Deitas, & ante omne sæculum,
& nunc, & in perpetuum. Orate pro nobis omnes
Sancti Dei, ut digni efficiamur promissionibus Domi-
ni Dei nostri JESU Christi. Pater noster. His ex-
pletis mox subditur: Adjutorium nostrum in
nomine Domini, qui fecit cælum & terram. Et
evolūtis aliis quinque Psalmis, tunc dici-
tur: Te Deum Patrem ingenitum, te Filium uni-
genitum, te Spiritum sanctum Paracletum, sanctam
& individuan Trinitatem, toto corde & ore confite-
mur, laudamus, atque benedicimus, tibi gloria in
sæcula, Amen. Domine Deus in adjutorium meum
intende. Domine ad adjuvandum me festina. Con-
fundantur & reveareantur inimici mei, qui quærunt
animam meam. Adjutor meus, & liberator meus
esto, Domine nè tardaveris. Gloria Patri, & Fi-
lio, & Spiritui sancto. Quo finito rursùs dici-
tur:*

tur: *Adjutorium nostrum in nomine Domini.* Hæc igitur per quinquenos Psalmos alternatim semper adduntur, donec Psalterium cum tribus dominicalibus, nec non & totius hebdomadæ canticis expleatur. His etiam non neglectis, quæ in fine Psalterii videntur adjecta, videlicet, *Te Deum laudamus. Nunc dimittis Domine servum tuum; duobus symbolis: Gloria in excelsis Deo; Pater noster, cum fide Catholica.* Postremò litanix cum orationibus hæc omnia consueto fine concludunt.

San-

CAPUT I.

Quomodo cultus erga sanctum
Romualdum creverit, ac iterum
decreverit.

OMnibus est tumulus Romualdi factus asyllum,
Ex quo sanus abit, qui miser ante venit.
Hinc puer, hincque senex extollunt carmine laudis
In Sancto Trinum magnificando DEUM:
Sed mox surrepit Romualdi oblivio tanta
Ejus multo ut erat tempore nemo memor.

Postquam sanctissimo Romualdi Cor-
pori de publico Sedis Apostolicæ in-
dulto Altare fuisset consecratum, quatenus
sic in gloria & honore à fidelibus haberetur
etiam in terris, cujus Beata anima super
opera manuum suarum ab Altissimo jam
esset constituta in Cœlis, tanta, in Sanctum
coeperat populi Devotio, ut nulla jam
mentis angustia, nulla corporis esset affli-
ctio, quæ, ab eo per firmam fiduciam non
quæreretur sublevari, & ubi nullum huma-
num supererat remedium, ibi postularetur
potens Romualdi intercessio, & quidem
non invanum: fideliter enim omnibus om-
nia factus, quid valeret, quidque posset Di-
vina in se dispensatione ubertim ostende-
bat,

bat, infirmis pristina dandō lætari sanitate,
 afflictis & corde mœstis jucundam red-
 dendo hilaritatem & animi lætitiā, ma-
 lignis Spiritibus infestatis omnimodam tri-
 buendo liberationem ; Sed quemadmo-
 dum nihil in hoc Sæculo diu durare conspi-
 citur, cum omnia vicissitudini cernantur
 subjecta : præsertim cor hominum ; quod
 omni citiùs ex arbore pendente folio quo-
 vis minimo etiam levitatis ventō movetur,
 ita haud secùs ista florens in Divum Devo-
 tio & ardens honorandi fervor evanesce-
 bat, quin immo vix non penitùs tradebatur
 oblivioni. Nihilominùs quidam quomo-
 docùnque mājori plebjs parte (ingratorum
 more) infrigescente suo laudabiliter incæp-
 to firmi ac constantes perstiterunt ; pro-
 cul dubio prioribus stygio & Romualdi (si-
 cut in vita, ita post ejus transitum) hoste
 semper infestissimo incitatis - posterioribus
 verò Dei singulari providentiā & disposi-
 tione ad perseverandum in amoris erga
 Romualdum teneritudine animatis, ut su-
 perbi Acharontis principis pro sui ipsius
 confusione redderetur nisus & conatus in-
 validus, Romualdi autem pro Dei gloria
 veneratio non modo non iminueretur, sed
 mirum in modum aucta cerneretur
 & ampliata.

CAPUT II.

Quomodo corpus sancti Romualdi incorruptum inveniatur.

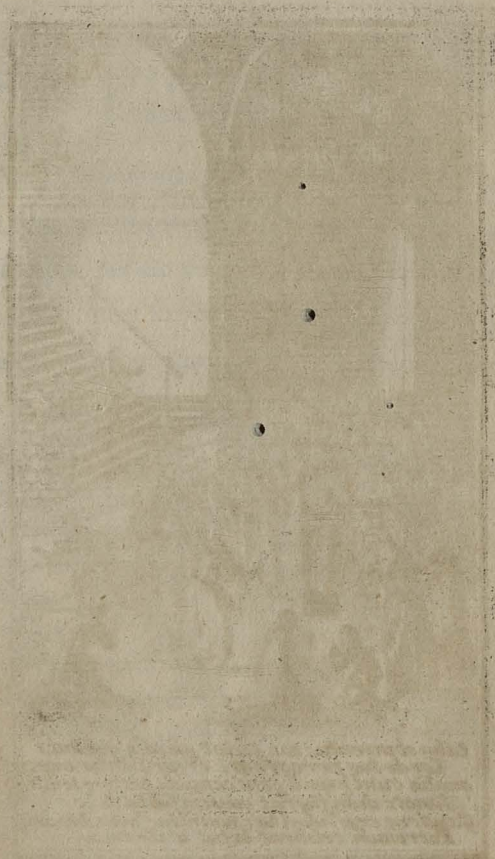
Hinc sic inculti quatuor per secula Sancti Spargitur ex Castro corpus abesse sacrum, Quò motus reliquòs frater vehementiùs unùs Rem sit ut expertus, tale quid ausus erat: soLLICito penetrat geLIDI Cor saLCE sepVLChri: heV patet! & saCer est Integer eCCe parens.

EX eo, quod tot, tamquò frequentia miracula fieri ampliùs non viderentur ad sanctissimi Patris sepulturam (super quo minimè fuisset mirandum, cum nemine pulsante non aperiatur, & petente nullo dari non soleat) spargebatur passim Sancti Corpus in Valle de Castro non ampliùs quiescere, sed Deo suis ex secretis judiciis permitente sublatum, & alium in locum, ubi majori in honore haberetur, esse transportatum; hac vulgi (dæmone spargente) opinione non levitèr tangebantur Vallis de Castro incolæ, inconsolabilique invadebantur tristitiâ, sed qui suos optimè novit consolari, Deus, eorum quòque sciebat abstergere tristitiæ lachrimas, & nubila mutare in serenitatem; quidam enim prædictæ Vallis Religiosus præ reliquòs tristem hunc populi sensum vehementiùs sibi cordi summebat,

mebat , hinc secum concludit experiri vel-
 le, si ita esset , ut dicitur , Corpus nè sui Pa-
 rentis sublatum sit , an secus? quare nocte
 quadam intempesta (Anno Dñi 1466. primo
 Decembris) cæteris confratribus è choro
 discedentibus unus ille in Ecclesia remanet,
 & dum credit omnes alto jam sopore op-
 pressos , séque securiùs suum adimplere in-
 tentum posse , sepulchrum Divi effodere
 cœpit , & multis post laboribus loculum
 tandem offendit , quo aperto sancti Romu-
 aldi incorruptum, ac integrum corpus re-
 perit , cujus aspectus gravis & venerabun-
 dus, levi solùm mucore notatus. En! hoc
 conspectu nescio præ lætitia inventi , an
 conscientiam audaciam corripiente eò stu-
 poris devenit & timiditatis , ut se vel ex lo-
 co movere non valeret , compedibusq; sibi
 quasi à Sancto ad rei veritatem luci mani-
 festius aperiendam retineri fuit
 visus.

el-
pa-
ste
no
ro
et,
p-
n-
re
im
u-
e-
n-
oc
n-
u-
o-
bi
i-

1-

talia obinventas non gestat gaudia gemmas
 Corde suo peragrans: crede: viator inops:
 qualia cum populo gens candida pectore sentit
 Sancti dum fuerat conscia facta sui:
 Gaudens ergo suum hæc veneratur honore parentem
 Patronum celebrat lætus at ille suum.

CAPUT III.

Inventio sanctissimi Corporis
divulgatur, cujus cultus & reve-
rentia reviviscit.

TAlia ob inventas non gestat gaudia gemmas
Corde suo peragrans (crede) viator inops ;
Qualia cum populo gens candida pectore sentit ,
Sancti dum fuerat conscia facta sui :
Gaudens ergò suum hæc veneratur honore Parentem ,
Patronum celebrat lætus at ille suum .

ORto jam sole Monachus Sacristiæ Præ-
fectus Ecclesiam intrans hunc in tem-
plo collegam suum pridie spontè sua reclu-
sum vix non majori alterius percussus ter-
rore invenit , causam , ejusque effectum .
sciscitatus rem ex integro Abbati defert ,
qui totum illicò Conventum in unum con-
venire mandat , ac coram audax nimis Mo-
nachi illius facinus increpat , non tam cor-
de quidem , quàm ore : cùm tam felicitis rei
eventus acrimoniæ illius modum posuerit ;
ob quod ingenti omnes repleti gaudio sa-
ceras reverentur reliquias , nec non magna
cum

cum admiratione honorant Sancti habitum, qui illæsus, ac ab omni vermium, serpentumque corrosione immunis spectabatur, subtus autem inveniebant vestem cilicinam (qua indutus animam exspiravit) salvam pariter & integram: agebant igitur Deo in hoc multum mirabili gratias, quia Servo suo non dederat videre corruptionem, cum anima intra beatitudinis gloriam jam 440. ferè antè annos receptâ, corpus corruptibile inventum fuerit incorruptum. Abbas igitur æqui, bonique consulebat hæc vicinis locis promulgare tam ad notam antè sibi injustam abolendum, quàm ad populo nova auditu jucundissima insinuandum: Hinc primitus Fabrianensis Conventus Priori (cujus Monasterium tanquam membrum Valli de Castro subjectum erat) dein Episcopo Camerini ordinario & diocesano patefieri jubet, qui ibidem incunctanter comparet aure percepta oculo periclitaturus, & omninò dictis conformiter invenit, non sine magna animi lætitia & consolatione; quare præsentibus quadraginta dierum indulgentias concedit, corpusque gloriosum cunctis inibi confluentibus spectabile exponit, tangere tamen reverentiæ ei debitæ causâ severè inhibendo; in brevi tantus populi crescebat concursus, ut undique processionaliter ad sacras Romualdi reliquias

quias videndas, venerandas, & colendas
 accurrerent & tanta quidem pia cum im-
 portunitate, ut jam non amplius ab eorum
 contactu custodiri potuerit, ob quod ne-
 cessitabantur Mōnachi conficere urnam, in
 quam illos reponerent, relicta solūm fene-
 strellâ, per qualem venerabile caput con-
 spicere liceret, talitèr ut universalis illius
 territorii Patronus in omni cultu & vene-
 ratione per 14. iterum annos, nempè ab
 Anno Domini 1466to Romualdus conser-
 vabatur usque ad Annum
 1480mum.

*bIno CLasenslo VenIt In CoLa VaLLI In aDes
 notas reLLIqVIas raptet ab InDe patrIs .
 quas vix sacrilegis manibus tetigere, rugbant,
 et mox in cineres est resoluta caro .
 hocce nihil pavide sacco vili ossa reponunt ,
 et sub secretos occuluere gradus .*

Qu
 B
 Quas
 Hocce
 A
 Tha
 Roc
 ubi
 capt
 mot
 gita
 to su
 aded
 rium
 rens
 port
 nem

CAPUT IV.

Quomodo Corpus sancti Romualdi furto sit ablatum.

BINVS CLassensis VenIt InCoLa VaLLIs In æDes
 notas reLIqVIas raptet abInDe patrIs.

Quas vix sacrilegis manibus tetigêrè , rûebant ,

Et mox in cineres est resoluta caro.

Hocce nihil pavidi sacco vili ossa reponunt ,

Et sub secretos occuluère gradus.

ANno 1480. duo Monachi in Monaste-
 rio Classensi professi (unus nomine
 Thaddæus Sacerdos , Lajcus alter nomine
 Rochus) in Valle de Castro adveniunt ,
 ubi charitativè & fraterno cum affectu ex-
 cæpti per dies aliquot moras trahunt. Hi
 moti zelô (ut iis saltem parebat) bonô co-
 gitant sancti Patris Romualdi Corpus fur-
 to subducere , illúdque secum in suum non
 adeò à Ravenna procul distans Monaste-
 rium , Classense dictum (ubi Sanctus hic pa-
 rens vota sua religiosa Deo voverat) as-
 portare ; Ad hanc pessimè factam resolutio-
 nem suam in effectum deducendam nocte

una studiosius sibi electâ in Ecclesia manent
ambo, Sancti tumulum aperiunt, & ecce!
quàm mirabilia, sed simul, quàm terribilia
sunt Dei judicia! vix impias & sacrilegas
manus suas extenderant, corpus tantorum
annorum spatio semper incorruptum cor-
ruit, carnes disparent, & in scineres resol-
vuntur: * O casum rarum! casum ad me-
tum, tigridi etiam & leoni incutiendum
sufficientem! homines tamen sub nde à ra-
tione ipsis bestiis remotiores inconcussi
manentes de malo in pejus abeunt, cujus
probam impii hi non Re-sed irreligiosi po-
suerunt, non solùm non terrentur tam ter-
ribilis casûs eventu, sed alter alterum in-
tuentes ossa sacra atq; melius abscondendum
vili sacco injecta in angulo quodam domûs
recondunt; Illuscente die altero duo hi ne-
quam primi sunt, qui hujus pretiosæ gem-
mæ furtum proclamant ad talitèr longiùs à
se patrati suspicionem omnem amoven-
dam; Lugent cum lugentibus, tristantur
cum tristibus, & quærunt cum quærenti-
bus. Ast exsanguis ferè conventus ille
suo cum Abbate, quid agerent, quidvè
facerent præ dolore amissi sanctissimi sui
Parentis nesciunt, examinant omnes cel-
larum angulos, perlustrant cunctas Ec-
clesiæ latebras, rimantur sacristiæ quæque
inti-

* Proprium Camaldulense 7mo Februarii Lect. 5. 6c.

intima, quærunt, requirunt, quos, qualesque retrò actis diebus nutriêrint hospites diligentèr in memoriam revocant, è quorum numero beneficiorum immemor unus fortè furtum hoc comittere non erubisset; anxiùs inquirunt, si fors furis vestigium pateat aliquod, orant, plorant, domùmq; viduam amaris gemitibus totam replent, circum euntes extra se ipsos cogitant ac concludunt: forsan ob sua peccata, se tali fuisse orbatos thesauro, sine Patre nunc esse filios, sine tutore pupillos & orphanos; verùm omnia erant vana, oleum & opera in quærendo erat perdita: unde, nuntios varios in diversa loca ablegant, si fortè de sublati sui Romualdi reliquiis aliquid innotesceret; at etiam hæc diligentia erat inanis & superflua, dum quærunt foris, quod intùs (licèt inscii) habebant.

*Heu! deflente suum Castrensi prole Parente
 Crimen primo aliud iunxit utero, latro;
 Nocte Sacristiae foribus violenter apertis
 obvia surripiunt vasa sacrata Deo;
 Tandem cum duplici mulus sic esset onustus
 furto, sollicitas arripuere fugas.*

D
 I
 N
 T

 A
 ibid
 stra
 au/s
 ptu
 puli
 qua
 sum
 quic
 om
 folio
 cess
 Ab

CAPUT V.

De investigatione, furum, iis- que inventis.

Heu ! deflente suum Castrensi prole Parentem
 Crimen primo aliud junxit uterque latro,
 Nocte Sacristiæ foribus violentè apertis
 Obvia surripiunt vasa sacrata DEO:
 Tandem cùm duplici mulus sic esset onustus
 Furto, sollicitas arripuère fugas.

ABbas plenus anxietate animi, omnique
 consiliò destitutus Fabrianum residens
 ibidem Vallis de Castro Regimen & Magi-
 stratum appellaturus abit, deque casu in-
 auspicato auxilium juxta, & consilium ca-
 pturus; Cujus rei notitia, ubi ad aures po-
 puli pervenit, in eodem vix non majorem
 quàm in ipsis Monachis effecit doloris sen-
 sum, hinc nulli parcere labori in amissi in-
 quisitione jurejurando se obligat, & præter
 omnem possibilem diligentiam, curam &
 sollicitudinem ad omnes expensas factu ne-
 cessarias administrandas sese constringit.
 Absente interim Abbate binus ille latro

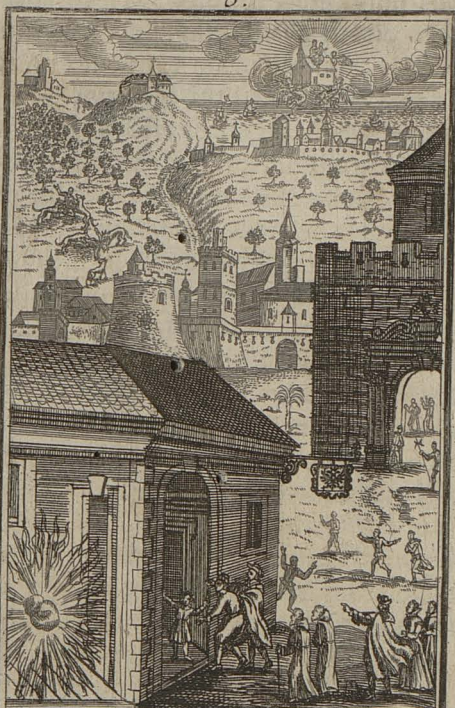
verme conscientiaë inquietatus suum in Monasterium reverti decernit, ante tamen discessum è Valle de Castro secundum facinus addere primo attentat, expectatâ enim occasione Sacrificiæ fores violentèr infringit, de argenteis usui Ecclesiæ deputatis quæque obvia accipit, & asino à familiari quodam rustico conducto sacrilegum duplex furtum imponit, ac inde discedit. Paulò post Sacristanus Sacrarium ingressus præter omnem unquam opinionem argentea sibi vasa ablata cognoscit, nemo non poterit sibi imaginari, quis terror, & quæ lamenta hos bonos Religiosos Vallis de Castro invaserit (præsertim quia vulnus ante paucos dies inflictum adhuc recens fuerat) sana igitur hoc in casu mente inferunt, Classenses (hos duos Monachos) & non alium & antecedens & jam præsens furtum commisisse, quorum iudicium mox superveniens rusticus comprobat referendo Thaddæum & Rochum à se conduxisse asinum conditione appositâ eum quanto-ciùs restituendi, quod nondum factum demonstret se esse deceptum, quare Abbas è suis duos absque mora Religiosos expedit ad insequendum prædictos Classenses, & ad indagandum quid oneris impositum ducerent, in via igitur jam constituti intelligunt fures cum asino quodam Massacium.

ver-

versùs perexisse , sollicitè idcirco totam noctem citatò gradu transigere non molestè ferunt , sub auroram tandem conventum sancti Laurentii sui ipsorum Ordinis Monasterium attingentes , ibi sui adventùs causam exponunt , quam admiratus Abbas insinuat , quos quærerent hac nocte præterita apud se pernoctâsse , sibi que suspectos fuisse eò , quod absque benedictione sua (in hac religione enim viget mos , quod nullus vel exire , vel redeundo suam cellam intrare queat absque petita & obtenta sui vel Abbatis vel Prioris Benedictione) diei lucem prævenientes cum jumento onere quodam onusto abiisse . Relatione hac instructi unâ eodem cum Abbate , accelerato passu Ælium tendunt , in qua Civitate sacrilegi (insciùs tamen adhuc Abbate & sociis eos insequentibus) advenerunt , ac in caupona quadam Suburbii sancti Floriani portæ vicina diverterunt .

*Sacrilegi Aesina posito sacro osse tabernā
 ablatos abeunt vendere in urbē Scyphos,
 interea adsumi flammis visum ante cubile
 proflammā Sancti proquidit oīa viri,
 donec erat captus Scelus hic fū cæcus uterq;
 crimen falsus abit, præda sit inde lupis.*

CAPUT VI.

De duobus miraculis Æsii subsecutis.

Sacrilegi Æsina posito sacro offe tabernâ
 Ablatos abeunt vendere in urbe scyphos,
 Interea absumi flammis visum antè cubile
 Proflama sancti prodidit ossa viri,
 Donec erat captus scelus hic, fit cæcus uterque,
 Crimen fassus abit, præda fit inde lupis.

SAERIS OSSIBÛS in cubiculo sub scamno depositis januam diligentèr obserant Rochus & Thaddæus, clavimque secum accipientes in civitatem progrediuntur rapta ex Sacristia Castrensi divendituri, sed ecce civitatem vix ingressi ambo cæcitate corporali feriuntur, atque hinc & illinc titubantes in stuporem spectantium gradum sistere coguntur: his miseris quid miserius accidere potuisset? Cum privatis jam antea mentis lumine luminis etiam corporis supervenerit destitutio, quatenus sic duplici virga virtute ex alto tacti crimen duplex luant, his itaque per plateas in civitate errantibus scena spectaculi alterius se pandit: Puer Cauponis filius casu pertransiens obseratum cubiculum per rimam advertit magnam ignis flammam erumpere, quò terrefactus puerulus ingenti voce *Incendium; incen-*

incendium Patrem vocat, currit Pater, concurrunt domestici, accurrunt insolito rumore excitati circumvicini, per rimam aspiciunt, & idem quod puer concernunt, clavi ergo sublatâ per vim januam aperiunt, & heu! in momento summa præsentium admiratione incendium, nullo post se relicto ignis vestigio disparat; stupent sensus excedentem eventum, & quæ tantæ visionis causa perpendunt, ac omnes cameræ angulos perquirunt, sed non nisi vilem subtus scamnum saccum inveniunt, qui postquam fuerat apertus, ossa mortui cadaveris illis obtulit, quo visc præ pavore totis artibus trementes quid sibi hoc velit ignorantes. Spargitur mirabile hoc spectaculum per civitatem & alter alteri admirabundi id ipsum enarrant, interea sancti Laurentii Abbas cum duobus Vallis de Castro Monachis supervenientes audiunt quod contigerat remittâque omnem ad Thomam Ghislerium ejusdem civitatis Episcopum deferunt, atque sacrilegos Monachos adhuc in via delirantes & cæcutientes furti accusant, qui ejus (Episcopi) jussu comprehensi adducti & examinati furtum, ejus circumstantias, & deposita in diversorio ossa sancti Romualdi esse corpus ultrò & absque alia violenta investigatione liberè confitentur: iis igitur ad carcerem interim detrusis Abbas præfatus

unâ

unà cum Monachis Castrensibus ad cauponam properant, & quas tam anxè tamque sollicitè quæritant, sui sancti Patris Romualdi reliquias inveniunt, has deinde Episcopus cum unverso suo Clero magna cum pompa & numeroſo comitante populo in majorem suæ curiæ Ecclesiam collocaturus portat: O quàm inscrutabilia Dei judicia, & quam investigabiles ejus sunt viæ! en istis omnibus ritè peractis, fures carceralibus in tenebris latentes præter omnium spem visum recipiunt, utpote sine cessante (qui fuerat illos capi) cessaret & medium (quod fuerat illorum cæcitas) aliquot post dies Episcopus clarè cognoscens totum singulari omnipotentis Dei permissione, idque pro majori solum Romualdi honore contigisse, eos carcere aperto impurus ex reverentia & in religionem respectu dimittit. Verùm Deus hac illorum castigatione non contentus acriùs illos punit, nam in itinere intra densa sylvarum devia in lupos incidunt & in frustra secerpti ambo illis in prædam & pabulum facti peccatorum suorum pœnas dederunt.* Ex hoc perpendere licet, quàm acritèr Deus Sanctorum suorum honorem zelet, quomodò creaturas omnes justis servire adigat, siquidem cælum, aqua, terra, ignis, tempus, bestia, homines

divo

* P. D. Castagnizza cap. 2800 in fine fol. 219.

divo devoti, integer populus, Episcopus, Magistratus, Religiosi ac tandem ipsi, pro sua etsi perditione duo Monachi occasio exstiterunt majoris in sanctum Romualdum honoris, cultûs, reverentiæ, & timoris suborti.

Caupona hæc præmemorata, in qua sacra ossa deposita fuere, hodiè in hospitium ipsis PP. M. C. Eremitis Camaldulensibus cernitur erectum, cubiculum verò, quod per flammam videbatur absumi, in non mediocre sacellum est formatum, in quo continuò tam Æsini quàm exteri Romualdum venerantes suorum votorum à benignissimo Deo per interventum ipsius & merita compotes fiunt, per miracula etiam crebriora in suis necessitatibus non minùs corporalibus, quàm spiritualibus consolatione pleni exaudiuntur, quod abundè innumeræ ferè in gratitudinis signum à beneficiatis appensæ testantur tabulæ, quemadmodùm ipse ego oculis cernere merui.

is,
pro
fio
um
ris

ua
pi-
en-
ò,
on
uo
al-
ni-
e-
m
ùs
a-
n-
i-
n-

Vrbs hoc ergo sacro thesauro gaudet et auget
 cum Clero Artistes gaudia tanta suo;
 ut viduata domus Castri gemibunda perorat
 ut qui iure suus, restituiatur honos.
 fit compos, hinc non ingrata lacertum
 Aeternis: Coelo munera digna: dedit.

U
 At
 Fit
 Q
 qu
 run
 est
 req
 teri
 Reg
 ex
 gbu
 mas
 par
 loca
 cult

CAPUT VII.

De recuperatione Corporis sancti Romualdi.

URbs hoc ergo sacro thesauro gaudet , & auget
 Cum Clero antistes gaudia tanta suo ;
 At viduata domus Castri gemibunda perorat ,
 Ut qui jure suus , restituatur honos ,
 Fit voti compos , hinc non ingrata lacertum
 Æfinis (cœlo munera digna) dedit.

QUæ , quantâque bona tam corporalia
 quàm spiritualia ex possessione reli-
 quiarum Sanctorum utpotè amantissimo-
 rum Dei amicorum resultent , meum non
 est hic describere , cum tractatus seorsim
 requireretur integer. Testentur hoc in-
 terim Regiones , Territoria , Provinciæ &
 Regna integra , quæ vivi testes narrabilium
 existunt ; indè est , quod Imperatoribus , Re-
 gibus , magnisque Potentatibus inter pri-
 mas semper curas esset eas procurare , non
 parvis sumptibus in sibi subdita transferre
 loca , & translatas summis in honoribus ,
 cultu & veneratione conservare , ut habe-
 rent,

rent, ad quos recurrerent, auxilium & intercessionem apud Deum in necessitatibus suis, curis & afflictionibus postulaturi; non absimile contigit in inventis sancti Romualdi reliquiis: curat Episcopus illas ex curiæ suæ templo omni cum reverentia in Ecclesiam transportari Cathedralem gaudens tali se thesauro cœlitus esse ditatum; applaudit vulgus de tanto sibi noviter instalato Patrono & Advocato; repetit econtrâ & merito proles Camaldulensis sanctissimum suum Patrem, sed non poterat corporaliter fieri ex integro omnibus idem. Quare revertendum erat duobus illis Vallis de Castro ablegatis relicto Æsii Romualdo lætum solùm Abbati suo referentes nuntium, se, quod amiserant, investigâsse plenam, quomodo successerat, informationem deponentes; in persona igitur Abbas ipse Episcopum accedit ablatum sibi restitui humiliter exoptulans, sed auditus non tamèn exauditus Monasterium repetit: memor tandem, quod sponponderant Fabrianenses, ad illos pro subsidio se confert, qui primitus propria auctoritate usi coram Episcopo Æsino comparent, nullo tamen, ut Abbas, effectu secuto abscedunt, quò visò Ecclesiæ Tribunal apud Georgium Cardinalem & Summi Pontificis Sixti IV. Legatum appellant, qualis illicò mandatum edit ad Episcopum

scopum & Æsii incolas sanctum Romualdum incunctantèr sub gravi pœna & censura Fabrianensibus tanquam legitimis Vallis de Castro Dominis restituendi, quâ læta resolutione consolati omnem apparatus, Clerum, & personas ecclesiasticas de more subordinandas constituunt, ut Æsii in sequenti die ad in omni pompa & solemnitate sacras Reliquias levandas & suum in territorium portandas compareant, Legati interim & Commissarii Fabrianenses Æsium tum ad sacrum Romualdi corpus vigiliis custodiendum, tum ad Episcopo legati mandatum de eodem Sancto restituendo insinuandum processerunt, qui ulterius resistere non ausus partem saltem aliquam Reliquiarum sibi, suisque pro consolatione relinqui instat, cujus petiti factus compos brachium sancti obtinuit, quod honorificè in hodiernum etiam diem asservatur ibidem, & solemnè Processione summa cum devotione totius Civitatis, adjacentiumque locorum quot añis in ejus festo 19. Junii publicè circumfertur.

Gemma sit obtenta hæc, fabriani, an valle la canda
 de Castro, in dubium non mediocre venit:
 hæc nolens Virgo licet actus sponte, sed illas
 pondere cum sacro mulier inire vias,
 arbitretur Veritas; tota hoc Campana probabat
 attulit nullo qvæ non Vere Volit.

CAPUT VIII.

De ipsa ex Civitate Æsina in
Fabrianensem translatione, & quæ
in ea contigerunt.

Gemma sit obtenta hæc Fabrijani, an Valle locanda
De Castro ? in dubium non mediocre venit ;
Hac nolens virgis licet actus sponte sed illac
Pondere cum sacro mulus inire vias
arbitrè est VerVs ; tota hoc Campania probabat ,
Attactæ nVLLâ qVæ sonVère VoLâ.

Dirempta lite una, altera succedit, nam
levato sancti Romualdi Corpore du-
bium suboritur, ad Vallem nè de Castro,
an Fabrianum esset transferendum ? qui-
dam & quidem cum ratione restituendum
esse dicunt loco, unde fuerat sublatum, al-
legando insuper, quod non solum Sanctus
ibidem sit mortuus, sed etiam 400. anno-
rum spatiò quieverit. Alii opponunt jus
à potiori favere Fabrianensibus eò, quòd
in recuperatione illius indefessam adhibue-
rint curam, sollicitudinem & diligentiam,
sumptus, & expensas impenderint non exi-
guas

guas, ad hæc majori in cultu, honore & re-
 verentia Sanctum Fabriani in loco populo-
 so, devoto & multum frequentato haberi,
 quam in Valle de Castro loco deserto, soli-
 tario & inhabitato; causam ergo decidere
 hac in parte aut volente aut valente nemi-
 ne assumit Deus hoc modo: Reliquiæ sacræ
 in grandi arca positæ mulo imponuntur,
 eumq; in viam Vallem de Castro versum di-
 rigunt, at nulla humana vi nullo conamine,
 multorum etiam verberum stimulis eò adi-
 gi potuit, ut illam prosequeretur, sed spon-
 tē sua priori relicta viam Fabrianum ducen-
 tem arripiens ultrò pacificè & quietè suo
 sacro cum onere processit, ex quo piè in-
 ferebant: Dei esse voluntatem, cui nullatenus
 resistere oporteret, mirabile hoc factum
 comitatur mox mirabilius aliud: quam
 primum enim animal terram Fabrianen-
 sem, ubi à facie Civitas conspicitur, calca-
 re cœpit, citra omnem humanam opem ex
 se ipsis omnes campanæ ciēre incipiunt so-
 num tanquam publicum communis lætitiæ
 & gaudii indicaturæ signum. Quò incolæ
 incitati incomparabili lætitia, applausu &
 jubilo obviam veniunt; cū autem jam
 penè solis occasu præventi fuissent, ita, ut
 eodem vespere decentè & debitis cum ce-
 remoniis Urbem ingredi non valerent, Sancti
 Corpus invicina quadam Suburbii Ec-
 clesia

clesia S. Antonio sacra deponunt totam noctem, Hymnis, Laudibus, & Canticis transigentes: Recurrente diei luce inexplicabili gaudio festivitate ac devotione per ipsos sancti Romualdi Discipulos comitante Clero, Conventu psalente, & cantante populo in sancti Blasii Ecclesiam ejusdem beati Romualdi Ordinis Monasterium deportatur, ubi post Altare majus primitus in ferrea artificiosa arca, deinde intra aliam marmoream non minus artificiosè elaboratam depositus clarus jacet miraculis; tumbe marmoreæ incisum legitur hoc Epitaphium:

*Sanctus Romualdus Ravennas Ducali stirpe cretus
hic situs est.*

Fabrianenses postmodum de tanto thesauro jam securi pro gratiarum actione & suæ in ipsum devotionis testimonio unanimiter sanctum Romualdum in loci protectorem, Patronum & Advocatum ad DEUM eligentes publico voto ejusdem festum (quod 19. Junii incidit) inviolabiliter & in perpetuum solenniter celebrandi & observandi se se abstrinxerunt. Tandem in honorem gloriosæ hujus Patriarchæ sepulturæ magnificum extrui curârunt sacellum, cum sequente in ejus frontispitio inscriptione:

*Divo Romualdo Camaldulensis Ordinis Authori,
multa Reipublicæ impensâ ab Æsinis
restituto.*

*S. P. Q. F. Sixto Pontifice IV. S. D. P. dicavit
M. CCCC. LXXXII.*

Ejus festum antea solum ab Ordinis Religiosis observatum Clemens VIII. Summus Pontifex per Decretum 9. Julii 1595. editum in tota sancta Ecclesia eodem, quo Ordo, 7. Februarii Sancti translationis die celebrari, & Officium Illius ab omnibus, qui ad horas canonicas tenentur, sub ritu duplici recitari mandavit.

Explicit Historia Translationis sanctissimi Patriarchæ

R O M U A L D I.

O. A. M. D. G. B. V. M.

Et S. P. N. R. H.

ri,

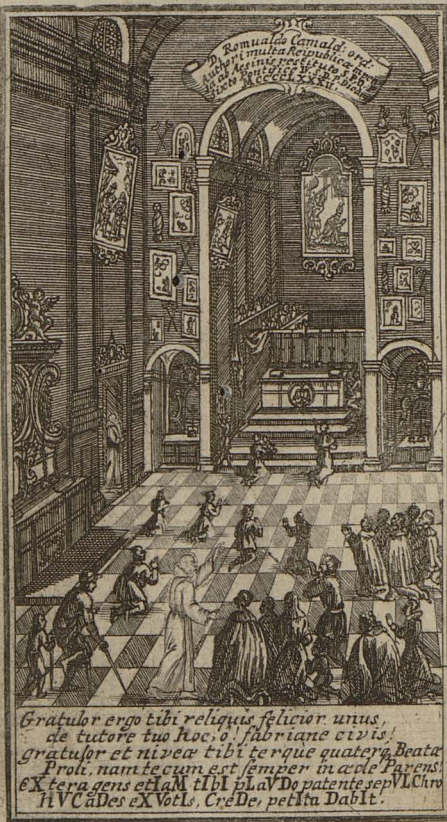
vit

Reli-
mus
edi-
Or-
e ce,
qui
tu

an-

M.

AG-

AGGRATULATIO
AD FABRIANENSES
DE OBTEŒTO
SS. ROMUALDI
CORPORE.

Gratulor ergo Tibi reliquis felicior unus
De Tutore Tuo hoc, mi Fabiane, Civis :
Gratulor & niveæ Tibi térque quaterque Beatæ
Proli, nam Tecum est semper in æde Parens.
EXtera gens et laM tibi pLaVDo patente sepVLChros
HVG aDes eX VotIs, CreDe, petIta DabIt.

VOTUM
ET OBLATIO AUTHORIS

Ad sanctissimum

PARENTEM SUUM ET
PATRIARCHAM.

ROMUALDUM.

Alme pio de corde precor : complectere votum,
Quô Tibi pertenuè hoc consecro amantèr opus !
Cuncta sacræ quæcûnque Tuæ est hîc littera vitæ,
Scripta sit (obtestor) non nisi amore Tui;
Dux ea sit nobis , lux mundo , quâ itur ad astra ,
Tu præis , ut post Te , fac , veniamus ! Amen.

LOV
PARS

PARS TERTIA.
MODICÆ
DEVOTIONIS
SCINTILLÆ

Ad Sanctissimum

PATRIARCHAM ET
ABBATEM
ROMUALDUM,

Complectentes

Parvum Officium, Hymnos,
Orationes, & devotè compositas
ejus Litanias.

OFFICIUM
PARVUM

Sanctissimi Patris Nostri

ROMUALDI,
AD MATUTINUM.

- V. Domine labia mea aperies.
 R. Et os meum annuntiabit laudem tuam.
 V. DEUS in adiutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 V. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.
 R. Sicut erat in principio, & nunc, & semper,
 & in sæcula sæculorum, Amen.
 Alleluja, vel laus tibi Domine Rex
 æternæ gloriæ.

Hymnus.

Lucis aspectus dubiè refulgens
 Incipit noctis tenebras fugare
 Lucidas celsi Pater almus ædes
 Intrat Olympi.
 Ociùs membris meditemur ergò
 Pellere è nostris placitum soporem.
 Et super cœlum sacra Romualdi
 Facta feramus.
 Stir-

Stirpe præclara fatus hic recenti
 Laude, quæ præscam decorat Raveñam,
 Incolas inter decus est adeptus
 Majus ab astris.

Dum Puer sylvis cupidus vagatur
 Hic ait: Christi famulus relictis
 Sæculi curis, superum Parenti
 Serviet aptè.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Ubicunque per sylvas amænum locum
 reperire poterat, mox se ad eremi deside-
 rium ejus animus accendebat.

ŷ. Ora pro nobis sancte Romualde,
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 di delicias pro tui Nominis amore despice-
 re tribuisti: Ejus nobis intercessione con-
 cede, ut contemptis sæculi curis tibi soli
 vivere mereamur; Per Dominum nostrum
 JESUM Christum Filium tuum, qui tecum
 vivit, & regnat cum Deo Patre in unitate
 Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæ-
 culorum, Amen.

Ad

AD PRIMAM.

- V. Deus in adiutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 V. Gloria Patri, & Filio, &c.
 R. Sicut erat in principio, &c. Allel. &c.

Hymnus.

Sic Dei multo celebranda cultu
 Præcinit mirus fera iustura vates
 Sic Piæ gliscunt tenero latentes
 Pectore flammæ.

Ecce cognatum stimulatus ira
 Sergius fundit genitor cruorem
 Ad pias natus fugit, & paternas
 Deserit ædes.

Martyr & primus Patriæ Sacerdos
 Hic bis antiquo è tumulo resurgens
 Visus est illi pia ferre templi
 Thurra per aras.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Inclite Confessor Christi, Camaldu-
 lensium Pater & Dux ROMUALDE, intercede
 pro nostra, omniumque salute, ut tuis ad-
 juti precibus regna cœlestia consequamur.

V. Ora pro nobis sancte Romualde.
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

ORE-

O R E M U S.

CLementissime Deus, qui maximo Monasticae disciplinae, atque Eremiticae vitae Restauratori ROMUALDO perituras mundi delicias pro tui Nominis amore despiciere tribuisti: Ejus nobis intercessione concede, ut contemptis saeculi curis Tibi soli vivere mereamur; Per Dominum nostrum JESUM Christum, &c.

AD TERTIAM.

✽. Deus in adjutorium meum intende.

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

✽. Gloria Patri, & Filio, &c.

℞. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

(Sta

Claustra, quo aspectu attonitus se in ar-
Conjicit, saevas maris hinc per undas
Vectus aeternae Duce sub Marino
Militat aulae.

Cella inclusus silet, atque Parcum
Fontis infusum latici legumen
Sumit & longas prece pertinaci
Decipit horas.

Moribus mentem decorans honestis
Corpus intorto lacerat flagello:
Ingemunt artus, animo alta coeli
Gaudia libat.

Glo-

Gloriam Patri tribuamus omnes :

Gloriam Christo memores salutis :

Gloriam Sancti, tibi concinamus

Ignis amoris.

Antiphona.

Per continuum annum nullum alium
habuit cibum, nisi tantum, per singulos dies
unum pugillum ciceris elixi.

☩. Ora pro nobis sancte Romualde.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

O R E M U S .

CLementissime Deus, qui maximo Mo-
nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
di delicias pro tui Nominis amore despice-
re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
vivere mereamur; Per Dominum, &c.

AD SEXTAM.

☩. Deus in adjutorium meum intende.

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

☩. Gloria Patri, & Filio, &c.

℞. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hy.

Hymnus.

INcolas format nemorum, docétque
 Nos viam tuto pede inire Patrum,
 Qui palestinos coluère saltus,
 Quique canopi.

Præscius casus aperit futuros
 Abstrahit sæcli laqueis Potentes
 Et jugum Christi tumefacta cogit
 Colla subire.

Hôc pio flexus monitore Petrus
 Patriæ linquit malè parta Regna.
 Nec Crucis Christi generosa pondus
 Terga recusant.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Accenso mentis desiderio cœpit de
 virtutibus in virtutes mirabiliter crescere.

ψ. Ora pro nobis sancte Romualde.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

CLementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 di delicias pro Tui Nominis amore despice-
 re

re tribuisti : Ejus nobis intercessione concede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli vivere mereamur ; Per Dominum , &c.

AD NONAM.

ψ. Deus in adjutorium meum intende.

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

ψ. Gloria Patri, & Filio, &c.

℞. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

ARduum nudis pedibus cacumen
Appuli montis, scelus ut nefandum
Expicit, jussis adigit verendis
Scandere Ottonem.

Sanat ægrotos, stygis atra pellit
Monstra vi vocis penetrantis astra
Arborem cellæ vetat incidentem
Tangere tectum.

Ignis extinguit rapidi furorem
Et rates servat prece fluctuantes.
Regii vatis referat docente
Numine carmen.

Gloriam Patri tribuamus omnes :
Gloriam Christo memores salutis :
Gloriam Sancti, tibi concinamus
Ignis amoris.

Antiphona.

Erat quasi unus de Seraphim, quia flammâ
Divini amoris incomparabiliter æstuabat.

Q

ψ. Ora

☩. Ora pro nobis sancte Romualde.
 ☩. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 pi delicias pro Tui Nominis amore despice-
 re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
 cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
 vivere mereamur; Per Dominum, &c.

AD VESPERAS.

☩. Deus in adjutorium meum intende.
 ☩. Domine ad adjuvandum me festina.
 ☩. Gloria Patri, & Filio, &c.
 ☩. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

ANtè bis denos obitum diémque
 Prævidens annos, referat locúmque
 Et sacro tempus satagit supremum
 Claudere fine;
 Lustra bis vitæ & duodena mensus,
 Et Deo centum famulatus annos,
 Claustra tres inter, reliquósque vastas
 Inter Eremos.
 Plenus in cœlum properat dierum
 Spiritum cujus nive puriorem
 Antè conspectum superum Parentis
 Angelus offert.

Glo-

Gloriam Patri tribuamus omnes :

Gloriam Christo memores salutis :

Gloriam Sancti , tibi concinamus

Ignis amoris.

Antiphona.

Cum cepisset ejus corpus magis , magisque molestiis ingravescere : noluit tamen Vir sanctus in lecto decumbere.

✽. Ora pro nobis sancte Romualde.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS , qui maximo Monasticae disciplinae , atque Eremiticae vitae Restauratori ROMUALDO perituras mundi delicias pro Tui Nominis amore despiciere tribuisti ; Ejus nobis intercessione concede , ut contemptis saeculi curis Tibi soli vivere mereamur ; Per Dominum , &c.

AD COMPLETORIUM.

✽. Converte nos Deus salutaris noster.

℞. Et averte iram tuam à nobis.

✽. Deus in adjutorium meum intende.

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

✽. Gloria Patri , & Filio , &c.

℞. Sicut erat in principio , &c. Alleluja.

Hymnus.

OMnium gaudet procerum coronis
 Angeli pura specie refulget,
 Et Prophetarum fruitur per alta
 Regna decore.

Martyrum Palmas rapit absque ferro,
 Utque Confessor rutilat, catervis
 Virginum septus nivei pudoris
 Premia sumit.

Dive, quos liquit tua magna virtus
 Da sequi nobis monitus, tuisque
 Gressibus nostras vigili labore
 Jungere plantas.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris, Amen.

Antiphona.

Post legitimos labores exactos tandem
 feliciter requievit; & solitariam vitam so-
 litario fine conclusit.

ŷ. Ora pro nobis sancte Romualde.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

CLementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 di de-

di delicias pro Tui Nominis amore despice-
re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
servire mereamur; Per Dominum, &c.

*Commendatio filialis ad beatissi-
mum Patrem*

ROMUALDUM.

Obscuro te, beatissime Pater ROMUALDE
dilecte Dei, perfectus in charitate
cœlesti, Pater inquam & Magister Eremi-
tici propositi, Pater, qui sanctam Eremum
Ordinẽque nostrum Camalduli per my-
sterium cœlestis Scalæ instar Jacob Patriar-
chæ tibi cœlitus ostensum Domino nostro
JESU Christo benedicto in altis montibus
sacrâsti, ut nos famuli tui calcato sæculõ
discamus, per humilitatem Religionis as-
cendere in montem contemplationis, quæ
est janua Scalæ cœlorum, & ut sedentes ad
pedes Domini cum M A R I A fundere stu-
deamus, sicut aquam cor nostrum antè con-
spectum sanctissimæ Trinitatis, ut miserea-
tur nostri Omnipotens Pater, & Angelo-
rum nos præsidio cum Jacob muniat. Ob-
secro inquam, te beatissime Pater, memor
esto omnium Camaldulensium tuorum, ac
totius Christianæ gentis. Deprecare etiam
pro me indigno servo tuo, ut illuminet me

radius gratiæ Spiritûs sancti. Quatenûs,
 sordibus omnibus mentis, & corporis ex-
 purgatis univèrsis bonis, ac sanctis virtu-
 tibus exornet. Sic verò in dilectione Dei
 & Proximi cum vera Religione, fide, spe,
 & charitate, & humilitate, & mansuetudi-
 ne me exerceam, ut ad eam cœlestis mon-
 tis contemplationem me aliquando rapi
 sentiam, quâ te hîc olim rapi consuevisti
 dum inhians in superna fluenta fontis vitæ,
 quasi totus in lacrimas resolutus æstuante
 in te ardore Divini amoris clamabas ad dul-
 cissimum Dominum JESUM: *Chare JESU,*
chare; mel meum dulce, desiderium ineffabile, dul-
cedo Sanctorum, suavitas Angelorum: & his simi-
lia multa proferebas, in jubilo, comendô-
 que tibi, piissime Pater, animam meam,
 corpus, & spiritum meum, vitam, & finem
 vitæ meæ, commendo tibi etiam exalta-
 tionem universæ sanctæ Catholicæ Eccle-
 siæ, extirpationem hæresum, unionem
 Christianorum Principum, Imperatorem
 nostrum NN. totâmq; Serenissimam Do-
 mum Austriacam, committo tibi omnes &
 singulos, qui exiguis orationibus meis se
 commendârunt, pro quibus orare teneor,
 omnes amicos & inimicos, præsertim qui
 tibi singularitèr devoti sunt, ut tu, qui Dei
 amicus es, & securus de te, quòque de no-
 bis sollicitus sis, & nos precibus juves. Et
 rogo

- Tu sanctis desideriis se ad Deum de terra
 Aquila extollens,
 Tu de mundo ad solitudinem Turtur
 avolans,
 Tu omnium tibi devotorum Pelicane
 fidelissime,
 Tu in deserto virtutibus omnimodis
 Oliva fructifera,
 Tu in exemplum supra montem Divinae
 contemplationis Urbs collocata,
 Tu supra candelabrum Ecclesiae Catho-
 licae Lumen lucidissimum,
 Tu in fornace multarum tentationum
 Aurum probatissimum,
 Tu in rebus maxime arduis Abraham
 obedientissime,
 Tu in ærumnis & afflictionibus Isaac
 patientissime,
 Tu ad caelos supra Scalam in albis scan-
 dentes viros conspiciens Jacob,
 Tu ex Aegyptiaca hujus mundi servitu-
 te innumeros populos in terram
 Religionis promissam conducens
 Moyses,
 Tu per sanctae Crucis signum Aaron pro-
 digiose,
 Tu in scelerum correptione Josue in-
 trepide,
 Tu ab Angelis in Eremo Elias cibate,

Ora pro nobis.

Tu

Tu Deum ac Dominum tuum sæpiùs lo-
 quentem auscultans Samuel,
 Tu substantiâ pauper, pietate verò Na-
 both ditissime,
 Tu tam in prosperis, quàm adversis in
 Divinam voluntatem Jacob resi-
 gnatissime,
 Tu aquâ unum tuorum à lepra mundans
 Elisee,
 Tu pro Dei honore & Ejus Domo Da-
 vid zelantissime,
 Tu adversùs tartara Samson fortissime,
 Tu contra furorem tuorum persecuto-
 rum Petra immobilis,
 Tu sancti Spiritùs scholaris facte,
 Tu moribus & vita Angele modestis-
 sime,
 Tu à dæmonibus vexatos defendens
 Michaël,
 Tu peccatoribus salutem annuntians
 Gabriel,
 Tu languentibus medelam afferens Ra-
 phael,
 Tu Ordinis tui Paradisum solertissime
 custodiens Cherubim,
 Tu amore Dei ardentissime Seraphim,
 Tu Camaldulensium omnium Patriar-
 cha gloriosissime,
 Tu rerum plurimarum Propheta mira-
 bilis,

Ora pro nobis.

Tu

Tu Catholicam fidem indefessè depræ-
 dicans Apostole,
 Tu continuò pro Christo moriendi de-
 sideriò Martyr ineffabilis,
 Tu opere & verbo Christiani dogmatis
 Confessor inclite,
 Tu Doctor à cœlo ipso designate & in-
 structe,
 Tu corpore & anima Virgo castissime,
 Tu ex hac vita in gaudio cygnus dece-
 dens,
 Tu ob continua, post obitum miracula
 Phœnix è scineribus iterum renate,
 Tu qui inter vivos cœlestis Jerusalem
 lapides ineffabiliter rutilas,
 Tu Patrone noster & Protector,
 Sanctissime ROMUALDE,
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Par-
 ce nobis Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Ex-
 audi nos Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Mi-
 serere nobis.
 V. Christe audi nos.
 R. Christe exaudi nos.
 Kyrie eleyson.
 Christe eleyson.
 Kyrie eleyson.
 V. Ora pro nobis sancte Pater Romualde.
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

Ora pro nobis.

ORÆ.

O R E M U S.

OMnipotens sempiternæ Deus, qui beatissimi Anachoretæ tui ROMUALDI, mentem tantis Divini luminis radiis illustrare dignatus es, ut perfectæ solitariæ vitæ excogitator extiterit, normamque in tui laudem jugiter servandam, in cacumine montis Apennini mirabiliter instituerit: Concede, quæsumus, nobis ejus alumnis quos in Nomine tuo genuit, tanta animi puritate in via præceptorum suorum versari, quatenus à terreno, ad æternum Montem, in quo tecum habitat, purificati conscendere valeamus. Per Dominum, &c.

Deus, qui famulum tuum Romualdum Abbatem spretis caducis gaudiis hujus vitæ ad Confessionis gloriam sublimasti; Fac nos quæsumus, Ipsius meritis, ab hujus mundi onere sublevatos, cœlestia omni tempore anhelare.

Fac nos quæsumus Domine beati Patris nostri ROMUALDI hinc imitari labores, ut illic Ejus gloriæ participes esse mereamur. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Antiphona.

Chare JESU! Benigne JESU! mel
meum dulce, desiderium ineffabile, dul-
cedo

cedo Sanctorum, suavitas Angelorum,
æstuans inenarrabili Divini amoris ardore
clamabat.

✠. Ora pro nobis Beate Pater
ROMUALDE.

✠. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

O R E M U S.

FAMILIAM tuam quæsumus Domine beati
ROMUALDI patrocínio confidentem
propitius respice; ut quem Magistrum vi-
tæ sibi delegit in terris, eundem apud Ma-
jestatem tuam Intercessorem habere me-
reamur in cœlis. Per Dominum nostrum
JESUM Christum Filium tuum, qui tecum
vivit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Responsorium

Ad sanctum

ROMUALDUM.

SI quæris Patrocínium,
Et Romualdi gratiam,
Quid possit Ejus dextera,
Fabrianenses adeas.

Obsessos & à scabie
A bello & à contagio
Attractos, atque pavidos,
Pupos, amentes liberat.

San-

Sancti contactu cranii
 In præsens aqua cernitur
 Morbos & incurabiles
 Sanare frequentissimè.

Obsessos & à scabie
 A bello & à contagio
 Attractos, atque pavidos,
 Pupos, amentes, liberat;

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, &c.

Obsessos & à scabie
 A bello & à contagio
 Attractos, atque pavidos,
 Pupos, amentes liberat.

- ✠. Ora pro nobis sancte Romualde.
 ✠. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

DEUS, qui famulo tuo ROMUALDO
 Abbati gratiam & virtutem super æ-
 gros ac dæmones conferre dignatus es:
 Supplicationes nostras benignus aspice, ut
 Ejus meritis & intercessione omnem crea-
 turam à nefariis spiritibus, & ab omni cor-
 poris & animæ infirmitate liberare ac præ-
 servare digneris. Per Christum Dominum
 nostrum, &c. Amen.

Hym-

Hymnus

Ad eundem pro infirmis &
dæmoniatis.

In ægrotos & comotos

ORci vehementiâ
ROMUALDO sit ex alto
Quæris, quæ potentia?

Hoc ut scias, prênde vias

Fabrianum, illius
Haud obscura sepultura
Sole dabit clariùs.

Lumen ibi, cæcus sibi

Gressum claudus recipit
Prece Ejus, ibi DEUS
Monstra stygis ejicit.

Adhuc ita, is in vita

Novit stygem cogere,
Etsi vices hæc ultrices
Nôsset illi reddere:

Ejus crura mole durâ

Noctu dæmon occupat,
Quinque annos, malè sanos,
Artus ubi decubat;

Unus mente, alter dente

Furiosus deficit:
Hunc palpando, osculando
Illum, eccè reficit:

Puer

Puer plangit, styx quem angit
Sed dat panem tenuem
Benedictum, maledictum,
Quò fugavit dæmonem.

Parùm Ejus, quò se meus
Tergit Pater laticis,
Infirmantes, ægrotantes
Sanat absque medicis:

Dum ingressus vir obsessus
Inclyti Sacrarium,
Ex obscuro, videt muro
Illius cilicium;

Dæmon gemit: hoc me premit.
Imò hinc in tartara
Me detrudit, sic illudis
ROMUALDUS infera.

DEUS bone! interpone
ROMUALDI merita,
Ab antiquo inimico
Nos per illa libera!

Morbo lassis, mente passis
Dura hinc certamina,
Robur adde, & Beatæ
Ibi vitæ præmia.

Eja date, decantate
Summi laudes Numinis,
Luce sui, qui dat frui
ROMUALDO luminis!

A M E N.

Antiphona.

Beatus ROMUALDUS, quosdam pane à se benedicto, nonnullus aquâ, unde manus suas abluerat, alios autem infirmos tactu languentium membrorum pristinae restituit sanitati.

Ÿ. Ora pro nobis Beate Pater ROMUALDE.

✽. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M U S.

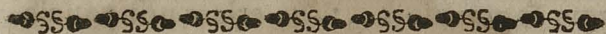
DEUS, infirmitatis humanæ singulare præsidium, nos famulos tuos sancti ROMUALDI patrocínio confidentes propitius respice, & concede nos ità Ejus intercessiõne & exemplo proficere, ut ab omni vitiorum contagio liberati, perpetua mentis & corporis sanitate gaudeamus in terris, & de ejusdem societate perfrui mereamur in cœlis. Per Dominum, &c.

O R A T I O.

Ad sanctum ROMUALDUM.

Inclite Confessor Christi, Camaldulensium Pater & Dux ROMUALDE, sanctissimæ tuæ protectioni humiliter me commendo, & precor, ut ab omnibus, quæ Divinæ displicent Majestati, subtrahere me
digne-

digneris : mihi que compunctionis & lacrimarum gratiam impetrare , ut salubriter desceam peccata mea ! quibus toties DEUM super omnia amabilem ad vindictam provocavi : ut eum tandem completo vitæ curriculô tecum in cœlo laudare valeam , donante Domino nostro JESU Christo, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit, & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

APPENDIX DUPLICIS DEVOTIONIS

IN HONOREM

SANCTISSIMI PATRIS & ABBATIS

ROMUALDI.

PRIOR

PER DECEM MERCURII-

POSTERIOR

PER SEX DIES LUNÆ

Non sine singulari animæ fructu & Spiritûs profectu instituenda.

Decendialis in honorem sancti

ROMUALDI.

uis quis (devota & ROMUALDO addicta anima) aliquam à DEO per Eum gratiam ambit accipere, aut pro antea ipso mediante jam accepta debitas

R

tas

tas cogitat rependere grates, id potest per decem gloriosæ Ejus Translationis-festum præcedentes quartas commodè peragere; Per ferias quidem quartas, quia Thaumaturgus hic Abbas Anno 1481mo Februarii 7mo rectè in feriam quartam incidente Fabrianum (ubi usque hodie signis ac miraculis clarus jacet) summa cum solemnitate est translatus. Per decem autem & non plures, sicut etiam non pauciores, vel ex hoc desumitur capite, ut decies decem illorum (id est 100.) in extrema austeritate religiosæ & eremiticæ vitæ transactorum annorum * convenienti à nobis pertractandorum veneratione haberetur ansa & modus.

Benè verò & ritè hanc devotionem instituere volentis munus erit, hæc, quæ sequuntur, servare puncta:

I. Singulis seorsim sumptis quartis feriis frequentandum est; Primò: SS. Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentum. Secundò: Audiendum vel celebrandum ad Altare hujus Sancti (si tempus id permittat) Sacrum. Tertiò: Dicenda etiam sunt quavis ex his feriis die decem Pater, & Ave, cum totidem Gloria Patri, &c. Quæ per omnes illos decem dies continuata numerum

* Petrus Damiani in vita S. Romualdi c. 69. circa finem, & Breviarium 7. Febr. in 2. Noct. Lect. 3.

rum superiùs memoratum Dei obsequiis impensorum centum annorum adæquant. Item, poterit dici superiùs fol. 1. Parte tertia Officium parvum, Litaniam, &c.

II. Fomanda necessariò priùs est conveniens cum fine ac scopo (ob quem hanc devotionem obire visum est) intentio, v. g. aliquod extirpandi vitium - mala sese liberandi consuetudine - certum eligendi vitæ statum - particularem aliquam obtinendi virtutem - in bono ad exemplum Sancti hujus perseverandi constantiam, &c. &c. Aut denique pro obtenta quadam gratia gratum exhibendi animum.

III. Piis hos intra dies vacandum operibus; quod fiet, si devotè SS. Missæ Sacrificio interfuerimus, vel ipsi devotè celebraverimus - matutinas, item & vespertinas preces - examen conscientiam ante somnum cum aliis particularibus devotionibus ferventè obiverimus - si nostram quisque statûs ac vitæ rationem diligentè observaverimus - Religiosi tandem si nostras Regulas & Statuta exactè custodièrimus.

IV. Utile ac proficuum erit, quotidie ex suprâ posita sancti Romualdi vita (specialitèr ubi tractatur de ejus Translatione folio 1. Parte secunda) vel etiam ex alio pio codice aliquid meditari aut attentè legere.

V. Opera danda est uni vel alteri tam corporalium, quàm spiritualium bonorum misericordiæ operum actui exercendo, & hoc ad imitandum hunc Sanctum, qui totus in chatitate Dei & amore proximi fuerat.

VI. Tam internè, quàm externè sui ipsius vincendi ac, mortificandi impendendum est studium v. g. gestando cilicium, corpus disciplinæ afflicto, noctem humi-cubatione traducendo, quinque præcipuè corporis sensus custodiendo, refrenando linguam, temperantiam in cibo & potu servando, ac demùm quidquid uniuscujusque proprius bonus spiritus dictabit.

Nota tamen omnia hæc mortificationis exercitia pro merito non amittendo cum scitu & sui Patris spiritualis facultate esse facienda.

VII. & ultimò : In die ipso Festi septimo Februarii incidentis in aliqua hujus Sancti Ordinis Ecclesia (si aliter fieri potest) confitendum est & comūnicandum : nec non ad omnibus hanc devotionem peragentibus concessas Indulgentias lucrandas in Vigilia Festi, sexto nimirum Februarii, in honorem sancti Romualdi est jejunandum.

Forma Intentionis

Quovis die Mercurii faciendæ.

OMnipotens æterne DEUS, cui soli omnis honor debetur & gloria, ad majorem sancti tui Nominis gloriam - in honorem Beatissimæ, semperque Immaculatæ Virginis Mariæ, & SS. P. N. Romualdi, præsertim in memoriam centum ejus annorum ad perpetuam laudem tuam, proximi fructum, & inenarrabile sanctæ Ecclesiæ emolumentum summa in austeritate transactorum - ad commemorandum demùm lætabundam illam Fabriensem in Urbem ad sui Ordinis Divo Blasio dicatam Ecclesiam (ubi usque modò miraculis clarus, quiescit) sacri Corporis Translationem inchoabo (prosequar) hodie decenalem hanc Devotionem consequendi causâ Sancti hujus interventu gratiam NN. vel ut gratias tibi præstem debitas pro accepto hoc beneficio NN. vel ut obtineam constantiam, ac perseverantiæ in bono donum.

Ad S. ROMUALDUM.

Respice hæc, ô SS. Pater ROMUALDE, eaque unâ mecum Altissimo offer pro omnibus mihi collatis unquam beneficiis, & ora, ut his omnibûs, non alium ob finem,

Finis & Scopus istarum sex Feriorum.

CAUSA, cur Feriam secundam elegerimus, illa nobis est, quia Beatissimus Pater ROMUALDUS die quodam Anno 1027mo in decimum nonum Junii * incidente (qui rectè secunda erat FERIA) piè in Domino expiravit. Numerò verò sex tantùm, cum sex ferè mensibus ** ultima suæ in infirmitate ROMUALDUS ingentes admodùm dolores incomparabili sustinuit patientiâ: Ad igitur hos Ejus dolores recolendos, & per eos Illius patientiam nobis (qui aliquando sub vitæ nostræ finem multis dolorum miseriis circumdati erimus) à Deo consequendam, ac beatè hoc ex seculo migrandi obtinendam gratiam, grave nobis non sit exiguam hanc, respectu tamen resultantis exinde fructûs, magnam devotionem singulari peragere solertiâ ac fervore.

Forma & Methodus

*Intentionis quâvis secunda FERIA
renovandæ.*

ODEUS! cujus misericordiæ non est finis, & bonitatis infinitus est Thesaurus

R 4

rus

* Brev. Rom. 7. Febr. in 2. Noct. 3. Lect.

** Petrus Dam. in ejus vita c. 69. circa medium.

rus ad perpetuam laudem tuam & gloriam, & in honorem illorum ingentium admodum dolorum, quos sanctus Confessor tuus & Abbas Romualdus sex ferè menses suum antè obitum invictâ cum patientia & integra tuam in Divinam voluntatem resignatione passus est & sustinuit: Tibi offero hanc exiguam (quam quoad posse frequenter subire cogito) devotionem:

I. Ut dignas tibi agam gratias pro omnibus inenarrabilibus gratiis & favoribus, præcipuè pro patientia illa, quam sanctissimo Patri Romualdo non solum in ultima ejus infirmitate & doloribus, verum etiam toto illius vitæ curriculo in millenis animæ & corporis adversitatibus constituto indulxisti.

II. Ad consequendum per illius intercessionem mihi (aut NN.) gratiam efficacem in omnibus adversis, præcipuè gravibus necessitatibus me (se) tibi integerrimè resignandi.

III. Ad obtinendum omnibus nobis præsertim in mortis doloribus maximè necessariam patientiam.

IV. Ad imitandum nostrum à Romualdo tenerrimè dilectum è Cruce pendentem Redemptorem JESUM Christum.

V. Denique ad impetrandum animæ è nostro corpore felicem decessum.

In

In hunc finem statuo quavis secunda ex his Feriâ sicut etiam in ipso SS. Patris Romualdi festo, quod in 19num Junii incidit.

I. Confiteri ac sacra Synaxi me munire.

II. Antè Altare B. Romualdo Sacrum ad colendos dolorosos Ejus sex menses orare 6. Pater & Ave, cum totidem Gloria Patri, &c.

III. Singularem è vitâ Sancti depromptam virtutem aliquam exercere & contrarium huic evitare vitium.

IV. Unum aliquem mortificationis subire actum.

V. Parvum Officium & Litanias sancti Romualdi præsertim tres ex infra positis orationibus dicere, & primam quidem manè, secundam in meridie, & tertiam in vespere.

AD S. ROMUALDUM.

HÆc mihi, ô sanctissime Pater & Patriarcha Romualde! in tuum honorem assumo, Tibique prece supplici offero, non dedigneris mihi esse ad supremam Majestatem Divinam Patronus benignissimus & Advocatus, ut, dum corpus meum corruptibile sub tempus morti jam proximum in lectulo dolorum decumbet integerrimæ Divinam in voluntatem resignationis - de invisibilibus hostibus meis reportandæ vi-

R 5

torix-

torizæ - ac beatæ demùm mortis gratiâ dignus fieri merear ; quatenùs ità trinum & unum Deum - Patrem - Filium & Spiritum sanctum unà tecum coetúque cum illo sub candido Ordinis tui Vexillo in portu finem non habituræ beatitudinis positorum jam commilitonum valeam laudare , amare , colere , & adorare æternalitèr , Amen.

PRIMA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Sanctissimæ & individua Divina Trinitas, quæ præ omnibus sancto ROMUALDO Abbati Spiritum & gratiam contulisti , perfectiorem , corpori severiorem , animæ verò diligenti te suaviores Regulam instituenti , & nova Prole Ecclesiam sæcundandi : Concede propitiùs Eiusdem Sancti meritís , & intercessione sensuum , & hujus sæculi vanitates despicere , & sola cœlestia , & quæ tibi magis sunt placita amplecti . Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum , qui tecum vivit & regnat in unitate Eiusdem Spiritus , &c.

Oratio secunda in Meridie.

Omnipotens æterne DEUS , qui beato ROMUALDO Abbati gratiam tibi centum integros annos in summa vitæ asperitate deserviendi conferre dignatus es ; Miseri-

fericordissimè non dedigneris & nobis errata præteritæ vitæ suis precibus condonare, & spiritum perseverantis finalis emendationis infundere. Per Christum Dominum nostrum, &c.

Oratio tertia Vesper.

O Altitudo divitiarum Sapientiæ & scientiæ Dei, qui per beatum ROMUALDUM Abbatem, & suam Venerabilem Religionem in summitate montium coli voluisti; Concede propitiùs, ut Ejusdem Sancti potentissima protectione gaudentes à terrenis rerum inferiorum vinculis integrè solvamur, ut coacti corpore in hoc sæculo vivere, semper mente ad cœlestia aspiremus. Per Dominum nostrum, &c.

SECUNDA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Misericors DEUS, qui beato ROMUALDO jam ab incunte ætate gratiam Tibi deservendi, & Spiritum pœnitentiæ donasti, ob quem sæculum maturè & licèt Nobilis, sæculi commoditates deseruit; Concede propitiùs, ut Ejus exemplum imitemur, & Ejus intercessione optimam partem salutis nostræ eligentes mala morte non præoccupemur. Per Dominum nostrum, &c.

Ora.

Oratio secunda in Meridie.

CLementissime Domine , qui omnes vis
salvos fieri , & ideò omnem illuminas
hominem venientem in hunc mundum , nec
deseris pios Magistros , ac ipsos Cœlites
mittere ad docendum nos , ut cum sancto
ROMUALDO , mittendo Divum Apollinarem
& probum Religiosum ostendisti ; Præsta ,
ut cum omnes docibiles sint Dei futuri , &
nos utriusque interventu donum docilita-
tis , ac præmia æterna consequi valeamus.
Per Dominum nostrum , Amen.

Oratio tertia Vesperi.

ÆTernæ salutis amator & dator , qui
præcepisti eos , qui Sancti sunt , ut
sanctificentur adhuc magis , nè dum non
proficerent , deficerent ; Præsta , ut inter-
cedente beato ROMUALDO Abbate , qui sub
sancti Marini Anachoratae directione ma-
jorem perfectionem , & magis severam vi-
tam , quam quærebat , adeptus est ; Nos
utriusque precibus nunquam desistamus à
timore Dei , & diffidentia nostrî , sed sem-
per de virtute ad virtutem proficiamus , do-
nec spiritum in manus Domini emisserimus.
Qui vivit & regnat , &c.

TER-

TERTIA FERIA II^{da}.

Oratio prima manè.

Tibi soli DEUS & omnia! notæ sunt innumerabiles Satanæ in homines insidiæ, & hominum etiam piorum non rarò defectus ac invidia, quos sæpè in se concitatos acriter Divus ROMUALDUS Abbas expertus fuit, & neminem in te sperantem deseris: Concede, ut illius intercessione ac exemplo humiles fiamus, & magis assiduè orationibus, eleemosinis, jejuniis, aliisque mortificationibus, ac cœlestium meditationibus incumbamus. Per Dominum, &c.

Oratio secunda in Meridie.

Dominus meus & DEUS meus, qui cor contritum & humiliatum nunquam despicias, & hilarem datorem diligis: Concede propitiùs, ut per lachrimas & hilaritatem solitam ac merita Divi ROMUALDI Abbatis nostras culpas abluere, & cœlestis vitæ spiritualis gaudium, quod valdè majus est omni terreno nunc & in perpetuum degustare valeamus. Per Dominum, &c.

Oratio tertia Vesperì.

Optime DEUS, qui servo tuo ROMUALDO inter innumeras gratias etiam sortem sterilibus foecunditatem impetrandi donasti;

sti; Quæsumus, ut ad tuum honorem numerus fidelium augeatur, & sicut Principes & Monarchas olim ad sanctum ROMUALDUM, dum vivebat, recurrentes exaudivisti, nunc prodigia tuæ pietatis in his summis calamitatibus ad melius tuæ sanctæ Religionis Eiusdem sanctis precibus renovare & repetere non dedigneris. Per Dominum nostrum JESUM Christum, &c.

QUARTA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Omnipotens sempiterne DEUS, qui infinitam misericordiam tuam parcendo maximè manifestas; Concede propitiùs, ut, qui per beatum ROMUALDUM multos ab illecebris mundi ad solitudinem traxisti, & nos illius precibus & exemplo per veræ pœnitentiæ fructus, ad montem, qui Christus est, perducamur. Qui vivis & regnas, &c.

Oratio secunda in Meridie.

DEUS, qui ignem charitatis tuæ mittis, ut accendatur, vehementèr in nobis, illum accende, & quod corde & ore profitemur, moribus, ac ipso amore ad exemplum Divi ROMUALDI Abbatis Martyrii cupiditate flagrantis nobis hujus interventu largire testari. Per Christum Dominum, &c.

Ora.

Oratio tertia Vesperti.

Mirabilis & sanctissime DEUS, qui cuncta suaviter & fortiter bene disponis, quique Beato ROMUALDO Abbati animo Martirii gloriam adipiscendi in Pannoniam proficiscenti, augeri permittebas & recedenti minuebas, illius sub protectione in adversis & prosperis fac nos tuæ semper integre voluntati conformes. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum, &c. Amen.

QUINTA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Æterne DEUS, qui innumeris miraculis in vita, & post mortem sanctum ROMUALDUM Abbatem decorasti; Hujus intercessione ab omni peccato nos custodi, & ad Paradisum perducere digneris. Per Dominum nostrum, &c.

Oratio secunda in Meridie.

Deus Abraham, Isaac, & Jacob, qui Spiritum Prophetiæ Divo ROMUALDO Abbati dedisti, hujus meritis, & precibus reple nos virtutibus cardinalibus, morali-
bus, & Theologicis, ut decentè in præ-
senti vita Tibi serviamus, & ad futura pro-
vidè aptemur. Per Dominum nostrum, &c.

Ora-

Oratio tertia Vesper.

DEUS, qui Beato ROMUALDO Abbati Scalam à terra in cœlum pertingentem in similitudinem Jacob Patriarchæ, per quam Camaldulenses sui Ordinis candida veste ascendebant, & descendebant, videre concessisti; Quæsumus, ut illius auxiliô per frequentes meditationes mente ad cœlestia dirigamur, & descendentes vivè per considerationem in gehennam, in hanc mortui non decidamus, sed in sortem electorum misericorditèr admittamur. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium suum, qui tecum vivit & regnat, &c. Am.

SEXTA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

PRæsta quæsumus omnipotens DEUS, qui tempus pretiosissimum donâsti ad tutiùs & majorem æternitatis gloriam mercandam, quique cujusque momenti ut & cujuscunque verbi otiosi Judex & exactor strictissimus es futurus: ut exemplo sancti ROMUALDI Abbatis, qui centum & viginti annos vivens semper dignè in tuo famulatu illud impendit, & nos illius precibus, & præteritum redimere, & modicum, quod superest, quoad tibi magis placuerit, impendere, ac linguam & cogitationes nostras

stras moderari. Per Dominum nostrum
JESUM CHRISTUM, &c.

Oratio secunda in Meridie.

DEUS, qui nec capillos de Sanctis tuis
deperdi sinis, & corpori sancti RO-
MUALDI Abbatis etiam post mortem incor-
ruptionem donasti; Sub Eiusdem prote-
ctione dona nobis impuritatum nugas, sor-
des & dedecora semper spernere, & ad cho-
rum Virginum, & pœnitentium, ac Ange-
lorum pervenire. Per Christum, &c.

Oratio tertia Vesperti.

HUMILIIUM celsitudo, & superbiorum de-
pressor, qui sæculi honores, & one-
ra proprio exemplò in Eremito fugere do-
cuisti, ac tui Imitator egregius Divus RO-
MUALDUS Abbas ad Ottonis Cæsaris repe-
tita preces, ac mandata non nisi invitus
Abbatem se consecrari permisit: Concede
propitiùs, ut nos incomparabiliter minùs
alienæ directioni apti, quominùs nostris pas-
sionibus, sensibus, ac potentiis dominamur,
eos rationi, & hanc DEO submittendo, ac
minùs nobis commissis invigilamus, cun-
cta suaviter & fortiter, prudentèr & aman-
tèr providendo, minùsque strictam pro-
priae & alienæ salutis rationem tardo & se-
vero Redditori nos reddituros perpendi-
mus,

mus, concede propitiùs, ut veram humilitatem & DEI voluntatem semper solùm quæramus. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Advertendum.

Quod si quis certis ex causis nollet, aut non posset has decem, quartas - vel sextas Férias secundas peragere, ille posset tamen decem Translationis Festum antecedentes dies, vel sex imediatè continuos ante diem obitùs commodè sua pro devotione sibi eligere, & tunc esset omninò observandum, quod superiùs in utriùsque Devotionis mètudo traditum fuit, præterquàm quod primò & ultimò, nec non aliquo intermediò die (decennam peragentes) confiteri & communicare deberent.

AD DIVUM
ROMUALDUM

Videntem,

Antistitem, & Martyrem

SANCTUM
APOLLINAREM.

Humida nox est : & placido conspersa sopore

Corpora, quæ cûris lassâ, quiete tacent,

Ipse vigil tantùm : lachrimis Classensis ad oras

Poplite conflexo mittis ad astra preces.

Lucidus eccè tibi obscuro velamine noctis

Cœlicola apparet, dulciter, & loquitur :

Surge, jacens dilecte Dei, jam contine fletum

Audax nè dubites : sic ego, Sanctus eris.

D. R. D.

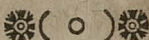
IN DIVI
 ROMUALDI
 LAUDEM
 EPIGRAMMA
 Incerti Auctoris.

Ancipites mundi noscens Romualdus honores
 Et proprios liquit vincus amore Dei
 Antra petis tutus, sylvas, glaciésque nivésque
 Temnens agresti corpora veste tegit
 Nocte, diúque Sacris cœlos concentibus implens
 Contentus modico, splendida tecta fugit
 Æuo haud indulget, ventris non victus amore
 Nec prior lætho ferrea vincla finit.

IN-

I N D E X

Capitulorum, & Summa præ-
sentis Vitæ SS, N. P.

R O M U A L D I.

D edicatio ad SS. P. Romualdum	1
Versus de Scala SS. Romualdi	3
Versus de B. Petro Damiani	4
Prologus B. Petri Damiani ad Mundum	5

CAPUT PRIMUM.

Membrum Primum.

Causa conversionis sancti Romualdi	9
------------------------------------	---

Membrum Secundum.

De homicidio à Sergio Romualdi Patre commissio	11
--	----

CAPUT II.

Ipsa conversio, & quia corpus B. Apollinaris sine dubio in Classensi Monasterio jacet	13
---	----

CAPUT III.

Quomodo Monachi correpti sanctum Romualdum de Solario præcipitare voluerunt	17
---	----

CAPUT IV.

Quomodo Romualdus se ad Eremum contulit	19
---	----

CAPUT V.

Qualitè Petrus Urfeolus est primò Dux factus, & postmodum sit conversus	21
---	----

I N D E X.

CAPUT VI.

Qualitèr sanctus Romualdus unò annò de pugillo ci-
ceris per diem , & tribus annis de sua agricultura
vixit 25

CAPUT VII.

De diversa pugna diaboli , quam sustinuit 27

CAPUT VIII.

Unum genus vitæ sancti Romualdi : & de pœnitentia
Petri Ducis , & Prophetia ejus 29

CAPUT IX.

Aliud vivendi genus sancti Romualdi 31

CAPUT X.

De Comite , qui vaccam rapuit , & eam comedendo
necatus est 35

CAPUT XI.

De Olibano conversionem promittente 37

CAPUT XII.

De Sergio ad sæculum reverti volente 39

CAPUT XIII.

De prudentia sancti Romualdi , & labore itineris , &
disciplina in Patrem 41

CAPUT XIV.

Quomodo Sergius vidit Spiritum sanctum 43

CAPUT XV.

De crure Joannis propter inobedientiam fracto 45

CAPUT XVI.

De sancto Romualdo à dæmonibus percusso 49

CAPUT XVII.

De iniquis Spiritibus , qui sibi velut diræ volucres
apparebant 51

CA-

I N D E X.

CAPUT XVIII.

De Monachis sanctum Romualdum vesberantibus,
& Divina ira percussis 53

CAPUT XIX.

De iussione sancti Apollinaris ad S. Romualdum 57

CAPUT XX.

De habitatione ejus in Origario 59

CAPUT XXI.

De cella incensa, & per orationem extincta 61

CAPUT XXII.

De Rege hospite sancti Romualdi, & quia Abbatiam
suscepit 63

CAPUT XXIII.

De Abbatia dimissa: & pace inter Regem & Tiburtes
facta 65

CAPUT XXIV.

De sancto Venerio 67

CAPUT XXV.

De Tamo & Religione Regis Ottonis 71

CAPUT XXVI.

Quod sanctus Romualdus apud Casinum ægrotavit,
deinde ad Pereum venit 73

CAPUT XXVII.

De sancto Bonifacio Martyre 75

CAPUT XXVIII.

De SS. Joanne & Benedicto Martyribus 81

CAPUT XXIX.

De Monacho per Angelum ex carcere liberato 85

CAPUT XXX.

De Monasterio sancti Adelberti constructo, & prophe-
tia sancti Romualdi adversus Regem prolata 87

I N D E X.

CAPUT XXXI.

Ubi gratia perfectionis sancto Romualdo divinitus est
concessa 89

CAPUT XXXII.

De Prophetia sancti Romualdi, quâ discipulorum præ-
nunciavit adventum 91

CAPUT XXXIII.

De reditu ejus à Parentino, & nautis ejus meritis de
periculo liberatis 93

CAPUT XXXIV.

De adventu sancti Romualdi in Biforcum 97

CAPUT INSERTUM.

De visione Scalæ Romualdo facta 99

CAPUT XXXV.

De adventu ejusdem ad Vallem de Castro, & multo
animarum fructu per eum facto 105

CAPUT XXXVI.

De fure, quem frangentem cellam Gregorii per spi-
ritum vidit, & illæsum dimisit 109

CAPUT XXXVII.

De Monasterio Urbis Veteris, quod construxit 111

CAPUT XXXVIII.

De filio Comitis, qui cæcum post mortem illumi-
navit 113

CAPUT XXXIX.

De tribus Monasteriis, quæ sanctus Romualdus con-
struxit, & de profectioe ejus in Ungariam 115

CAPUT XL.

De Rainerio Marchione 119

CAPUT XLI.

De Abbate Classis, qui sanctum Romualdum voluit
frangulare 121

CA-

I N D E X.

CAPUT XLII.	
De itu & reditu rursùs à Parentino	123
CAPUT XLIII.	
De miraculo latronis in monte Petrano factò	125
CAPUT XLIV.	
Item, miraculum de aliis latronibus	127
CAPUT XLV.	
Quare, & quomoddò sanctus Romualdus est eiectus de Valle de Castro	129
CAPUT XLVI.	
De miraculo, quod fecit in Aqua Bella, curans Pres- byterum	131
CAPUT XLVII.	
Item, miraculum de fago propè cellam ejas incisa	133
CAPUT XLVIII.	
De illice lapsa super rusticum, & eum non lædente	135
CAPUT XLIX.	
De contumelia, quam passus est à suis discipulis in Sytria	137
CAPUT L.	
De Divina jussione ad sanctum Romualdum ut Mis- sam celebraret, & Psalms exponeret	141
CAPUT LI.	
De anima sancti Romualdi, quæ delata est ante Deum, candida velut nix	143
CAPUT LII.	
De nimia districtione vitæ, quam in Sytria tenuit	145
CAPUT LIII.	
De miraculo, quo Gregorium insufflando sanavit	147
CAPUT LIV.	
De insano, quem osculo curavit	149

I N D E X.

CAPUT LV.

Item, de Gregorio, quem de gravi morbo aquâ frigida liberavit 151

CAPUT LVI.

De discipulo, quem Romam euntem per spiritum cognovit, & de illo, qui sibi derogans reclusorium fregit 153

CAPUT LVII.

De Gaudentio & Berardo, & Monacho sanato 155

CAPUT LVIII.

De discipulo in lecto sancti Romualdi à dæmonibus verberato 159

CAPUT LIX.

De muliere in amentiam versa, & sancti Romualdi benedictione sanata 161

CAPUT LX.

De dæmoniaco ab eo curato 163

CAPUT LXI.

De diabolo, qui sancto Romualdo mortem minatus, cellæ parietem fregit 165

CAPUT LXII.

Item, de diabolo, qui exterrens equum, sanctum Romualdum mergere voluit 167

CAPUT LXIII.

Item, de diabolo, qui orta inter discipulos sancti Romualdi discordiâ vegetem percutiebat 169

CAPUT LXIV.

De districta vita, quæ tunc in Sitria ducebatur 171

CAPUT LXV.

De Prophetia sancti Romualdi, & colloquio ejus cum Henrico Rege 173

INDEX.

CAPUT LXVI.

De Monacho, quem diabolus strangulare cœpit, sed
sanctus Romualdus eripuit 177

CAPUT LXVII.

De sancto Romualdo, qui circumclusus aquis, cibum
sibi deferendum cœlitus agnovit 179

CAPUT LXVIII.

De pisce, qui inventus est in arenâ rivo meritis sancti
Romualdi 181

CAPUT LXIX.

De transitu sancti Romualdi 183

CAPUT LXX.

De dæmoniaco per particulam cistitii ejus sanato 187

CAPUT LXXI.

De villico, qui vacam rapuit, & statim extinctus
est 189

CAPUT LXXII.

De Corpore sancti Romualdi sano post quinquenium
invento 194

De Romualdi modestia atque prudentia 193

De consilio Romualdi sobrietatem in edendo ser-
vandi 194

De â Romualdo instituto ordine Psalterium pro vivis
perfolvendi 195

De discretione disciplinæ sancti Romualdi 197

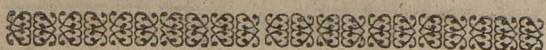
Modus ejusdem jejunandi 197

FINIS PARTIS PRIMÆ.

PARS

I N D E X.

PARS SECUNDA.

CAPUT I.

Quomoddò cultus ergà sanctum Romualdum cre-
verit, ac iterùm decreverit 1

CAPUT II.

Quomoddò Corpus sancti Romualdi incorruptum in-
veniatur 3

CAPUT III.

Inventio sancti Corporis divulgatur, ejúsque cultus
& reverentia reviviscit 5

CAPUT IV.

Quomoddò Corpus S. Romualdi furtò sit ablatum 9

CAPUT V.

De investigatione furum, iúsque inventis 13

CAPUT VI.

De duobus miraculis Æsini subsecutis 17

CAPUT VII.

De recuperatione Corporis sancti Romualdi 21

CAPUT VIII.

De ipsa ex Civitate Æsina in Fabrianensem Transla-
tione, & quæ in ea contigerunt 25

Aggratulatio Fabrianensibus de obtento Sancti
Corpore 29

Votum & Oblatio Authoris ad SS. Parentem suum &
Patriarcham Romualdum 30

PARS

I N D E X.

P A R S T E R T I A.

O fficium sancti Romualdi	1
Filiæ commendatio ad S. Romualdum	11
Litaniæ ad sanctum Romualdum	13
Collecta ad sanctum Romualdum	17
Responsorium ad sanctum Romualdum	18
Hymnus ad sanctum Romualdum à vel pro infirmis dicendus	20
Devota oratio ad sanctum Romualdum	22

A P P E N D I X.

Decem Feriarum quartarum Devotionis necessaria Instructio	23
Forma faciendæ intentionis pro hac Devotione	27
Oblatio hujus Devotionis ad S. Romualdum	27
Sex Feriarum secundarum Devotionis compendiosa informatio.	28
Methodus intentionis pro hac Devotione quavis Fe- ria secunda renovandæ	29
Oblatio hujus Devotionis & supplex petitio ad san- ctum Romualdum	31
Ostodecim devotæ orationes ad sanctum Romual- dum, quarum quavis die Lunæ tres (nempe Manè una, in Meridie una, & Vesperi una) persolvendæ sunt	32
Ad Divum Romualdum videntem Antifistem, & Martyrem sanctum Apollinarem	41
In Divi Romualdi laudem Epigramma incerti Au- ctoris	42

F I N I S.

CENSURA,

Et Approbatio Venerabilis
Consistorii Passaviensis.

Librum, cui titulus Vita &
Acta sanctissimi Patris &
Patriarchæ ROMUALDI, &c.
cùm nihil, quod vel orthodoxæ
fidei, vel bonis moribus esset
contrarium, immò plurima po-
tius, quæ & ab elegantia styli,
& in Divum Patriarcham zelo,
multùm sunt commendabilia,
contineat prelô, & publicâ lu-
ce omninò dignum censemus.

Ex Consistorio Passaviensi
Viennæ 3. Maii 1726.

FERDINANDUS OTTOCARUS
Comes à Starhemberg Officia-
lis & Vicarius Generalis.

FRANCISCUS ANTONIUS MAYR
DIRECTOR.

ÆGIDIUS CASPARUS PELSER
Consiliarius & Notarius.

ERRATA PRIMÆ PARTIS.

<i>Menda</i>	<i>sic</i>	<i>emenda.</i>	<i>Folium.</i>	<i>Linea.</i>
Stemate	-	Stemmate	- 37	- 1
vatum	-	vatem	- 91	- 5
ad	-	at	- 119	- 4
Cavendam	-	Cavendum	- 137	- 9
rxpectare	-	expectare	- 177	- 10

SECUNDÆ PARTIS.

incæpto	-	in cæpto	- 2	- 16
tristitiæ	-	tristitiæ	- 3	- 22
laboribns	-	laboribus	- 4	- 10
Cum	-	Cùm	- 6	- 9
illos	-	illas	- 7	- 6
oneris impositum		oneris animali		
		impositum	- 14	- 28
proflama	-	pro flama	- 17	- 4
impurus	-	impunes	- 19	- 18
invicina	-	in vicina	- 26	- 30

TERTIÆ PARTIS.

munpi	-	mundi	- 8	- 6
premia	-	præmia	- 10	- 8

